
BATXILLERAT - BIENNI 2016 / 2018

TREBALL DE RECERCA

Títol :

**DE CIMS BORRASCOSOS A WUTHERING
HEIGHTS**

PSEUDÒNIM:

ROSETTA

ÀREA :

HUMANITATS

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	1
2. REFLEXIONS SOBRE LA TRADUCCIÓ	3
3. EMILY BRONTË.....	7
4. CIMS BORRASCOSOS.....	9
4.1. Argument	9
4.2. Personatges.....	11
4.3. Narradors	17
4.4. Temes principals	17
4.5. Estructura	17
4.6. Espai.....	18
4.7. Temps.....	18
4.8. Època.....	18
4.9. Moviment literari: el Romanticisme	19
4.10. The Moors	20
4.11. Fonts d'inspiració	21
5. HISTÒRIA DE LA TRADUCCIÓ.....	24
5.1. Des de Ciceró fins a principis del segle XX	24
5.2. Teories contemporànies	28
6. LA TEORIA DE LA TRADUCCIÓ	29
6.1. El procés de traduir.....	29

6.2. L'iniciador i el destinatari de la traducció	30
6.3. Tipus i graus d'intervenció del traductor en el text.....	30
6.4. L'encàrrec: tipus i gèneres textuais	31
6.5. Procediments tècnics de traducció (segons Vinay i Darbelnet, 1977)	32
6.6. La traducció i barreres culturals.....	37
6.6.1. Procediments de traducció de termes culturals	37
6.7. La intertextualitat.....	39
6.8. El lèxic	39
6.9. Recursos de sentit	45
6.9.1. Procediments de traducció de la metàfora.....	46
6.9.2. Procediments de traducció de les expressions fixades.....	47
6.9.2.1. Pautes de traducció d'expressions fixades.....	48
6.10. Recursos fònics	48
6.10.1 Procediments de traducció dels recursos fònics	49
7. JUSTIFICACIÓ DELS FRAGMENTS ESCOLLITS	51
8. DE CIMS BORRASCOSOS A WUTHERING HEIGHTS 1	52
9. DE CIMS BORRASCOSOS A WUTHERING HEIGHTS 2	86
10. COINCIDÈNCIES I DIFERÈNCIES AMB EL TEXT ORIGINAL	149
11. CONCLUSIONS	156
12. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA.....	158

“Translation is that which transforms everything so that nothing changes”
– Günter Grass

1. INTRODUCCIÓ

Emily Brontë no va escriure *Cims Borrascosos*. Shakespeare no va escriure *Hamlet*. Goethe no va escriure *Faust*. I Dante no va escriure *La Divina Comèdia*. No us escandalitzeu abans d' hora. Aquestes grans novel·les ens han arribat a través d'uns traductors que han estat hores, dies i setmanes intentant plasmar en una altra llengua tot allò que l'autor original ha volgut transmetre. Per tant, podríem dir que la nostra literatura s'ha basat principalment en traduccions. I si no fos per aquests traductors, com ens haurien arribat totes aquestes grans obres?

Moguda per la meva motivació pels idiomes i per la literatura, em va sorgir la idea de fer un treball que englobés els dos temes. I, ja que en un futur vull estudiar Traducció i Interpretació, perquè no fer un treball que m'ajudés a iniciar-me en aquest món?

Calia, per tant, triar una obra, i a continuació decidir com treballar-la des del punt de vista de la traducció. *Wuthering Heights*, d'Emily Brontë, és una de les novel·les que més m'ha agradat en els últims anys; per tant, ja la tenia. En un principi, tenia la intenció de comparar dues traduccions de l'obra en català. Malgrat la recerca, només vaig trobar una traductora, Montserrat de Gispert i Brossa, que l'hagués traduït en aquesta llengua. Per tant, aquesta opció quedava descartada.

També podria haver optat per traduir la novel·la de l'anglès al català i comparar-la amb la traducció de Montserrat de Gispert. De tota manera, per mi suposava un repte més motivador posar a prova els meus coneixements de llengua anglesa. Per tant, vaig decidir traduir alguns fragments de la novel·la a l'anglès.

Les pàgines que vénen a continuació tenen com a objectiu, en primer lloc, contextualitzar la novel·la i la seva autora. El següent objectiu, després d'haver escollit els fragments més representatius de l'obra, ha estat fer-ne la traducció a l'anglès. Aquesta part l'he realitzada aplicant només els meus coneixements d'anglès i utilitzant diferents diccionaris, és a dir, no he consultat cap tipus de bibliografia sobre teoria de la traducció.

El tercer objectiu ha estat tornar a fer la mateixa traducció, però, aquesta vegada, havent consultat i estudiat els diferents procediments de teoria de la traducció. Això ha estat, en part, possible gràcies a la bibliografia que la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat Pompeu Fabra m'han recomanat. Tanmateix, jo he ampliat la recerca utilitzant altres fonts bibliogràfiques que m'han semblat útils per acabar de complementar aquests procediments. Tot això m'ha permès fer la comparació de les dues traduccions i veure com ha quedat modificada la segona traducció respecte la primera.

Cal dir que també m'ha semblat interessant veure les coincidències i diferències de les meves dues traduccions amb la novel·la original. Així doncs, he elaborat un petit apartat en referència a això.

Finalment, he creat una adaptació (Graded Reader) de la novel·la en anglès destinada a lectors d'un nivell intermedi. El llibre inclou uns exercicis de comprensió i un glossari en tres idiomes (anglès, català i castellà).

Aquest projecte, començat el juny i acabat al desembre del 2017, ha estat la meva primera incursió en el món de la traducció. Espero que us serveixi per conèixer aquesta obra mestra de la literatura universal i per ser conscients de la feina que s'amaga darrera de tota traducció. Gaudiu del treball.

2. REFLEXIONS SOBRE LA TRADUCCIÓ

La traducció és l'activitat que consisteix en entendre la intenció i el significat d'un text i transformar-lo en un text equivalent en un altre idioma. També es podria definir com a un procés de presa de decisions continu. Quan es tradueix, primer s'ha de comprendre el sentit del text original i finalment s'ha d'escriure el mateix en una altra llengua. Per tant, tot traductor ha de conèixer perfectament les dues llengües de treball, ha de saber transmetre el sentit i no ha de voler millorar el text original. Però hi ha una fase intermèdia que consisteix en la investigació, on s'ha de consultar diferents fonts de documentació (enciclopèdies, diccionaris, atles, Internet...) per obtenir els millors resultats. El traductor es troba en diferents opcions i n'ha d'escollir una. Per tant, podríem dir que aprendre a traduir és aprendre a decidir.

La traducció serveix per comunicar-se entre persones que parlen diferents idiomes. La traducció serveix per transmetre diferents cultures. La traducció serveix per transmetre veritats. La traducció serveix per aprendre llengües estrangeres.

És un ofici, com el d'escriptor, el de paleta, el d'actor o el d'arquitecte. I com tot ofici, s'aprèn. Bàsicament es pot aprendre amb simple pràctica. I per què estudiar durant quatre anys un ofici que es pot aprendre a base de pràctica? Doncs perquè l'aprenent comença sempre equivocant-se, cosa que no representa cap problema ja que res surt a la llum. Durant aquests quatre anys està al costat d'un mestre que va corregint els errors que comet. Amb això, aprèn dels errors propis i es va familiaritzant amb les eines de l'ofici. De manera que, quan acaba la carrera ja ha superat la fase de cometre errors i d'aprenentatge i ja s'hi pot dedicar professionalment. Però mai hi ha una traducció perfecte, ideal o correcte, el traductor sempre intenta incrementar el seu coneixement i millorar la seva expressió escrita.

L'eina més important d'un traductor és el diccionari. És difícil imaginar-se a un traductor sense el seu diccionari, sigui en format paper o en format electrònic, al seu costat. També s'ha de tenir en compte que no només se'n pot utilitzar un, sinó que cal buscar en diferents diccionaris per trobar la paraula o l'expressió equivalent.

La tecnologia és una part molt important per aquest procés ja que ens proporciona alguna font de documentació com Internet. Ens ajuda a traduir amb més rapidesa i amb més coherència terminològica. També, gràcies als correctors ortogràfics, evita que cometem errors d'ortografia o de picatge, tot i que a vegades pot ser que se'n escapi algun. El 1994, Isidor Cònsul¹, parlant de la dècada de les traduccions (*Avui, 8 de maig*) deia:

El contrapunt boirós a aquest esforç traductor neix, sobretot, de la manca de qualitat en el transvasament d'una colla massa nombrosa dels llibres traduïts. Això no vol dir que no hi

¹ **Isidor Cònsul i Giribet** (Bellpuig, 1948 – Badalona, 2009). Editor, crític literari i escriptor català.

hagi traduccions correctes, i fins excel·lents, però s'han publicat massa nyaps en forma de traduccions desballistes, matusseres i poc fiables. Quan es comenta la jugada, alguns editors empesos pel dinamisme hi troben tots els amortidors que cal per justificar les maleses i irregularitats dels torsimany: la ràpida multiplicació editorial, la pressa per esdevenir competitius, la manca d'una sòlida infraestructura de traductors, els pocs diners que es paguen per la feina.

D'aquests errors en la traducció s'anomenen “perles de traducció”. N'hi ha que són badades i provoquen somriures i d'altres que són fruit de la ignorància. Moltes vegades també són degudes a la falta de cultura bàsica. De fet, hi ha editors avui en dia que els costa confiar traduccions a gent jove perquè els fa por aquest aspecte. Amb això vull dir que els traductors hem de ser curiosos i no ens hem de deixar portar per la intuïció. Hem d'investigar, i les traduccions han d'estar promogudes per la curiositat. Aquest és un dels principis bàsics dels traductors.

Un altre principi que haurien de tenir clar tots els traductors és que, tot, sense cap excepció, es pot traduir. El traductor no pot dir mai que un text és impossible de traduir. Tal com deia Danica Seleskovitch (París, 1921 – Cahors, 2001), una gran intèrpret i escriptora: “Tot el que és dit en un idioma es pot expressar en un altre”.

I es guanyen bé la vida, els traductors? Quan cobren? Com es calcula el cost d'una traducció? Aquestes, són preguntes freqüents relacionades amb la feina d'un traductor. Així com un intèrpret professional pot viure amb comoditat de la seva feina, un traductor, tot i ser professional i reconegut, passa penes i treballs si ha de viure exclusivament de traduccions. Ha de mirar de combinar diversos tipus de traducció i traduir moltes hores al dia. La més mal pagada és la traducció literària. L'Àlex Susanna² deia el 23 d'abril de l'any 1985 en un article a l'*Avui* titulat *“Elogi i necessitat de la traducció”*:

El traductor professional, aquell que s'hi guanya la vida, si vol que li surtin els comptes, ha de traduir a una velocitat que en res no beneficia la seva tasca. [...] Jo, el que proposo, utòpic de mi, és un canvi de sistema segons el qual el traductor, en lloc de cobrar a tant l'holandès, o disposar d'un irrisori tant per cent de drets de traducció, sigui pagat per dies, setmanes o mesos de traducció, previ estudi rigorós de l'obra i del temps que requereix traduir-la.

La solució que va proposar l'Àlex Susanna és molt difícil de desenvolupar. Perquè, quant cobraria per dia? Com es calcularia el tant per hora? Malgrat això, el que va voler dir, és que la feina de traductor no és senzilla, es necessita molt temps per realitzar una bona traducció.

---

² Àlex Susanna i Nadal (Barcelona, 1957). Escriptor, professor, poeta, promotor cultural i actual president de l'Agència Catalana de Patrimoni Cultural.

Per finalitzar, recordem la famosa frase de Carner³: “Traduir una obra és la millor manera de llegir-la; és amar-hi i penar-hi, servir-la i dominar-la. Per on, demés d'ésser la millor manera de llegir, la traducció és el millor mètode per entrenar-se a ben escriure”.

---

³ **Josep Carner i Puig-Oriol** (Barcelona, 1884 – Brussel·les, 1970). Poeta, president, autor de teatre i traductor català.

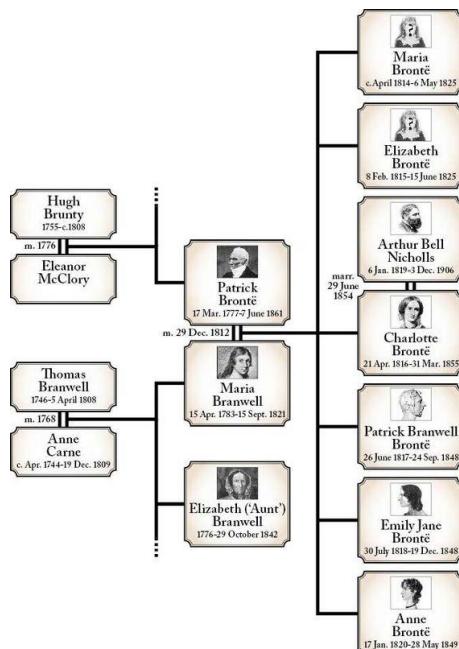
PART I

ANÀLISI DE CIMS BORRASCOSOS

3. EMILY BRONTË

Emily Jane Brontë va néixer l'any 1818 a Thornton, Anglaterra, i va morir l'any 1848 a Haworth. Va ser una poeta i novel·lista britànica. Cims Borrascosos, la seva única novel·la, és considerada un clàssic de la literatura anglesa.

Va ser la cinquena de sis germanes; Maria, Elizabeth, Charlotte, Branwell, Emily i Anne.

1. Arbre genealògic de la família Brontë

Font: *The reader's Guide to Wuthering Heights*

El 1820 la família es va mudar a Haworth, on el seu pare va ser nombrat rector i on van viure gairebé la resta de la seva vida. El seu pare, els va fer portar una vida molt tancada; per aquest motiu, la literatura de les Brontë està carregada de passions molt fortes ja que a la seva vida quotidiana no tenien l'oportunitat de viure-les.

La seva mare va morir el 1821 i l'agost del 1824, l'Emily i la Charlotte van ser enviades a un internat amb les seves germanes grans, Maria i Elizabeth. Un any més tard, les dues germanes van morir a causa de tuberculosi i l'Emily i la Charlotte van tornar a Haworth.

Durant la seva infantesa, després de la mort de la seva mare i les seves dues germanes grans, el seu pare i la seva tia materna van decidir deixar una gran llibertat als nens. Aleshores l'Emily i la resta de germans (Anne, Charlotte i Branwell) van crear un món imaginari format per tres països també imaginaris (Angria, Gondal i Glass Town) on es desenvolupaven les històries que ells inventaven.

El 1838 l'Emily va començar a treballar com a institutriu a una escola anomenada Law Hill. Més tard, l'any 1842, va viatjar a Brussel·les amb la seva germana Charlotte, on va estudiar francès i alemany i on va esdevenir una gran pianista. Però quan va acabar els estudis i la seva tia es va morir, va tornar a Haworth, on va passar a ser administradora de la casa familiar.

En aquell moment, només li preocupava la salut del seu germà Branwell, un germà fracassat sense cap aspiració a la vida. Per aquesta raó, es va refugiar a la beguda i l'Emily el va estar cuidant fins al final dels seus dies.

El 1846, la Charlotte va descobrir per casualitat la poesia que escrivia l'Emily. Llavors, les tres germanes van decidir escriure un volum de poemes, que, a causa dels prejudicis de l'època, van haver d'utilitzar pseudònims masculins per publicar-ho (Currer, Ellis i Acton Bell).

L'any següent, el 1847, Emily Brontë va publicar la seva única novel·la *Cims Borrascosos* sota el pseudònim Ellis Bell per superar les dificultats que tenien les dones al segle XIX. Al principi va ser considerada com a salvatge i absurda pels crítics, però més endavant va ser reconeguda amb l'expressió més profunda de l'ànima romàntica anglesa i una de les obres més importants de l'època victoriana. Sovint ha estat comparada amb una tragèdia grega o shakespeariana per la seva intensitat. Es diu que abans de morir, Emily, estava escrivint una altra novel·la.

Igual que les seves germanes, l'Emily sempre va tenir una salut molt delicada i es posava malalta molt fàcilment. Finalment, als 30 anys, va morir de tuberculosi el 19 de desembre del 1848. Va ser enterrada a l'església de St Michael and All Angels, a Haworth.

Emily Brontë tenia un caràcter molt inusual; era molt reservada i antisocial. Tenia molts pocs amics. Preferia la companyia dels animals que la d'altres persones. No era religiosa, tot i que a vegades anava a l'església. Era molt intel·ligent.

2. Retrat d'Emily Brontë
Font: *The Reader's Guide to Wuthering Heights*

3. Anne, Emily, (Branwell) i Charlotte
Font: *The Reader's Guide to Wuthering Heights*

4. CIMS BORRASCOSOS

4.1. Argument

1801. En Lockwood, un home de ciutat, ric i avorrit d'una vida massa monòtona, lloga la Granja dels Tords. Un dia, decideix anar a visitar els Cims Borrascosos, on viuen el seu propietari, Heathcliff, i la seva família. Quan arriba allà, es troba una rebuda molt freda per part seva i a més, pateix un accident amb un dels gossos dels Cims i es veu obligat a passar la nit allà. A l'habitació on dorm, hi troba una Bíblia, i en obrir-la hi veu escrits els noms de Catherine Earnshaw, Catherine Linton i Catherine Heathcliff. Aquella nit, hi ha una forta tempesta i en Lockwood veu o creu veure les mans d'una dona.

L'endemà, quan torna a la Granja dels Tords li demana a la Nelly, la criada, que li expliqui el passat del seu propietari. Per tant, és, gràcies a ella, que en sabem tots els detalls de la seva història.

Comença la narració remuntant-se trenta anys enrere. El senyor Earnshaw, pare d'en Hindley i la Catherine, tornant d'un viatge a Liverpool, porta a casa un noi aproximadament de deu anys que havia trobat abandonat pel carrer. L'anomenen Heathcliff. La Catherine es fa molt amiga del seu nou germà però en Hindley el detesta i l'humilia. Per aquesta raó, el seu pare envia en Hindley a un internat per millorar l'educació i per calmar l'ambient familiar.

Anys més tard, el vell Earnshaw mor i en Hindley torna als Cims Borrascosos juntament amb la seva dona Frances, amb la qual més endavant tindrà el seu únic fill: Hareton Earnshaw. A partir d'aquí, en Hindley esdevé propietari dels Cims Borrascosos. En Heathcliff i la Catherine viuen un amor desenfrenat, però en Hindley els prohibeix aquest amor i converteix a en Heathcliff en un criat més de la casa. Malgrat això, la Catherine i en Heathcliff se segueixen veient d'amagat.

La Catherine, passa una temporada a la Granja dels Tords, cuidada per la família dels Linton. I com que és una família més refinada i d'una classe benestant, la converteixen en una senyoreta.

La Catherine i en Heathcliff estan enamorats. Malgrat això, la Catherine decideix casar-se amb l'Edgar Linton perquè pertany a una família benestant. Es casen i se'n van a viure a la Granja dels Tords. En Heathcliff se sent abandonat i decideix marxar durant dos anys. Quan torna, està totalment transformat i sembla un cavaller. Òbviament, el seu amor no s'ha pas esborrat, ni ho farà mai.

Més endavant, en Heathcliff i l'Edgar es barallen per l'amor de la Catherine, i finalment, l'Edgar li prohibeix l'entrada a la Granja dels Tords per sempre i el fa fora.

Llavors, l'Isabella, germana de l'Edgar, creu enamorar-se d'en Heathcliff, es fuga de casa amb ell i es casen. Des del moment que contrauen matrimoni, en Heathcliff la maltracta i l'utilitza com a objecte per treure's la ràbia que té a dins.

La Catherine emmalalteix durant l'embaràs per culpa de la passió que sent per en Heathcliff i finalment mor. Tres hores abans, havia nascut la Cathy Linton, la seva filla.

L'Isabella, després de ser maltractada i violada pel seu marit, decideix escapar-se i anar a viure a Londres. Allà, dóna a llum a en Linton, a qui crià fins que ella morí.

Al cap de poc temps, en Hindley, que després de la mort de la seva dona, manté una vida basada en apostes, diners i alcohol, mor. Per tant, en Heathcliff es queda amb els Cims Borrascosos i passa a ser el tutor legal d'en Hareton, que el cria com a un animal.

La mort de l'Isabella, provoca que la custòdia del noi es trobi en mans del seu pare, en Heathcliff, qui el menysprea, ja que és un noi dèbil i malaltís.

Al cap d'uns anys, la Catherine Linton, filla de l'Edgar i la Catherine, visita els Cims Borrascosos per primera vegada. Allà coneix en Hareton, en Linton i en Heathcliff. A partir d'aquí, en Heathcliff vol que la Cathy i en Linton es casin, de tal manera que quan l'Edgar mori, doni l'erència a la seva filla i aquesta quedí sota custòdia seva. D'aquesta manera, en Heathcliff esdevindria propietari de la Granja dels Tords.

En Heathcliff aconsegueix tots els seus objectius. Malgrat això, en Linton mor poc després del casament i finalment, la Cathy s'acaba casant amb l'altre cosí que havia ignorat sempre per la seva manca d'educació, en Hareton.

Llavors, la novel·la torna al present, al 1801, quan en Lockwood va als Cims Borrascosos una altra vegada per avisar en Heathcliff que passarà una temporada a Londres.

Al cap de mig any, el 1802, quan en Lockwood torna, descobreix que en Heathcliff ha mort. En els últims capítols, s'expliquen els dies abans de la seva mort.

Des de la mort d'en Heathcliff, no es torna a veure cap altra presència fantasmal als Cims Borrascosos.

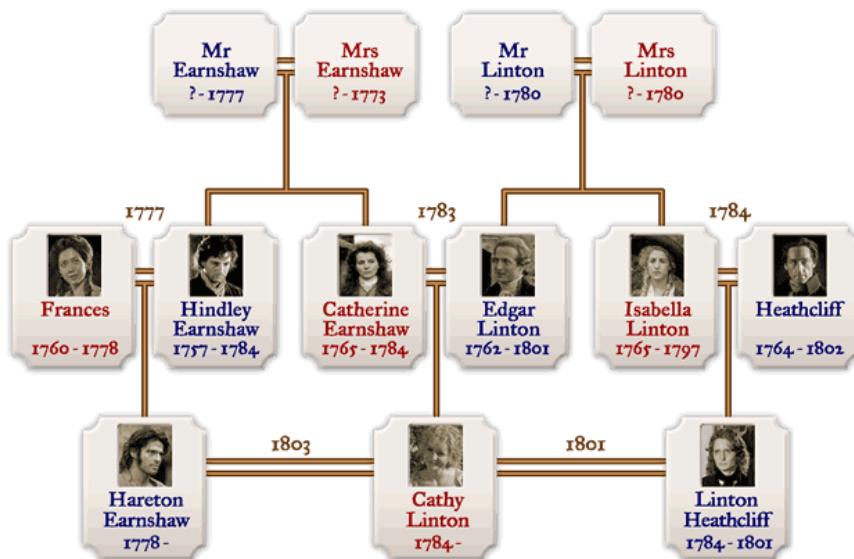
4.2. Personatges

A la novel·la trobem dos models diferents de comportament dels personatges: la família Earnshaw i els Linton.

Els Earnshaw perden la pau amb l'arribada d'en Heathcliff, que és, de manera simbòlica, la imatge del mal als Cims Borrascosos. La seva presència diabòlica aporta una ràbia gran i una ambició desmesurada. Des de l'arribada d'aquest noi sense passat, els germans es divideixen i la Catherine es baralla amb la seva família per defensar-lo. El pare de la família es converteix en un ésser injust, violent i que menysté el seu propi fill. La seva postura conduirà l'odi d'en Hindley per en Heathcliff i viceversa. A partir d'aquí, s'inicia una sèrie de relacions: Hindley-Heathcliff, Heathcliff-Hareton, Heathcliff-Isabella...

En canvi, els Linton, són el costat bo de la vida. Tenen educació i modals. Tot i així, també menyspreuen en Heathcliff.

Emily presenta uns personatges imperfectes, passionals i venjatius. Això ens permet detectar una autenticitat, ja que no se'ls endolceix ni se'ls maquilla.

4. Arbre genealògic dels personatges de Cims Borrascosos

Font: *The Reader's Guide to Wuthering Heights*

Heathcliff

En Heathcliff és el personatge principal de la novel·la. És un personatge d'aspecte gitano provenint de Liverpool que és acollit i criat per la família Earnshaw. El vell Earnshaw el troba abandonat, famolenc i pràcticament mut pels carrers de Liverpool. Durant tota la novel·la s'ignora totalment la seva data de naixement i la identitat dels seus pares biològics, qui

probablement no eren ni anglesos ni europeus. En algun moment de la novel·la, la Nelly Dean li diu a en Heathcliff que potser el seu pare era de la Xina i la seva mare de la Índia, ja que és morè de pell i té els ulls i els cabells negres.

Des del principi, la Catherine Earnshaw i en Heathcliff mantenen una bona relació d'amistat, però al llarg del temps s'acaben enamorant. Malgrat això, la Catherine es casa amb l'Edgar Linton per millorar el seu estatus social. En Heathcliff, escolta la conversació en la qual la Catherine li explica els seus sentiments vertaders a la Nelly i decideix fugir durant dos anys. Quan torna, sembla una persona totalment canviada.

Des d'aquest moment, en Heathcliff es tornarà una persona cruel i amb ganes de venjança contra l'Edgar, ja que s'havia casat amb la dona que ell estimava, i contra en Hindley, perquè l'havia tractat com un esclau al morir-se el seu pare.

Però no tot el que li passa en Heathcliff satisfà la seva maldat i els seus desitjos de venjança, sinó que la mort de la Catherine el destrossa per dins.

Malgrat haver aconseguit tots els seus objectius, en Heathcliff no és feliç ja que es passa la vida pensant en la Catherine. Finalment, decideix suïcidar-se lentament: deixant de menjar i dormir. Mor a causa d'una il·luminació mística, amb l'aparició de la Catherine, que el reclama.

Catherine Earnshaw

La Catherine Earnshaw és la germana d'en Hindley.

La Catherine és una nena malcriada que sempre ha aconseguit tot el que ha volgut. A més, és una nena independent, intel·ligent, bonica, entremaliada i amb un humor molt inestable. Quan en Heathcliff arriba a la família, estableixen una gran amistat i des de petits són inseparables. Al cap d'uns anys, quan ja han crescut, s'acaben enamorant. Malgrat això, a causa de la seva ambició per millorar el seu estatus social, es casa amb l'Edgar ja que pertany a una família benestant.

Tot i la seva mort, el seu fantasma roman als Cims Borrascosos per sempre més.

Hindley Earnshaw

En Hindley Earnshaw ha viscut sempre als Cims Borrascosos i és el germà gran de la Catherine. Des que en Heathcliff arriba a la casa, en Hindley ha estat gelós perquè el seu pare aprecia més al nou individu que a ell. Per tant, el seu pare l'envia a un internat per millorar la seva educació i per calmar l'ambient familiar.

Al cap de tres anys, en Hindley torna per l'enterrament del seu pare, casat amb una dona anomenada Frances. En morir el seu pare, esdevé propietari de la casa i l'odi que havia acumulat durant la seva infantesa contra en Heathcliff, fa que el tracti amb menyspreu i com si fos un criat més de la casa.

Durant la història, en Hindley i la Frances tenen un fill, en Hareton Earnshaw. Quan mor la seva dona, en Hindley es refugia en l'alcohol i es converteix en un home insuportable. En aquell moment, la seva vida es basa en apostes i diners.

Finalment, als 27 anys, mor a causa de l'alcohol.

Hareton Earnshaw

En Hareton Earnshaw és fill d'en Hindley Earnshaw i de la Frances. La seva mare mor tres mesos després de donar-lo a llum. Aquest últim fet, fa que en Hindley es refugii en l'alcohol, que no es preocupa del seu fill i que acabi morint als 27 anys.

Un cop mort, el crie en Heathcliff, que el converteix en un complet analfabet, no rep cap tipus d'educació i l'utilitza com un titella. Això fa que es comporti com un salvatge.

Des que coneix la Cathy, n'està enamorat i la defensa en tot moment. Malgrat això, ella el rebutja sempre per la seva manca d'educació.

Finalment, aconsegueix el seu amor i aprèn a llegir amb l'ajuda de la Catherine.

En Hareton, és l'únic que plora la mort de Heathcliff, perquè per a ell, malgrat la seva cruetat, era el més semblant a un pare.

Edgar Linton

L'Edgar Linton viu a la Granja dels Tords. Pertany a una família benestant, per tant, és d'un nivell social més aviat alt. És un personatge amable, intel·ligent, galant, covard, atractiu i amb un caràcter dèbil. Ha rebut una educació tot i que a vegades actua com un malcriat, ja que, com la Catherine Earnshaw, sempre ha tingut tot el que ha volgut.

L'Edgar es converteix en l'enemic d'en Heathcliff quan decideix contraure matrimoni amb la Catherine, sabent que en Heathcliff n'està enamorat. Durant el matrimoni actua com un bon marit i tenen una filla a qui anomenen Cathy. Tot i la tristesa que li causa la mort de la Catherine, segueix endavant i crie i educa la Cathy juntament amb la Nelly i altres criades. També actua com un bon pare i adora a la seva filla ja que és l'únic que li queda.

Finalment, ja vell, emmalalteix i mor al llit de casa seva amb la Cathy al seu costat.

L'Edgar, és el personatge oposat a en Heathcliff, tant físicament com psicològicament.

Isabella Linton

L'Isabella Linton és la germana petita d'Edgar.

Durant la història, es reflecteix la revolució hormonal adolescent que la portarà a enamorar-se de les històries, que crea la seva imaginació, d'en Heathcliff, però que en realitat no l'arriba a estimar mai. Per tant, decideix escapar-se de la Granja dels Tords i es casen d'amagat. Això acaba de destruir la relació entre ella i el seu germà, ja que l'Edgar no ho accepta i la decep.

Un cop casada, viu un infern als Cims Borrascosos, ja que en Heathcliff l'utilitza com un objecte de descàrrega de la seva ràbia produïda per l'amor impossible amb la Catherine. Arriba a un punt que no aguanta més aquell infern i acaba fugint dels Cims Borrascosos, estant embarassada. A partir d'aquí se'n va a viure a Londres, perquè en Heathcliff no la pugui anar a buscar. Allà, tindrà un fill, en Linton Heathcliff.

Finalment, mor als 32 anys.

Cathy Linton

La Catherine Linton és filla de l'Edgar Linton i la Catherine Earnshaw. El seu naixement provoca la mort de la seva mare i per aquesta raó, l'Edgar li posa el mateix nom, en honor a ella. L'enfonsament que suposa per a l'Edgar la mort de la seva esposa és superior a la il·lusió que ha de suposar el naixement de la Cathy. Per aquesta raó, durant els primers mesos, no es comporta com un autèntic pare. Això no suposa cap problema ja que mitja dotzena de criades ja en fan prou per satisfer les necessitats del nadó. Més tard, el seu pare supera l'etapa de depressió i s'adona que el més important que té, en aquest moment, és la seva filla. A partir d'aquest moment, tots dos tenen molt bona relació i estan molt units.

La Cathy, és una nena innocent, alegre, agradable i sempre està disposada a ajudar els altres. Segons explica l'Ellen, té l'espiritu viu de la seva mare i la bondat i tendresa del seu pare. Aquesta vivacitat a vegades comporta algun problema per a la Nelly o fins i tot per als altres, ja que el seu comportament impulsiu s'acaba convertint en penediment.

La Cathy, creix sense conèixer les desavinences de la seva família amb els que viuen als Cims Borrascosos, en Hareton i en Heathcliff. Tot i així, arriba un moment que els coneix i veu l'oportunitat d'alliberar-se de l'avorriment que pateix a casa seva.

Més tard, en Heathcliff obliga la Cathy a casar-se amb en Linton, després de tenir-la segrestada uns dies. Finalment, és alliberada just a temps per dir l'últim adéu al seu pare. A partir d'aquest moment, se'n va a viure als Cims Borrascosos i es converteix en una nena reservada i antipàtica.

Al cap d'uns anys, mor en Heathcliff i això suposa un alliberament del domini al qual estava sotmesa. Per acabar, s'acaba enamorant d'en Hareton, el cosí que mai havia acceptat.

Linton Heathcliff

En Linton Heathcliff és el fill de l'Isabella i en Heathcliff, fruit d'una relació cruel i desagradable.

En Linton és un noi fràgil, malaltís i capritxós que neix i es cria a Londres amb la seva mare fins que aquesta, mor. Llavors, l'Edgar, el va a buscar a Londres i se l'emporta a la Granja dels Tords.

Malgrat tot, quan en Heathcliff s'adona que està vivint amb Edgar, el reclama i l'obliga a instal·lar-se als Cims Borrascosos. En Heathcliff li dedica la mínima atenció i el tracta amb indiferència. A més, l'utilitza per heretar totes les terres que pertanyen a la Catherine, fent que aquesta es casi amb en Linton. Al principi, la Catherine n'està enamorada, però finalment, l'acaba repudiant per la seva intel·ligència. Finalment, es casen, però poc després del casament, en Linton mor.

Ellen (Nelly) Dean

L'Ellen Dean, o també anomenada Nelly durant quasi tota la novel·la, és una dona gran i la majordoma; primer dels Cims Borrascosos, després de la Granja dels Tords i finalment, torna a la primera casa.

És una dona intel·ligent i molt empàtica. Manté molt bona relació amb tothom que l'envolta, una relació d'amistat o familiar, més que d'una criada.

La Nelly és la narradora principal que explica a en Lockwood, el nou llogater de la Granja dels Tords, tot el passat dels habitants de la casa dels Cims Borrascosos, especialment el d'en Heathcliff, i de la Granja dels Tords.

L'Ellen Dean es va criar amb en Hindley Earnshaw, amb el qual comparteix edat. Van ser germans de llet, perquè la seva mare va ser la dida d'en Hindley. Més endavant, també es cria al costat d'en Heathcliff i de la Catherine.

A més, durant la novel·la, dóna la seva opinió sobre alguns personatges i això complica més la narració perquè moltes vegades explica els fets des del seu punt de vista.

Lockwood

En Lockwood és l'altre narrador que ens ajuda a entendre la història. És el nou llogater de la Granja dels Tords que li entra la curiositat de saber més sobre la família del seu propietari, en Heathcliff. Per això, li demana a la Nelly que li expliqui el passat de la família.

Joseph

En Joseph és el majordom dels Cims Borrascosos. És un home amb un mal humor constant, obedient i submís sempre al seu amo i autoritari i intransigent amb els altres. És l'exemple de criat fidel a una família i a un lloc i podríem dir que forma part de la casa.

Creu que tothom que l'envolta és dolent i que només duent una vida d'instrucció bíblica i sacrificis es pot arribar al Cel. Ell pateix dia a dia per no arribar-hi i és per això que creu que riure, divertir-se, desobeir qualsevol ordre o perdonar qualsevol malifeta és un insult.

És un personatge secundari que té més importància al principi de l'obra, però després apareix poc sovint. També sabem que va viure més de seixanta anys als Cims Borrascosos.

Zillah

La Zillah és la cuinera dels Cims Borrascosos. És una dona estreta de mires que troba la Cathy molt arrogant i no troba bé la situació en que viu. Malgrat això, no fa res per arreglar-ho per por a perdre la feina. Fins que finalment, se'n cansa i marxa dels Cims Borrascosos.

És un personatge clau de la història, ja que alguns dels fets que es narren a la novel·la els sabem perquè ella els va explicar a la Nelly.

A més d'aquests personatges, a la novel·la hi trobem altres personatges que no són tant importants en l'obra: la Frances, el vell Earnshaw i la seva dona, el senyor i la senyora Linton, el doctor Kenneth i el senyor Green.

4.3. Narradors

Apareixen dos narradors en tota la novel·la. El primer de tots, és en Lockwood, el foraster que lloga la Granja dels Tords i que ens situa la història. Aquest personatge és imparcial als fets ja que no coneix la història.

I en segon lloc hi troben a la Nelly Dean, la criada de la Granja dels Tords, que té una visió completa dels fets ja que ha viscut sempre amb tots els personatges. Tot i això, a vegades, no ha viscut tots els fets i per aquest motiu recorre a cartes o a relats d'altres personatges, com el de la Zillah, la cuinera dels Cims Borrascosos.

4.4. Temes principals

Els temes principals d'aquesta novel·la són:

- Amor i passió: la novel·la ens parla constantment d'amors que sofreixen, però a la vegada, és un amor dolç i intens. En el cas de la Catherine i en Heathcliff, comparteixen una passió molt intensa: estimen i odien; i no hi ha tendresa, el que es percep en la seva relació és violència, desesperació i angoixa.
- Venjança: durant tota la obra, es consumeix una ràbia en alguns personatges ja que es tracta d'una passió no consumada. Això produeix tensió i genera violència. La passió insatisfeta d'en Heathcliff alimenta els seus mals instints i fa que creixi una venjança dins seu contra aquells que li han fet mal.
- El valor de l'educació: és un element que pot transformar l'home i capacitar-lo per compartir i viure en harmonia. Emily reclamava el dret a l'educació per créixer com a persona i aspirar a convertir-se en una persona interessant i desitjable. L'educació en el món de Cims Borrascosos no era un dret, era un privilegi. Aquest aspecte el podem veure reflectit en la Cathy i en Hareton.

4.5. Estructura

La novel·la està organitzada en quatre parts molt importants:

1. El pròleg, que comprèn del capítol u al tres.
2. La infantesa d'en Heathcliff, que comprèn del capítol quatre al disset.

3. La maduresa d'en Heathcliff, que comprèn del capítol divuit al trenta-un.
4. I l'epíleg, que comprèn del capítol trenta-dos al trenta-quatre.

4.6. Espai

La novel·la es desenvolupa en un espai concret. Els personatges es mouen entres dues propietats rurals: els Cims Borrascosos i la Granja dels Tords. El món sembla que començ i acabi en aquestes terres fredes i solitàries on el paisatge té un rol de protagonista. Quan algun dels personatges s'allunya d'aquests límits, el narrador el margina i l'ignora.

El nom de les granges és simbòlic:

Per una banda, Cims Borrascosos vol dir muntanyes violentes, per tant fa referència a l'infern. Podem relacionar aquesta casa amb els personatges Heathcliff, Hindley i Linton ja que són els personatges més agressius de la novel·la.

I per altra banda, la Granja dels Tords representa el lloc on es crien els tords, unes aus pacífiques i elegants. Per tant, fa referència al cel. Els personatges Edgar, Isabella i Cathy es poden relacionar a la casa perquè són les persones més pacífiques.

4.7. Temps

La història comença “in media res”, és a dir, en un moment àlgid de la història, per després retrocedir. Per tant, també es pot dir que utilitza un temps retrospectiu, utilitzant “flashbacks”.

La història s'inicia al 1801, amb l'arribada d'en Lockwood. Llavors hi ha un salt temporal al passat on es narra la història de les dues famílies (1750-1800). I finalment, la història s'acaba al 1803 quan en Hareton i la Cathy es casen.

4.8. Època

Cims Borrascosos va estar escrit durant l'època victoriana. Aquesta època va ser el període del segle XIX, en el qual la Gran Bretanya va passar de ser un país dedicat a l'agricultura, a un país totalment industrialitzat. Va ser l'època de la Revolució Industrial, el ferrocarril, les

revolucions socials... S'anomena època victoriana perquè en aquell moment la reina Victoria I (20 de juny del 1837 – 22 de gener del 1901) governava el país.

La novel·la, tot i ser considerada avui en dia un clàssic de la literatura universal, no va causar bones sensacions en el seu moment, particularment perquè l'estil masculí en què estava escrita la novel·la, no semblava estar escrit per una dona. En aquell moment, el paper de la dona consistia només en dedicar-se a cuidar la casa, la família i a elles mateixes.

L'objectiu principal pel que se les educava era casar-se. Les ensenyaven a ser callades, innocents i delicades, quasi indefenses, perquè l'home se sentís superior i protector. Tot i així, havien de mostrar intel·ligència perquè el marit pogués presumir d'elles.

Per altra banda, no només s'ha de valorar la novel·la per haver estat escrita per una dona, sinó també per la violència amb que estan descrits tots els sentiments. Durant l'època victoriana, qualsevol manifestació de sentiments era considerada una ultrança.

Emily Brontë va voler allunyar-se de les modes de l'època i va escollir exposar el món interior que bullia dins d'ella i que l'asfixiava. Per això, escriu una novel·la amb uns personatges que tenen tanta força que impacten i commouen amb molta brutalitat i a la vegada, sedueixen amb molta intensitat.

Així que, mentre les seves germanes eren acceptades com a bones escriptores, la novel·la d'Emily era considerada salvatge per les dures descripcions de la realitat, ja que s'apartava per complet de l'estil de la literatura de la seva època. No obstant, Emily Brontë ha passat a la història, encara que ella no volia que el seu nom fos conegit.

4.9. Moviment literari: el Romanticisme

El romanticisme apareix al principi del segle XIX. Inicialment té els seus orígens a Anglaterra i Alemanya. Rebutja el racionalisme anterior i es defineix per l'emoció, la fantasia i el misteri.

Els autors reivindiquen la importància de la literatura com a instrument per entendre el vessant més ocult i profund de la realitat. La imaginació s'imposa a la raó, de manera que es rebutgen les normes i els cànons preestablerts. Es prefereix el que és exòtic i pintoresc més que no pas el que és equilibrat i natural.

L'amor i l'amistat són els sentiments que donen sentit a la vida tot i que l'amor sol ser no correspost i això provoca soledat, tristesa, malenconia... Aquesta característica fa que aparegui el personatge marginal i misantrop.

El romanticisme manté la consideració de l'ésser humà com a centre del món; antropocentrisme.

Aquest moviment literari es va plasmar en la literatura amb les següents característiques:

- Concepció de la realitat, conflictiva, dinàmica i evolutiva.
- Exaltació de l'experiència religiosa personal, des del paganisme fins a l'heroisme del màrtir cristià.
- Intuïció i sentiments com a motor creador de la literatura.
- Llibertat d'expressió i recerca de l'originalitat en tots els àmbits.

Els grans temes que hi apareixien eren:

- La natura: una natura salvatge i indòmita (paisatges agrestes, muntanyes escarpades, mars embravits...)
- L'evasió: a les obres hi són presents la utopia, la fantasia o l'exotisme. S'opta per una reflexió introspectiva sobre la condició humana, d'on sorgeixen temes com la bogeria, l'inconscient i el somni, i neix l'atracció per les coses misterioses i lúgubres.
- L'exaltació dels sentiments: es caracteritzen per una passió incontrolable.
- Desesperació dels personatges: no saben afrontar els seus sentiments i es refugien en alguna cosa.
- Rebel·lia: els personatges solen actuar sense pensar en el mal que pugui causar als del seu voltant i no són conseqüents amb els seus actes.
- Liberat: els personatges desitgen ser lliures. Malgrat això, només aconseguiran la llibertat en la mort.

4.10. The Moors

El territori dels erms (The Moors) que descriu l'autora, Emily Brontë, és una barreja de zones que ella coneixia: l'erm de Haworth, on ella va viure quasi tota la seva vida, la vall de Shibden on ella treballava i el camp prop de Cowan Bridge on va viure uns anys durant la seva infantesa.

Tot i això, sembla que els Cims Borrascosos està situat a Haworth. Això es pot deduir perquè en un moment de la novel·la, quan el vell Earnshaw viatja a Liverpool, diu que camina seixanta

milles, i per tant, si es mira la distància entre Haworth i Liverpool veiem que són seixanta-tres milles.

4.11. Fonts d'inspiració

No se sap ben bé d'on ni amb què es va inspirar Emily Brontë per escriure *Cims Borrascosos*, però hi ha diverses històries que poden ser les possibles fonts d'inspiració.

Law Hill

Law Hill era l'escola on va estar treballant d'institutriu l'Emily durant uns anys.

Walterclough Hall, a una milla i mitja de Law Hill, era una casa que pertanyia a la família Walker des del segle XVII. En John Walker, el pare de la família, i la seva dona van tenir dos fills i van adoptar al seu nebot, Jack Sharp.

Quan en John Walker va morir, en Sharp va passar a ser el propietari de la casa. Però no legalment. Després de diverses negociacions i malentesos, el fill gran de John Walker, també anomenat John Walker, va expulsar a en Jack Sharp de la casa.

Més tard, en Sharp va destrossar Walterclough Hall deixant una casa pràcticament buida i malmesa. Ell mateix, va construir la seva pròpia casa, Law Hill, tant a prop com legalment podia de Walterclough Hall.

Això no va ser tot, també va contractar a un cosí dels Walker, que es deia Sam Stead, per treballar en el seu negoci de llana. Això va suposar que en Sam Stead acabés involucrat amb la beguda i els jocs, igual que en Jack Sharp.

Hugh Brunty

En Hugh Brunty era l'avi de l'Emily Brontë.

L'avi d'en Hugh tenia una granja. Era ramader i sovint anava a Liverpool a vendre el bestiar. En un dels seus viatges de tornada, es va trobar un nen a la bodega del vaixell. Era un noi molt jove, fosc, brut i gairebé nu. No hi havia cap doctor al vaixell, i com que va veure que ningú s'ocuparia d'ell, va decidir adoptar-lo.

Era un nen d'aspecte gitano, i per aquesta raó, la família Brunty el va anomenar "el gal·lès". El senyor Brunty el portava a fires i mercats perquè aprengués a escoltar i obtenir la informació necessària per poder negociar.

A partir d'aquí, el senyor Brunt va començar a apreciar més al gal·lès que als seus propis fills. Per això, els seus fills van començar a odiar-lo.

Finalment, el gal·lès va aconseguir una gestió gairebé completa en assumptes comercials. Quan el seu amo va morir a bord del vaixell després de vendre el major enviament de bestiar, va declarar que no sabia res sobre els documents relacionats amb la venda.

Els Brunt havien rebut una educació, però sabien molt poc sobre l'agricultura i el comerç i com que no sabien com seguir amb el negoci del seu pare, els faltava diners per sobreviure. Un dia, el gal·lès els va dir que els podria proporcionar les necessitats familiars si la Mary, la germana més jove, es casés amb ell. La proposta va ser totalment rebutjada.

Com que dos dels germans Brunt havien aconseguit una bona feina, van poder enviar a casa els diners suficients per pagar el lloguer de la granja i mantenir la seva mare i germanes.

Llavors, el gal·lès no va tornar a la granja i es va convertir en un sub-agent d'un propietari, amb la responsabilitat de cobrar els lloguers, inclòs el de la família Brunt. Tot i haver augmentat la seva renta, els Brunt continuaven pagant el seu lloguer. Així que va decidir canviar la seva tàctica i va contractar una dona sense principis, que feia rebuts falsos, perquè no haguessin de pagar. Això ho va fer per impressionar a la Mary perquè veiés el que havia fet per salvar a la seva família del desallotjament. Finalment, un dia, la Mary li va voler donar les gràcies i es van acabar casant.

Com que la Mary i el gal·lès no van tenir fills, van decidir adoptar a un dels fills dels germans de la Mary, o sigui, el seu nebot, Hugh Brunt. Aquest, mai va saber l'existència dels seus pares biològics i des del principi, va ser tractat amb molta violència. No va rebre cap tipus d'educació i va haver de treballar a la granja.

El gal·lès tenia una mà dreta, que era un pagès alt i hipòcrita (semblant a en Joseph de *Cims Borrascosos*) que tenia el costum d'invocar “la Santíssima Verge i tots els Sants”.

Branwell Brontë

També podem relacionar en Hindley Earnshaw amb el germà de l'Emily, en Branwell. Branwell, era un home que havia rebut una educació i talentós. A més, tenia grans possibilitats de tenir en èxit en l'art. Tot i així, no li va anar gaire bé i va perdre totes les esperances. Llavors es va refugiar en l'alcohol i les drogues i va passar per algunes de les seves pitjors situacions quan l'Emily estava escrivint la novel·la. Per això, és probable que es basés en ell, quan va crear el personatge de Hindley.

PART II

TEORIA DE LA TRADUCCIÓ

5. HISTÒRIA DE LA TRADUCCIÓ

Potser pot semblar que la professió de traductor és relativament nova i que ha arribat com a conseqüència de la globalització. Però de fet, és una de les professions més antigues del món. Malgrat això, els estudis de la traducció van començar a l'Antiguitat (s.IV a.C – 476 d.C).

Els termes de traducció i interpretació es van començar a utilitzar els segles XV i XVIII, tot i que abans s'utilitzaven termes que provenien de l'àrab (*targoman*) y de l'arameu (*targum*), que vol dir “parlar”. Com a professió es va acabar de consolidar al segle XX, però ja sabem que l'activitat de traducció oral va començar al principi dels temps, en les relacions entre les tribus i els diferents pobles, sobretot en l'activitat comercial.

La història de la traducció es podria dividir en dues grans etapes: des de Ciceró fins a principis del segle XX i les teories contemporànies, moment en què es converteix en Traductologia.

5.1. Des de Ciceró fins a principis del segle XX

L'Edat Antiga (de l'aparició de l'escriptura al 476 d.C.)

L'escriptura cuneiforme és considerada la forma més primitiva d'escriptura. Va néixer a Mesopotàmia per facilitar el comerç i l'agricultura. Amb l'escriptura va néixer la història i per suposat, la traducció. Els arqueòlegs han descobert inscripcions que van estar escrites fa 4.000 anys, amb una sèrie de llistes de vocabulari que testifiquen la traducció des d'aquella època. També es coneix l'existència, a Egipte, de la casta dels “dragomans” o traductors, que estaven socialment molt ben considerats i van arribar a ocupar alts càrrecs en l'administració. O per exemple, a Cartago, els traductors anaven amb el cap rapat i un lloro pintat, i depenent del número d'ales es distingien les seves capacitats plurilingües.

Tot i així, tota aquesta experiència d'activitat pràctica va tardar molt temps a plasmar-se per escrit. Un dels testimonis més importants és la Pedra Rosetta. Aquesta, és una pedra de basalt trobada per les tropes napoleòniques a Rosetta, a prop del riu Nil, el 1799. Va passar als anglesos al 1801 i actualment es troba al Museu Britànic. Aquesta, conté una inscripció trilingüe: caràcters de jeroglífic, grec i demòtic.

La primera gran traducció coneguda en la cultura d'occident es va realitzar de l'hebreu al grec. És la versió bíblica dels Setanta o Septuaginta. Es diu que setanta traductors jueus que representaven a les dotze tribus d'Israel, van redactar un únic text meta treballant en grups

separats. Aquesta traducció es va començar al segle III a.C. i es va acabar dos segles més tard. Els traductors no eren grecs, eren jueus; i els seus destinataris eren jueus que vivien a Egipte, que havien oblidat la llengua hebrea, i per tant, tenien la necessitat de traduir la Bíblia. Després d'aquesta primera traducció bíblica, se'n van realitzar quatre més, també al grec.

Durant aquesta època van destacar Ciceró, Horaci i Plini. Ciceró⁴ tradueix dos diàlegs de Plató, i les seves consideracions se citen com les primeres reflexions teòriques de la traducció. Tot i així les seves traduccions no van tenir gaire influència ja que fins els segles I i II d.C. totes les persones cultes a Roma llegien i entenien el grec i no hi havia necessitat de traduir. El que és important d'aquests autors, són les seves reflexions. Ciceró distingeix entre dos activitats: la de l'intèrpret i la de l'orador; la del traductor i la del poeta; la fidel i la lliure. Les primeres exigeixen fidelitat, mentre que les segones impliquen creació. Horaci⁵ també recolza dues maneres possibles de traduir i desaconsella la de l'intèrpret pel que vulgui ser poeta. I Plini⁶ aconsella la traducció com un exercici d'estil. En conclusió, es podria dir que Ciceró va ser el primer traductor que va reflexionar sobre la traducció.

Més tard, Sant Jeroni⁷, considerat patró dels traductors, diferencia la traducció religiosa, que exigeix la traducció literal, de la profana, on defensa la creació. La traducció més important que va fer va ser la de la Bíblia.

L'Edat Mitjana (476 d.C. - 1453 o 1492)

Durant l'Edat Mitjana la traducció tenia un paper molt important en els filòlegs. Aquests van produir una gran aportació lèxica durant l'aparició de les diferents llengües en aquella època. A més, els traductors no només aportaven nou vocabulari sinó que també transmetien nous coneixements. Això es va reflectir especialment al Renaixement, quan els traductors eren els encarregats de la transmissió d'idees estètiques.

La teoria que va proposar Sant Jeroni la tornem a trobar en el jueu cordovès Maimònides⁸, que va ser un dels primers que va contribuir a la reflexió teòrica a Espanya. Deia:

⁴ **Marc Tulli Ciceró** (Arpinum, 106 a.C. – Formia, 43 a.C.) Polític, filòsof, jurista, escriptor, poeta i orador de l'Antiga Roma.

⁵ **Quint Horaci Flac** (Venosa, 65 a.C. – Roma, 8 a.C.) Poeta líric i satíric llatí.

⁶ **Gai Plini Cecili Segon** (Como, 61 d.C. – Bitinia, 113 d.C.) Escriptor, polític, poeta, advocat, historiador i militar.

⁷ **Eusebi Jeroni Sofroni** (Stridon, entre 331 i 345 d.C. – Betlem, 420 d.C.) Sacerdot, teòleg, historiador, apologeta, traductor i anacoreta.

⁸ **Moisès ben Miamon o Maimònides** (Còrdova, 1335 o 1338 – Fustat o El Caire o Tiberíades, 1204). Filòsof, metge, rabí i astròleg.

1. La comunicació entre autor i traductor és important per plasmar millor el sentit del text.
2. El traductor no només ha de conèixer les dues llengües sinó que també el tema que tracta.
3. La traducció ha de ser fidel al sentit, reproduir-lo en la llengua meta.

Durant els segles IX i X, la ciutat de Bagdad va construir un centre molt important, Bayt-al-Hikma (Casa de la Saviesa). Un dels objectius era aplicar la llengua del nou imperi musulmà, l'àrab, a les obres filosòfiques i científiques de l'Antiga Grècia. Per aquest motiu, es va formar la primera escola de traductors. Els primers textos que es van traduir tenien un caràcter administratiu. Més tard van arribar els textos científics, com la medicina o la filosofia. I finalment els textos que tractaven l'astronomia.

Durant els segles XII i XIII, aquesta activitat es va desplaçar cap a Toledo. Tot i així, en aquella època, Toledo no va ser l'únic lloc d'Espanya on es van realitzar traduccions de l'àrab al llatí, malgrat tot, va ser el centre més famós, no només pel número de traduccions realitzades sinó per la seva continuïtat durant els segles XII, XIII i XIV.

El Renaixement (1300-1700 d.C.) i l'Humanisme (segles XIV, XV i XVI)

La traducció durant el Renaixement es va convertir en una qüestió religiosa i política. En l'humanisme apareix un canvi amb la forma de traduir; s'estableixen els prefaces, els pròlegs i una sèrie de cartes a les traduccions que ens ajuden a desvelar les opcions traductores dels autors de la traducció, que expliquen i justifiquen les seves decisions.

Un autor molt important d'aquesta època va ser Fray Luis de León⁹. La seva primera obra en prosa castellana va ser la traducció del *Cantar de los cantares*, que va ser una petició de la monja Isabel de Osorio¹⁰. Per aquesta obra va ser perseguit i empresonat per la Inquisició, ja que se'l va acusar de fer servir un llenguatge semblant al dels poemes eròtics d'Ovidi¹¹ pels textos sagrats, a més de traduir-la des de l'hebreu. Ell es va defensar dient això: “*Esto dixe allí, y no quise descubrir más la llaga porque no era para aquel lugar, ni para la persona a quien se escribía aquel libro (monja Isabel de Osorio); y lo que callé allí, diré aquí, adonde hablo con solos los hombres buenos y doctos*”

⁹ **Fray Luis de León** (Belmonte, 1527 – Madrigal de las Altas Torres, 1591). Lingüista, poeta, escriptor, traductor i catedràtic d'universitat

¹⁰ **Isabel Osorio** (Burgos, 1522 – 1589). Dama espanyola, amant del príncep i més tard del rei Felip II.

¹¹ **Publius Ovidius Naso** (Sulmona, 43 a.C. – Constanta, 17 o 18 a.C.). Poeta romà.

Si parlem de la traducció dels profans, uns dels representants és Dolet¹². Va traduir un tractat sobre la traducció; *la manière de bien traduire d'une langue en autre*. Aquest llibre va en contra de la traducció literal i com que en aquella època l'Església i altres autors més poderosos exigien una fidelitat al peu de la lletra, Dolet va acabar cremat a la foguera.

L'època entre els anys 1600 i 1700 s'anomena el Segle D'Or de la traducció anglesa ja que es tradueix moltíssim, sobretot els clàssics: Virgili, Sèneca, Ciceró, Ovidi...

El racionalisme (segles XVII, VIII)

Durant el segle XVIII, es va produir un interès per altres llengües exòtiques com l'holandès, el danès, el rus, el xino, l'àrab, el turc, llengües nòrdiques, l'espanyol...

Herder¹³ va ser un dels precursors del romanticisme alemany. Ell considerava que la literatura alemanya es milloraria a través dels textos traduïts. Comparava el traductor com “l'estrella del demà”.

Més endavant va aparèixer Tytler¹⁴, que va publicar *Essay on the Principles of Translation*, considerat com el primer estudi sistemàtic en anglès sobre el procés de la traducció. Aquest, estableix tres principis:

1. La traducció hauria de transmetre una idea completa del treball original.
2. L'estil i la forma d'escriure hauria de tenir el mateix caràcter que la de l'original.
3. La traducció hauria de tenir tota la fluïdesa de la composició original.

Segle XIX i primera meitat del segle XX

Durant aquesta època, l'ideal classicista va donar pas a l'ideal romàntic, i això va suposar l'aparició d'obres cabdals de la literatura universal al lector alemany.

Schleiermacher¹⁵ era un filòsof alemany que va senyalar dues opcions al traduir: una cap a l'autor i l'altre cap al lector. Ell es decantava més per la primera opció. Malgrat tot, es diu que

¹² Étienne Dolet (Orléans, 1509 – París, 1546). Escriptor, traductor i humanista.

¹³ Johann Gottfried Herder (Mohrungen, 1744 – Weimar, 1803). Filòsof, teòleg i crític literari.

¹⁴ Alexander Fraser Tytler, Lord Woodhouselee (Edimburg, 1747 – 1813). Advocat, historiador, catedràtic, escriptor i professor escocès.

¹⁵ Friederich Daniel Ernst Schleiermacher (Breslau, 1768 – Berlín, 1834). Teòleg i filòsof.

no va ser el primer en plantejar-se aquest dilema sinó que Goethe¹⁶ i Herder ja havien exposat la mateixa idea abans.

Alguns traductors importants en aquesta època van ser: Matthew Arnold, Francis Newman, Dante Rosetti...

5.2. Teories contemporànies

El final de la Segona Guerra Mundial va marcar un canvi en la història de la traducció. Com que es van expandir les relacions internacionals, les traduccions van incrementar, tant tècniques com científiques com literàries. En aquell moment la Unió Europea tenia vint-i-tres llengües oficials.

També es van donar a conèixer obres considerades minoritzades o no occidentals gràcies a les traduccions que es van realitzar. A més a més, va començar a tenir importància la tecnologia. Això va suposar el doblatge, la subtitulació, la traducció de programari... Finalment, a arreu del món es van crear centres de formació de traductors, però per estudiar traducció era necessari inscriure's a la facultat de filologia.

Actualment, el sector editorial és dels primers a pagar les conseqüències de la crisi econòmica. Malgrat això, en els últims anys han sorgit moltes microeditorials que aposten per la traducció. Si que és veritat que la figura del traductor continua gaudint de poc reconeixement, però a la llarga, la gent anirà veient la importància d'aquesta professió.

Com a conclusió, es podria dir que els traductors han desenvolupat un paper important en la història en la transmissió de la ciència, la cultura, la literatura i la ideologia, mentre que el paper fonamental dels intèrprets ha estat en les relacions diplomàtiques.

---

¹⁶ **Johann Wolfgang von Goethe** (Frankfurt del Main, 1749 – Weimar, 1832). Poeta, novel·lista, assagista, dramaturg, filòsof natural, diplomàtic i funcionari.

6. LA TEORIA DE LA TRADUCCIÓ

No existeix una única teoria de la traducció sinó que sempre ha sigut i és fruit del seu temps que respon a unes normes socioculturals concretes en un moment determinat de la història, que han variat durant el temps.

6.1. El procés de traduir

El procés de la traducció no és fàcil, per això, s'ha de tenir en compte quatre nivells, que són:

- a) Nivell textual

Aquest és el primer pas i el nivell bàsic que es realitza a l'hora de traduir un text. Es basa en traduir les unitats lèxiques pel sentit que li sembla, al traductor, més apropiat dins del context.

- b) Nivell referencial

Després d'haver passat el nivell textual, s'ha de corregir el text. Cada frase que ens trobem que sigui ambigua, abstracta o de sentit figurat, ens hem de preguntar: què és el que està passant realment? Perquè? Per quina raó, causa, motiu? Si no es poden resoldre aquestes preguntes, s'haurà de complementar el nivell textual amb el referencial. Per tant, aquest nivell es basa en la correcció de totes les dificultats lingüístiques que ens trobem en el nivell textual.

- c) Nivell de cohesió

Aquest nivell, tal com diu el nom, és un regulador que garanteix la coherència i gradua l'èmfasi. Primer de tot s'ha de mirar l'estructura, que s'utilitzin els connectors necessaris (conjuncions, enumeracions, signes de puntuació...).

Després d'haver revisat aquest apartat, hem de vigilar amb els sinònims o el que semblen ser sinònims però que en realitat no ho són. En aquests casos, hem d'entendre el context i traduir-ho per la paraula que s'hi avingui més.

d) Nivell de naturalitat

Arribats en aquest punt de la traducció, el text ha de garantir que la seva traducció tingui sentit i que soni el més natural possible. Hem de tenir present que el nivell de naturalitat és essencial en tota traducció comunicativa. La traducció apropiada seria aquella que sembla el text original, no s'ha de veure que és una traducció.

L'etapa final de la correcció de la traducció, es tracta de perfeccionar el text. Per tant, el que s'ha de buscar és l'exactitud.

6.2. L'iniciador i el destinatari de la traducció

Quan traduïm qualsevol document, ho podem fer seguint una fidelitat absoluta del text original, només tenint en compte la intenció de l'autor, o també podem orientar la traducció segons la funció que li volem donar. Depèn del que s'estigui traduint, pot ser que s'hagi d'orientar cap a un text que es pugui dur a l'escena, o per exemple que serveixi per doblar al català una versió televisiva.

Segons Christiane Nord¹⁷, a més de la funció, s'han de tenir en compte altres aspectes clau a l'hora de traduir, com: la intenció de l'emissor, el destinatari, el temps i el lloc de recepció, el mitjà o canal i els motius de la producció o de la recepció del text.

El traductor actua d'intermediari lingüístic i, abans del traductor, trobem la figura de l'iniciador. Aquest és qui encarrega que es realitzi la traducció. Per tant, abans de traduir, s'hauria de saber quines són les intencions de l'iniciador per voler que algú tradueixi el text original. Aquestes intencions, no tenen necessàriament relació amb les intencions o els motius de l'emissor del text original. Algun exemple d'iniciador podria ser una editorial o un jutge de l'Audiència de Barcelona.

6.3. Tipus i graus d'intervenció del traductor en el text

Un altre aspecte molt important a considerar són les prioritats i restriccions que imposen els iniciadors als traductors. Una editorial, per exemple, vol publicar la traducció d'una novel·la per guanyar-hi el màxim de diners possible. Així doncs haurà de prescindir de tot allò que atempti

---

¹⁷ **Christiane Nord** (Eberswalde, 13 setembre 1943). Traductora, doctora en filologia i catedràtica emèrita de traductologia.

contra la comercialitat del llibre. Per tant, el traductor s'ha d'adaptar a les restriccions i demandes de l'iniciador.

Procediments de traducció i tipus d'intervenció respecte al text original

Depèn del tipus de traducció que vulgui l'iniciador, el traductor ha de variar o mantenir l'extensió, el contingut i la intenció.

Procediments	Extensió	Contingut	Intenció
Traducció resum	Disminueix	Es manté	Pot variar
Traducció ampliada	Augmenta	Es manté	Pot variar
Traducció comentada	Augmenta	Varia	Varia
Adaptació	Pot variar	Varia	Pot variar

6.4. L'encàrrec: tipus i gèneres textuais

Quan l'iniciador encarrega una traducció, el traductor ha de tenir molt present quin és el tipus de text que li han encarregat.

Tipologia funcional de textos

1. Argumentatius
  - a. Lineals
  - b. Contrastius
2. Expositius
  - a. Descriptius
  - b. Narratius
  - c. Conceptuals
3. Instructius
  - a. Vinculants
  - b. No vinculants

El text argumentatiu pretén que el receptor accepti o rebutgi un punt de vista determinat. Pot ser lineal (s'exposa una tesi i després idees, dades o fets que la justifiquen) o pot ser contrastiva (s'exposa una tesi amb idees, dades o fets que la contraduien).

El text expositiu explica un seguit de fets, entitats o estats, centrant-se en la descripció (l'espai en què es donen), la narració (la seva seqüència temporal) i l'exposició conceptual (abstracció del marc d'espai i temps).

El text instructiu indica al receptor com ha d'actuar. Si el text obliga el receptor a actuar d'una manera determinada, l'anomenem instrucció vinculant. En canvi si el text indica al receptor el procés que cal seguir per obtenir un resultat sense obligar-lo a actuar, se'n diu instrucció no vinculant.

6.5. Procediments tècnics de traducció (segons Vinay i Darbelnet, 1977)

Una de les disciplines pioneres en l'àmbit de l'ensenyament de la traducció va ser l'Estilística Comparada, disciplina desenvolupada els anys cinquanta i seixanta del segle XX per estudiosos de l'àmbit francocanadenc interessats en una aproximació lingüística a la traducció. A partir d'aquí, els interessats en la traducció comparaven originals i traduccions i veien que difícilment trobaven fragments molts llargs amb estructura sintàctica idèntica. Per tant, van veure que es realitzaven alguns canvis. Llavors, Jean-Paul Vinay¹⁸ i Jean Darbelnet¹⁹ van proposar nou formes d'aparellament entre fragments d'un original i les correspondències de traducció. Les van anomenar “procediments tècnics de traducció”. Hem de tenir en compte que hi ha altres mètodes de traducció, però aquests són els més corrents i utilitzats.

Els tres primers procediments (el manlleu, el calc i la traducció paraula per paraula) no impliquen canvis en la forma de l'original. Per tant se'n diuen procediments de traducció directa o literal. Els altres (la transposició, la modulació, l'equivalència i l'adaptació) s'anomenen procediments de traducció obliqua i per tant, requereixen modificacions en la forma i en el contingut original. Vinay i Darbelnet van voler afegir dos procediments més que són l'amplificació i la compensació que tracten qüestions de sintaxi i d'estil. Finalment, n'hi ha dos més que són complementaris a aquests últims: la condensació i l'omissió.

El manlleu

---

¹⁸ Jean-Paul Vinay (París, 18 juliol 1910 – Victoria, 10 abril 1999). Lingüista, fonetista, anglicista i romanista.

¹⁹ Jean Darbelnet (París, 14 novembre 1904 – 12 març 1990). Lingüista, anglicista i romanista.

És la incorporació al text traduït d'una paraula o expressió del text original i, per tant, en general pertanyent a la llengua original. Aquest procediment sol ser fruit de la decisió conscient de deixar empremtes d'una llengua o cultura diferents a la d'arribada, en el text traduït. Una altra raó per la qual s'utilitza és per reduir les diferències entre les llengües.

A més de ser un procediment de traducció, també és una de les formes d'incorporació de noves paraules al lèxic d'una altra llengua, és a dir, l'aparició de neologismes. Tot i així, en el procés d'admissió, els mots manllevats poden sofrir lleugeres modificacions que varien alteracions fonètiques i ortogràfiques i alteren el lèxic i la morfologia.

Alguns exemples serien “cowboy”, “e-mail”, “byte” o “hardware”.

El calc

És una expressió del text meta que conserva l'estructura o el significat d'una expressió del text original. Hi trobem:

1. *El calc morfològic*: ús d'una unitat lèxica en llengua meta que reproduïx l'estructura morfològica de la llengua original. Hi tenim els calcs directes i els indirectes. Els directes (science fiction – ciència-ficció) segueixen exactament l'estructura original i els indirectes (science fiction – ficció-ciència o fantasia científica) copien la unitat lèxica d'una forma respectuosa amb les regles de la llengua meta.
També constitueix un calc morfològic copiar un morfema de la llengua original. Com per exemple l'ús de la paraula “fal·aciós” (provinent de *fallacious*) en lloc de l'adjectiu existent en català “fal·laç”.
2. *El calc sintàctic*: ús dels patrons estructurals de la llengua original que no són els que corresponen a la llengua meta. És a dir, pot ser que hi hagi una estructura en la llengua d'arribada que s'organitzi totalment diferent en la llengua meta.
3. *El calc semàntic / calc lèxic / literalisme, parany de traducció o fals amic*: consisteix en l'ús d'una paraula de la llengua meta en una accepció que no existeix en aquesta llengua per la semblança amb una paraula del text original. Si estem traduint amb dos idiomes amb el mateix origen, les probabilitats de trobar paraules semblants són altíssimes.

Com per exemple *actually* no vol dir *actualment* sinó que significa *en realitat*.

4. *El calc semàntic de nivell oracional*: l'ús d'elements lingüístics de la llengua meta segons la gramàtica de la llengua original que dóna lloc a interpretacions diferents.

Per exemple, a vegades en anglès utilitzem la forma will + infinitiu que té diversos valors semàntics i que corresponen a formes catalanes diferents. Per tant pot ser que es refereixi a la forma de futur o a la forma de present.

5. El calc ortogràfic: consisteix a reproduir en el text meta l'ortografia d'un mot del text original.
6. El calc de freqüència: l'ús correcte segons els patrons de la llengua meta, però en una freqüència superior a l'habitual si el text hagués estat escrit originalment en llengua meta. En serien uns exemples: l'abús d'adverbis de mode acabats en *-ment* en castellà i català, que posteriorment es tradueixen en anglès en adverbis de mode i d'actitud en *-ly*, les construccions de gerundi, les construccions de veu passiva i la preferència per les oracions curtes i simples a les complexes amb moltes subordinades.

La traducció paraula per paraula

També se'n pot dir traducció literal. La traducció paraula per paraula és una extensió del calc que respecta les servituds de l'idioma d'arribada és a dir, és el procediment pel qual es tradueixen els sentits primaris dels mots amb contingut lèxic bo i respectant les estructures sintàctiques de la llengua meta.

Si les dues llengües en què estem traduint comparteixen alguns trets sintàctics i semàntics, permeten no haver de modificar l'estructura de l'oració. Però no només s'ha de tenir en compte la coincidència del significat i la categoria grammatical, sinó també la freqüència d'ús, el nivell de formalitat, la capacitat de connotació i d'evocació cultural, històrica i social, entre altres factors.

La principal utilitat de la traducció paraula per paraula és entendre la mecànica de la llengua original que serveix com a primer pas per la traducció d'un text difícil.

La transposició

La transposició és un procediment de traducció que implica un canvi en la gramàtica. Pot ser que inclogui un canvi del singular al plural (furniture → mobles), un canvi en la posició de l'adjectiu (la casa blanca → the white House) o un canvi en la categoria grammatical (em va servir de molt → was very helpful).

Una modalitat de transposició molt descuidada pels traductors és la del gerundi, que aquest, ofereix diverses opcions per traduir (working with you is a pleasure → el treball, treballar...). Hi ha molts altres tipus de transposició però aquests són els més comuns.

La modulació

És una alteració del contingut literal d'un fragment de l'original sense que canviï el sentit per poder adaptar la traducció a les preferències expressives de la llengua meta. Implica un canvi en el contingut i, per tant, afecta el nivell semàntic.

Una de les modulacions més assequibles per a l'aprenent és el pas d'una expressió afirmativa a una de negativa o viceversa:

- a. És força habitual
- b. It's not unusual

- a. No té res de ximple
- b. He's extremely intelligent

Podem trobar altres tipus de modulacions, com:

- Abstracte per concret: sit by the fire → sentar-se al costat de la xemeneia.
- Una part per l'altre: from cover to cover → des de la primera fins la última pàgina.
- Inversió de termes: Health insurance → assegurança de malaltia.
- Activa per passiva.

L'equivalència

Es podria dir que l'equivalència és una modulació lexicalitzada. És a dir, per exemple, en anglès, quan es fa una fotografia a un grup de persones per fer-los somriure els diuen que diguin “cheese”. En català, no podem dir formatge, perquè llavors no tindria la mateixa funció i per això nosaltres diem “Lluís”. O un altre exemple seria la frase en què comencem els contes. En anglès es diu “once upon a time...” i l'equivalència en català seria “hi havia una vegada...” o “temps era temps...

El límit de l'equivalència és que existeixi una situació comparable en les dues llengües i que porti associat un comportament verbal concret. Per exemple, els automòbils nord-americans tenen una inscripció a la part inferior dels miralls retrovisors que diu: *Objects in the mirror are closer than they appear* (literalment, “Els objectes són més a prop vostre del que sembla pel mirall”). A la nostra societat, l'autoritat competent no ha considerat necessari de recordar aquest fet als conductors.

L'adaptació

L'adaptació consisteix a substituir un o més elements del contingut del text original per un altre que garanteixi la mateixa funció que aquell. Aquest procediment se sol utilitzar quan la comprensió total del text es veu amenaçada pel desconeixement d'aspectes de la cultura original, per tant, es passa d'una cultura a una altra. Poden ser procediments d'adaptació, la substitució d'un acudit per un altre o la inexistència d'un aspecte cultural o un tabú en la cultura meta.

Però també pot ser una estratègia de traducció que impliqui canvis en tot el text. L'adaptació d'obres de teatre i de guions cinematogràfics n'és un exemple clar. A vegades hi ha la costum de traduir literalment una obra i llavors el dramaturg o poeta la reescriu per tal de fer-ne una adaptació. Això ha creat males adaptacions. Però tot i així, gràcies a aquest mètode, s'han pogut rescatar algunes obres clàssiques.

L'amplificació i la condensació

L'amplificació fa explícits elements que eren implícits al text original, tant per raons sintàctiques, com per raons culturals. Per tant, el traductor amplifica, parafraseja o explicita el sentit de la paraula o expressió.

De vegades l'amplificació és necessària per fer aclariments metalingüístics, és a dir, referents a la llengua original. Sovint aquesta informació apareix en forma de nota a peu de pàgina, perquè és un element aliè al text que distrauria el lector si s'hi integrés.

- a. Life, although material, is inextricable from the behaviour of the living
- b. La vida, malgrat ser material, és inesperable del concepte d'ésser vivent

En canvi, la condensació és més aviat el contrari:

- a. Ralph shook his head and increased his speed
- b. Ralph denegà amb el cap i accelerà el pas

La compensació i l'omissió

La compensació és l'expressió d'elements del contingut en un punt del text diferent d'on apareixen a l'original. Normalment s'utilitza quan en una part de l'oració hi ha una pèrdua de significat. Un dels casos més habituals és la traducció de les varietats d'usuari (dialectes geogràfics, històrics o socials)

L'omissió és l'eliminació volguda d'una paraula del text original ja que aquesta no és rellevant.

6.6. La traducció i barreres culturals

Abans de començar aquest apartat hauríem de saber definir el mot cultura. La cultura és un estil de vida propi d'un lloc en concret que utilitza una llengua particular com a mitjà de comunicació i les conseqüències que implica aquest.

Aquest apartat vol mostrar la problemàtica en què es troba el traductor com a intermediari entre dues cultures diferents: la del públic destinatari del text original i la del públic destinatari del text meta.

Vladimir Ivir²⁰ creia que traduir no vol dir traduir llengües, sinó que vol dir traduir cultures. Deia que el grau de dificultat d'una traducció sovint no depèn de la proximitat de les llengües sinó de la similitud de les cultures.

6.6.1. Procediments de traducció de termes culturals

Manlleu

El manlleu, com n'hem parlat al punt 6.5., és un procediment vàlid si la paraula o l'expressió anglesa no existeix en català i s'hi pot integrar fàcilment.

Pot ser que hi hagi la necessitat de fer lleugeres modificacions en l'ortografia. Sense adaptacions ortogràfiques tindríem el cas de “cowboy”, “e-mail” o “feedback”. Amb adaptacions ortogràfiques tindríem els exemples de “futbol”, “gol” o “xampú”.

Definició

Ens podem trobar un element cultural que no estigui compartit en les dues llengües. Llavors necessitarem fer una petita definició per explicitar-lo. Sobretot, no podem desviar l'atenció cap a allò que definim si hi ha elements més importants en el text o si no volem que la traducció resulti pesada.

Aquesta traducció està justificada quan el valor comunicatiu de l'element cultural és essencial en el text, però no quan representa només un ingredient del rerefons cultural.

---

²⁰ **Vladimir Ivir** (Zagreb, 1 novembre 1934 – 21 febrer 2011). Lingüista, lexicògraf i traductor. Va ser el primer teòric de la traducció croat, molt apreciat entre els lingüistes europeus.

Calc

Aquest procediment també l'hem explicat en el punt 6.5. . És una expressió del text meta que conserva l'estructura o el significat d'una expressió del text original. Com ja he explicat anteriorment, hi ha diferents tipus de calcs.

Substitució per un equivalent

A vegades ens trobem amb elements culturals similars en la llengua meta i en la llengua original, encara que no són ben bé iguals.

La feina del traductor és veure fins a quin punt pot utilitzar l'element similar en la llengua meta per traduir l'element original.

Creació lèxica

La creació lèxica és poc habitual ja que la creació de vocabulari totalment nou, fet pel traductor, no sol donar resultats transparents, i és difícil que una paraula inventada per un traductor arreli en la llengua.

Omissió

Es basa en eliminar un element del text original. Normalment s'elimina perquè aquest element no és rellevant. Ho veureu també en el punt 6.5. .

Addició d'informació

Es pot afegir informació al terme cultural quan es vol mantenir en la seva forma original i els destinataris no tenen els coneixements necessaris per entendre'l. Per tant, també es podria dir que és una altra forma d'amplificació.

El manlleu, la creació lèxica, el calc i la definició, atrauen explícitament l'atenció del receptor vers els elements específics de la cultura d'origen. La substitució per equivalents i l'omissió oculten o suprimeixen aquests elements. I l'addició d'informació se situa en un terme mitjà, en fer explícita la informació implícita en el text original.

6.7. La intertextualitat

Un altre concepte molt important entre les barrières culturals que afecten les traduccions és el d'intertextualitat. Segons Basil Hatim²¹, la intertextualitat és la manera en què un enunciat es relaciona amb altres enunciats. És a dir, quan algú crea un text de qualsevol tipus, el que ha llegit formarà part del que escriurà, de la mateixa manera que quan algú llegeix un text relaciona allò que llegeix amb el que ha llegit.

És un concepte que es va introduir durant la primera meitat del segle XX pel teòric Bakhtin²² per a referir-se al que fins al moment s'anomenava influència o font.

6.8. El lèxic

El lèxic d'una llengua està en constant renovació. Va més enllà de la normativa, i abasta termes, neologismes, manlleus, barbarismes, idiotismes... amb els quals els parlants es refereixen al món que els envolta o al seu món interior.

Els traductors hem de desenvolupar la capacitat d'identificar de manera immediata els ítems lèxics equivalents en la llengua d'origen i la llengua meta. Sobretot hem de recordar sempre que no traduïm paraules, sinó textos. De fet, no hi ha res més perillós que traduir paraula per paraula ja que els diccionaris només reflecteixen el lèxic de la llengua original i de la llengua meta en abstracte, mentre que els textos contenen un vocabulari concret.

Anàlisi componencial i camps semàntics

A vegades, pot passar que a l'hora de traduir una paraula, el diccionari t'ofereixi opcions que no acaben d'encaixar amb el context. Llavors es pot buscar aquella paraula en un diccionari monolingüe per determinar-ne els trets binaris de significat. A partir d'aquí es va descartant opcions i si finalment cap no és la solució que s'està buscant, es pot anar a consultar un diccionari ideològic o visual específic per trobar la paraula exacta.

Les paraules que tenen relacions semàntiques de qualsevol d'aquests tipus, formen el que anomenem un camp semàntic. Aquests, no contenen el mateix nombre d'elements en la llengua d'origen i la llengua meta. Per tant, pot ser que tinguem diferents paraules per designar

²¹ Basil Hatim (Ninive, 19 novembre 1947). Traductor, intèrpret, lingüista i professor.

²² Mikhaïl Mikhàilovitx Bakhtín (Oriol, 1895 – Moscou, 1975). Filòsof, lingüista, escriptor i crític literari.

un mateix element. Però llavors pot ser que un mot sigui més adient per algun context que per un altre.

Ambigüitat: sentit, significat i designació

Tot traductor ha de saber distingir entre designació, sentit i significat:

- La designació és “allò a què ens referim”.
- El significat és “allò que diem i com ho diem”.
- I el sentit és “allò que volem dir”.

De tots tres, a l'hora de traduir, el fonamental és el sentit i/o els referents que s'expressen amb uns significats de la llengua original a uns altres significats en la llengua meta, sempre conservant el sentit.

En segon lloc, cal recordar que allò a què fan referència les nostres paraules sovint no és el que volem dir. És a dir, que designació i sentit no sempre coincideixen.

Per finalitzar, el significat no es tradueix ja que al fer el procés, “allò que diem i com ho diem”, s'ha perdut.

Els falsos amics i les col·locacions

Els falsos amics són paraules de dues llengües diferents que, tot i tenir una forma similar (és a dir, tot i ser parònims), tenen un significat diferent i, per aquesta raó, produeixen problemes al traductor. Sobretot quan estem fent una traducció literal, hem de vigilar molt, perquè la intuïció no sempre ens ajuda. A més, hi ha un important percentatge de mots anglesos derivats del llatí, per la qual cosa és fàcil confondre's amb les paraules angleses i catalanes.

Hi ha falsos amics de diversos tipus. En els exemples que teniu a continuació, indico en primer lloc la paraula anglesa i en segon lloc el fals amic. Finalment, entre parèntesis, hi apareix la traducció correcta de les accepcions.

- a. Actually → actualment (de fet, en realitat)
- b. Eventually → eventualment (finalment)
- c. Fabric → fàbrica (teixit)
- d. Sympathy → simpatia (solidaritat, compassió)
- e. Terrific → terrorífic (fantàstic)
- f. Ultimate → últim (definitiu)

A part dels falsos amics, també hi podem trobar les col·locacions que són mots que apareixen junts habitualment, però que, a diferència de les locucions, frases fetes i refranys, no constitueixen una unitat semàntica. Alguns exemples serien: afirmació rotunda, valoracions negatives o positives, radicalment innovador, cessar les hostilitats, esclatar la guerra, recopilar exhaustivament, palpable nerviosisme...

Noms propis

La traducció de noms propis, ha estat sempre objecte de polèmica, sobretot perquè els criteris sobre allò que es pot traduir han anat variant en els darrers anys. Aquest fet posa de manifest la importància de la tradició a l'hora de decidir si traduïm o no els noms propis.

Trobem molts tipus diferents de noms propis com els topònims, els antropònims, de dates i festivitats, d'organitzacions, entre altres.

Pel que fa a la traducció de *topònims* no hi ha unes normes estrictes, però en general traduïm:

- a) Els noms de continents: Europa → Europe; Amèrica del Sud → South America.
- b) Els mars i els oceans: l'oceà Índic → the Indian Ocean; el mar Roig → the Red Sea.
- c) Els topònims compostos de nom comú i adjetiu i/o complement: Great Salt Lake → Gran Llac Salat; Newfoundland → Terranova; Rocky Mountains → muntanyes Rocalloses.
- d) Els compostos d'adjectiu i/o complement i nom propi: New England → Nova Anglaterra; New York → Nova York; North Carolina → Carolina del Nord.
- e) Els topònims que són ells mateixos traduccions o adaptacions de topònims d'altres llengües: Burma → Birmània; Kampuchea → Cambotja; Latvia → Letònia; Sweden → Suècia.
- f) Tots els altres topònims que ja tenen tradicionalment consolidada una forma en la llengua meta: London → Londres; Thames → Tàmesi; Scotland → Escòcia

Pels noms propis de persona, és a dir els *antropònims*, la norma general és que no es tradueixen, però aquesta norma té algunes excepcions importants:

- a. Noms de monarques, prínceps, princeses, emperadors i papes: Henry VIII → Enric VIII; Princess Margaret → la princesa Margarida; Pope John Paul II → el papa Joan Pau II. Les designacions de càrrecs oficials i els títols nobiliaris, en anglès s'escriuen amb inicial majúscula i en català amb minúscula.

- b. Noms de personatges destacats de la Bíblia i altres textos sagrats, del santoral, de l'Antiguitat, de l'Edat Mitjana i del Renaixement: Moses → Moisès; Buddha → Buda; Muhammad → Mahoma; Aristotle → Aristòtil.
- c. Noms l'ortografia dels quals ha estat adaptada a la pronunciació anglesa a partir d'un sistema d'escriptura diferent de l'alfabet llatí: Tchaikovsky → Txaikovski.

Els noms de *museus, monuments i institucions* se solen traduir literalment. Per exemple: The White House's Oval Office → El Despatx Oval de la Casa Blanca. Fins i tot ens podem trobar amb casos en què deixem el nom d'una institució sense traduir. Un exemple seria el "British Museum". També hem de ser conscients que les normes d'ús de majúscules i minúscules varien d'una llengua a una altra.

Un altre tipus són els *topònims metonimitzats*, és a dir, els noms de lloc que no es fan servir per designar el lloc en si, sinó les persones o institucions que l'ocupen o l'activitat que s'hi desenvolupa. Dos exemples molt clars són: *the City* i *Downing Street*. Aquests casos es podrien traduir o deixar sense traduir. Pot ser que algun topònim metonimitzat sigui un terme cultural, llavors segurament els lectors del text meta desconeixeran una dada essencial. En aquests casos, podem fer servir procediments de traducció de termes culturals diversos, com ara la definició o addició d'informació.

Un altre cas de nom propi són els noms de *dates i festivitats*. Quan es tracta de sants i festes del calendari religiós, els traduïm per les festivitats corresponents en la llengua meta: Easter → Pasqua; Boxing Day → Sant Esteve. El cas de les festes laiques ho podem resoldre amb alguns dels procediments de traducció de termes culturals, com calcs o addició d'informació.

Pel que fa als noms propis d'*organitzacions*, si són entitats governamentals amb equivalents en la llengua meta o bé es tracta d'entitats d'àmbit d'acció internacional, solem traduir-ne els noms. Per exemple: United Nations → Nacions Unides. Però quan es tracta de denominacions específiques d'alguns governs de països de llengua anglesa, el més adient és traduir-lo per l'equivalent funcional. Com per exemple: The Exchequer → el Ministeri d'Economia i hi senda britànic.

D'altra banda, els noms de les ONGs es tradueixen ocasionalment.

Si les organitzacions no governamentals són *empreses*, no en traduïm el nom. Però si es tracta d'un nom poc conegut per als lectors del text meta podem afegir informació al nom propi original.

De la mateixa manera, no traduïm les *marques comercials registrades*, tret que siguin marques desconegudes o no disponibles per al públic receptor del text meta. En aquest cas, tenim les següents opcions:

- a. Substituir el nom propi de la marca pel nom genèric del producte.
- b. Substituir el nom propi de la marca per un altre nom propi de marca que resulti familiar als destinataris del text meta.
- c. Si hi ha una forma de la marca registrada en el text meta, fem servir aquella.

Per acabar, parlem dels *títols d'obres*, ja siguin novel·les, pel·lícules, obres de teatre... La majoria d'obres prou conegudes internacionalment ja solen tenir traduccions fetes en la llengua meta.

L'article personal i els termes de tractament

Quan traduïm un text amb noms propis de persona, sovint es planteja l'ús de l'article personal (“l”, “el”, “la”, “en”, “na”) precedint aquests noms. En català es solen utilitzar en els diàlegs, però no sempre en la resta del text. Aquest fet ens pot portar a qüestionar la coherència del text. El més lògic seria que ens cenyíssim als criteris d'ús de l'article personal en català, de manera que no el féssim servir si no fos per indicar una relació d'igualtat social o de proximitat afectiva amb una determinada persona.

Per altra banda, la llengua anglesa, per exemple, utilitza molt els termes de tractament “Mr”, “Mrs” o “Ms” davant dels noms propis en registres formals. En català, en canvi, no utilitzem aquests termes de tractament, sinó que recorrem al cognom o bé utilitzem la forma completa del nom.

En altres contextos, l'ús dels termes de tractament anglesos seguits pel cognom s'ha d'interpretar també com un tractament equivalent al “vostè” en català, ja que l'anglès, a diferència del català, no té cap forma pronominal ni verbal per indicar aquest nivell de formalitat.

Els neologismes

Com he dit abans, el lèxic es va renovant i s'amplia constantment. Per tant, apareixen nous mots que s'anomenen neologismes. Segons el Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans, un neologisme és una unitat lèxica nova, formalment o semànticament, creada en una llengua per les pròpies regles de formació de mots o manllevada a una altra llengua.

Els neologismes s'han introduït en la nostra llengua seguint procediments diversos: el manlleu, el calc o la traducció del sentit.

S'ha afirmat que cada llengua adquireix 3000 paraules noves cada any. Podríem classificar els neologismes en molts tipus, com per exemple: paraules velles amb nous sentits, paraules derivades, abreviatures, epònims, acrònims... entre d'altres.

Els neologismes es poden considerar un dels grans problemes dels que s'enfronten els traductors, sobretot els traductors no literaris i professionals, ja que han d'estar sempre actualitzats de les noves paraules que van sorgint.

Les convencions

Totes les llengües del món utilitzen sistemes de pesos, mesures, monedes, abreviatures, signes i símbols. En alguns països aquests sistemes són comuns, però no sempre és, ni ha estat així.

Hi ha algunes mesures que traduïm sempre, com ara les qualificacions acadèmiques (A → excel·lent, B → notable, C → bé, D → aprovat, F → suspens).

En el cas dels *pesos i mesures*, varia segons la llengua i s'haurà de tenir en compte el grau de precisió a l'hora de fer la conversió. Com és l'exemple dels graus Fahrenheit amb els graus Celsius o la milla amb els kilòmetres.

Les *unitats monetàries* dels països anglòfons tenen la seva traducció corresponent (dòlar, dòlar australià, lliura esterlina, lliure irlandesa, xíling, penic i centau) i hem de recordar que els símbols d'aquestes unitats, en anglès els trobem al davant de la quantitat de diners i en català han d'anar al darrere (\$500 → 500\$). Pel que fa als nombres, també s'ha de tenir en compte l'ús de la coma i el punt en les xifres. En català, la coma separa els enters dels decimals i el punt separa les unitats de miler dels milers, en canvi, en anglès és el contrari.

Les *abreviacions* són formes reduïdes d'una paraula o més, amb la finalitat de reduir l'espai en llenguatge escrit. La norma general diu que s'han de traduir totes les abreviatures, incloses les abreviatures que no tenen el seu origen en mots anglesos, sinó d'altres llengües, particularment del llatí. Alguns exemples serien: *adj.* (adjectiu), *ex.* (exemple), *pàg.* (pàgina)...

Les *sigles* són abreviacions formades per la primera lletra de cada mot i no hi ha un criteri definit. Alguns exemples: *DNI* (Document Nacional d'Identitat), *IVA* (Import sobre el Valor Afegit), *ACC* (Aigua Calenta Corrent). Algunes sigles es poden traduir aplicant el procediment de calcs (NATO → OTAN; USA → EUA). Malgrat això pot haver-hi sigles que no corresponguin a l'altra llengua, com és el cas de UK, que en català es tradueix per Regne Unit.

Per altra banda, els *acrònims* són abreviacions formades a partir d'elements, tant lletres com sílabes de les paraules de les quals provenen. UNESCO, TERMCAT i ERASMUS en serien exemples. Normalment per traduir-los s'utilitzen procediments com el calc o el manlleu.

Com tots els termes culturals, les sigles poden resultar del tot desconegudes pel destinatari de la traducció. Per tant, és aconsellable que situem els mots a partir dels quals s'ha format la sigla o l'acrònim abans d'aquest, que anirà entre parèntesis al darrere.

6.9. Recursos de sentit

En aquest capítol parlarem dels recursos de sentit i de la seva traducció: la metàfora, la metonímia, la sinècdoque, els refranys, les locucions i les frases fetes. En general, a l'hora de traduir-los, s'utilitzen procediments que van més enllà de la traducció literal a causa de diferències culturals i lingüístiques. Per tant, exigeixen procediments de traducció creatius.

La metàfora

S'entén per metàfora qualsevol expressió figurada: el sentit d'una paraula física, la personificació d'una abstracció, la aplicació d'una paraula a alguna cosa que no denota literalment, totes les paraules polisèmiques i la majoria dels verbs compostos.

Segons la terminologia emprada per Newmark²³, la metàfora és una relació entre tres elements:

1. L'objecte, representa allò que està descrit, és a dir, el referent convencional.
2. La imatge, o vehicle, representa el referent no convencional amb el qual fa referència a l'objecte.
3. El sentit o tenor, les semblances estableties entre objecte i imatge.

Per veure millor en què consisteixen aquest components, posem l'exemple de: *La vida és una capsa de bombons: mai no saps què et tocarà*. L'objecte és *la vida*, la imatge o vehicle és *una capsa de bombons* i el sentit seria la varietat de bombons que solem trobar a les capses.

Sempre que es trobi una oració que sigui gramaticalment correcte, però que aparentment no tingui sentit, s'haurà de comprovar si aquell element té un significat metafòric o no. Quan es té la metàfora localitzada, es tracta de donar-li sentit i plasmar la mateixa idea en la llengua meta.

---

²³ Peter Newmark (Brno, 1916 – 2011). Traductor i professor de la “University of Surrey”.

6.9.1. Procediments de traducció de la metàfora

- *Traducció paraula per paraula*: consisteix en la reproducció de la mateixa imatge.
- *Equivalentia o modulació*: es tracta de la substitució de la imatge per una altra imatge (de tipus convencional) de la llengua meta.
- *Amplificació*: consisteix en la conversió de la metàfora en símil (l'ús del *com*).
- *Ídem*: consisteix en la conversió de la metàfora en símil amb la paràfrasi del sentit.
- *Traducció paraula per paraula + explicitació*: es tracta de la reproducció de la mateixa imatge amb la paràfrasi del sentit.
- *Paràfrasi del sentit*: no es reproduceix la imatge sinó que explica el sentit que expressa.
- *Omissió*: es basa en eliminar un element del text original. Ho veureu també en el punt 6.5. .

La metonímia i la sinècdoque

També ens podem trobar dues altres modalitats d'ús figurat: la metonímia i la sinècdoque.

La metonímia és una figura retòrica que consisteix en designar una cosa o idea amb el nom d'una altra. Per tant, és l'associació entre atributs d'un mateix concepte. Algunes d'aquestes associacions són: la localització física en comptes de la institució resident, la cosa controlada en comptes del controlador, el lloc o la data en comptes de l'esdeveniment i el continent en comptes del contingut. Alguns exemples serien: un Picasso, un Rioja, prendre una copa, el primer violí de l'orquestra...

En canvi, la sinècdoque consisteix en designar la part pel tot o viceversa. Per exemple: té quinze primaveres, tot el món diu el mateix, guanyar-se el pa, l'home va arribar a la lluna...

Les expressions fixades: refranys, locucions i frases fetes

Un refrany, també anomenat proverb o parèmia, és una sentència, sovint en sentit figurat (és a dir, metaòric), que relaciona dues idees. Per exemple: *Per Nadal, cada ovella al seu corral o feina feta no té destorb.*

Una locució és una combinació de dos o més paraules que té un sentit unitari. Algun exemple seria: *Alt com un sant Pau* o *Orgue de gats*.

Des del punt de vista grammatical les locucions poden equivaler a un substantiu, a un adjectiu, a un adverbi... D'aquestes se'n diuen les locucions substantives (*Gat vell*), adjectives (*fet un mar de llàgrimes*) i adverbials (*a la quinta forca*). Llavors també hi trobem les locucions verbals

(*pujar-li a algú la mosca al nas*) que aquestes es manifesten com una frase sencera, per tant, rep el nom de frase feta.

6.9.2. Procediments de traducció de les expressions fixades

a) La traducció com a expressió fixada

Consisteix a traduir l'expressió per una altra. Dins d'aquest opció hi ha dues possibilitats. Pot ser que trobis l'equivalent en la llengua meta o pot ser que te l'hagis d'inventar. Posem d'exemple el refrany en anglès *Fine words butter no parsnips*. La traducció literal seria: "Les bones paraules no unten amb mantega les xirivies." Però sabent que en català hi ha el refrany equivalent ho traduiríem per: "Qui té llengua, ha de tenir fets" o "Molta llengua, poques mans". Però imaginem que és impossible d'aconseguir un equivalent natural. Podem inventar-nos un gir que tingui l'aparença d'expressió fixada, per exemple: "Molt bones intencions, però pèssimes accions" o "Que si naps, que si cols, de feina mai no en vols". A partir d'aquests refranys inventats podem observar que la rima ajuda a crear la sensació d'expressió fixada.

b) La compensació

Consisteix a contrarestar la pèrdua d'una expressió fixada introduint-ne una altra de no equivalent a un altre lloc del text. A vegades cal realitzar aquest procediment degut a la dificultat a trobar una expressió fixada equivalent o bé perquè una expressió prefabricada pot quedar millor en un altre lloc del text. Aquest procediment és aconsellable utilitzar-lo només quan l'expressió fixada té rellevància funcional.

c) La paràfrasi (traducció de l'expressió pel sentit)

Tal com diu el títol, la paràfrasi consisteix a substituir el refrany, locució o frase feta pel sentit que expressa, de manera que es perd la forma fixada però es manté el significat de l'original.

d) L'omissió

L'omissió és l'eliminació volguda d'una paraula del text original ja que aquesta no és rellevant.

6.9.2.1. Pautes de traducció d'expressions fixades

Nivell de formalitat del text	Rellevància funcional de l'expressió fixada	Prioritat de traducció	Procediments de traducció
Informal	Alta	Alta	a / b / c
Neutre	Mitjana	Mitjana	c / a / b
Formal	Baixa / nul·la	Baixa / nul·la	c / d

6.10. Recursos fònics

Dins d'aquest apartat hi trobarem els jocs de paraules, la interjecció, l'onomatopeia i l'al·literació.

Jocs de paraules

Un joc de paraules es pot definir com el procediment que s'estableix entre el sentit i la fonètica entre dues o més paraules per tal de crear una reacció de sorpresa a la persona que els escolta o els llegeix. Hi ha molts tipus de jocs de paraules, com per exemple: la paronomàsia, el doble sentit, els mots maleta...

S'han fet estudis sobre la traducció dels jocs de paraules i es diu que són molt difícils de traduir. Tot i així, aquí hi ha alguns dels procediments que es poden fer servir si es volen traduir:

1. Reproducció del mateix joc de paraules al mateix punt del text, traduint-lo paraula per paraula, si és possible.
2. Substitució del joc de paraules per un altre d'inventat.
3. Reproducció de l'efecte humorístic al mateix lloc.
4. Omissió de l'efecte humorístic i compensació abans o després.

Alguns exemples de jocs de paraules serien:

Què fan els paletes per Nadal? Una escala (és a dir, els paletes per ‘nar (a) dalt fan una escala).

La Clara viu a la cala d’Alacant.

Paula para la taula, para-la bé que el pare ja ve.

La interjecció

És un mot o locució invariable que expressa, normalment en forma d’exclamació, un estat afectiu del parlant. Pot ser de dolor, d’alegria, de sorpresa, d’admiració, de rebuig... No tenen un significat referencial. Alguns exemples d’interjeccions serien: “ai”, “ah”, “oi”, “eh”, “apa”, “ecs”, “ei”, “uf”, “visca”, “caram”, “ostres”, “Déu n’hi do”...

L’onomatopeia

És un mot que imita un so del món extralingüístic. Per exemple: “bub”, “piu”, “tic-tac”, “zas”, “pum”, “catacrac”, “xup-xup”, “pataplaf”, “atxim”...

L’al·literació

És un recurs expressiu que consisteix en la repetició fonètica del mateix so. Per exemple: *matemàtiques, sol i de dol, Pere Peret pintor premiat per Portugal pinta pots i paperines per posar pebre picant...*

6.10.1 Procediments de traducció dels recursos fònics

- Equivalència: podem traslladar-los a la llengua meta si n’hi ha d’idèntiques o semblants.
- Paràfrasi: si no hi ha equivalent en la llengua meta, podem proporcionar el sentit prescindint de l’efecte estilístic del recurs fònic.
- Adaptació: substituïm un o més elements del contingut del text original per uns altres que garanteixi els efectes pretesos a l’original.

PART III

TRADUCCIÓ (CATALÀ-ANGLÈS) DE CIMS BORRASCOSOS

7. JUSTIFICACIÓ DELS FRAGMENTS ESCOLLITS

En els apartats 8 i 9, veureu vuit fragments de *Cims Borrascosos* traduïts. Per decidir quins fragments treballar, he fet una segona lectura de la novel·la. A mesura que he anat llegint, he anat fent resums per capítols per tal de plasmar les idees principals de cadascun. Seguidament, he triat els que m'han semblat més rellevants i significatius. Per assegurar-me que la meva tria era la correcta, ho he contrastat amb altres fonts (professors de literatura i treballs publicats sobre l'obra).

Així doncs, a continuació, podreu llegir els fragments més representatius de la novel·la. A l'apartat 8 hi consta només la meva primera traducció a l'anglès. A l'apartat 9 veureu el fragment en català seguit de la segona traducció. En els peus de pàgina, hi trobareu l'anàlisi dels procediments i la justificació de les diferències respecte la primera traducció

8. DE CIMS BORRASCOSOS A WUTHERING HEIGHTS 1

Chapter 4 (pages 46-51)

Before coming to live here – she has started her story without waiting for another invitation -, I almost always stayed at Wuthering Heights, because Mr Hindley Earnshaw, who was raised by my mother, was Hareton's father, and I usually played with the children and I also completed some assignments and I helped to make straw and I walked around the farm ready for whatever someone could order me.

One wonderful summer morning, I remember that it was at the beginning of the harvest, Mr Earnshaw, the old owner, came downstairs ready for a journey; after having told Joseph everything that had to be done during the day, he turned round towards Hindley and Cathy and me – because I was sitting with them, eating the porridge-, and he said, talking to his son:

-Today, my nice little man, I'm going to Liverpool. What can I get for you? You can choose whatever you want, as long as it's small, because I have to get there and back on foot; sixty miles each way, it's a long walk!

Hindley said he wanted a violin and then, the owner asked Miss Cathy; she was hardly six years old, but she could ride any horse in the stable, and she wanted a whip.

He didn't forget me either, because, although sometimes he was very severe, he had a kind heart. He promised that he would bring me a handful of apples and pears. Then he said goodbye to his children with a kiss and he left.

Everybody felt that his three days absence was really long and little Cathy often asked when he would return home. Mrs Earnshaw waited for him at dinner time the third afternoon. She got the food ready again and again, but there was no sign of his arrival, and in the end the children got tired of going to the railings to look. Then it became dark, the mother would carry them to bed, but they begged insistently to stay there: at eleven o'clock the door-latch raised up and the owner entered. He let himself fall onto a chair, laughing and groaning, and he ordered everyone to move aside, because he was nearly dead and he would never go for a walk like that, not even if someone offered him the three kingdoms of the Great Britain.

-Moreover, I am horrified! – He said, opening the big coat, which he was holding on like a package-. Look at this, wife; nothing has ever impressed me so much but you have to take it as a God's present, even though he's almost as dark as if he came from the devil.

Each of us got closer and, beyond Cathy's head, I glimpsed a dirty child, with ripped clothes and with black hair; quite old both to walk and talk; actually for his face he seemed older than Catherine, but, when he left him on the floor, he only looked fixedly around and he made again and again some inarticulate sounds that anybody didn't understand. I got scared and Mrs Earnshaw was about to throw him out of the house; outraged, she asked him how he could come up with bringing that gypsy kid, when they had their own children to feed and raise, and what he was expecting with that and if he had gone crazy.

The owner tried to explain the matter, but he was really half dead of exhaustion and everything I could understand, in between all the yelling of the wife, was that he found him starving, homeless and practically mute around the streets of Liverpool, where he picked him up and asked for his family. Nobody knew who he belonged to, he said, and as his time as his money were limited, he thought that the best he could do was to carry him home, immediately, instead of getting involved with expenses there; because, yes for sure, he was determined not to leave him like he had found him.

Well, the conclusion was that the wife calmed down a little bit and Mr Earnshaw told me to wash him up, to give him clean clothes and to take him to sleep with the children.

Hindley and Cathy were happy to watch and listen until peace had been restored; then both of them started to rummage inside their father's pockets, looking for the presents he had promised them. The boy was fourteen years old, but when he took out what before had been a violin, torn to pieces from inside the coat, he began to cry loudly, and Cathy, when she knew that the owner had lost her whip while he was helping the stranger, she showed her anger grimacing and spitting at that little stupid thing; with these efforts she earned a loud slap from her father to learn to behave better.

They definitely refused to let him sleep in her bed and even in the bedroom, and I wasn't more sensible than them; so I left him at the bottom of the stairs hoping that the next morning he would have left. By any chance or maybe attracted by the sound of his voice, he crawled towards Mr Earnshaw's door, who found him when he left the bedroom. He asked how he had arrived there and I was obliged to confess and as a reward for my cowardice and lack of humanity, I was thrown out of the house.

This was the first contact between Heathcliff and the family; when I returned after a few days – because I hadn't considered my expulsion as definitive – I heard that they had baptised him as Heathcliff; it was the name of a son who had died in childhood, and this is the name he has always used, both as a name and as a surname.

Miss Cathy and he were inseparable, but Hindley hated him and, if I had to tell the truth, I did as well; and we tormented him and we behaved with him in a shameful way, because I wasn't

reasonable enough to realize the unfairness I caused and the mistress never said a word in favour of him when she saw him mistreated.

He seemed an unhappy and a patient boy; toughened, maybe, for the mistreatment. He could put up with Hindley's hits without blinking or shedding tears, and my pinches only made him breathe deeply and open his eyes as if he had harmed himself unintentionally and nobody was guilty of it.

This tolerance got Mr Earnshaw furious when he found out his son running after the poor orphan, as he referred to him. He got a special affection for Heathcliff, he believed everything he told him (actually, he said few things and generally the truth) and he stroked him more than Cathy, who was too naughty and rebel to be the favourite one.

In this way, from the very beginning, he brought bad feelings in the house; when Mrs Earnshaw died, which happened in less than two years later, the young owner learned to look at his father as an oppressor more than as a friend, and at Heathcliff as an usurper of his father's affection and privileges; and the personality became bitter and bitter by dint of thinking about these injustices.

For some time I was on his side, but when the children got measles I had to take care of them and to take over the responsibilities of a housewife, I changed my mind immediately. Heathcliff was seriously ill, and when he felt worse he wanted me to be constantly on his pillow side; I suppose that he thought that I was doing a lot for him and he didn't have enough wit to guess that I was doing it as an obligation. Therefore, I have to say that he was the most peaceful boy that a nurse had ever looked after. The difference between him and the others made me less partial. Cathy and her brother tormented me terribly; he was as uncomplaining as a lamb, although it was the toughness, and not the kindness, that made him cause so few problems.

He got over it and the doctor stated that it was largely thanks to me, and he praised my efforts. I was pleased for his compliments and touched towards the human being through whom I had deserved them; and this was how Hindley lost his last allied; regardless of everything, I couldn't love Heathcliff and I often wondered what my owner had seen in him that made him admire that scowling boy, who, as far as I can remember, he had never paid his kindness with any sign of gratitude. He wasn't insolent with his benefactor, he was just indifferent, despite knowing that he had stolen his heart and being conscious that he only needed to talk and all the house would be obliged to satisfy his wishes.

For example, I remember that one day Mr Earnshaw bought a pair of foals in the village market and he gave one to each boy. Heathcliff had the most beautiful, but shortly afterwards he started to limp and when he found out, he told Hindley:

-We have to exchange our horses; I don't like mine, and if you don't want to, I will tell your father the three beatings you gave me this week and I will show him my arm, full of bruises to the shoulders.

Hindley stuck out his tongue and he beat him bravely.

-You'd rather do it immediately – he insisted while he was going to the porch (they were in the stable) -; you will have to do it, and if I talk to him about these bruises, you will get more.

-Get out, dog! – shouted Hindley, threatening him with an iron weight from the scales, which was used to weigh potatoes and straw.

-Come on, throw it to me! – replied, still –and, then I will tell him that you spread that you will expel me when he dies, and we'll see if he doesn't expel you right away.

Hindley threw it and it hit him on the chest, the boy fell over, but he stood up immediately swaying, panting and as white as a sheet, and if I hadn't avoided it, he would have gone right away to see the owner and he would have received a complete revenge letting his appearance speak for him and telling whose fault it was.

-Take my horse, conniver, come on! – The young Earnshaw said-, and I will pray to bash your head open; come on, take it and go to hell, miserable intruder! And steal my father everything he owns, only in this way he will realise what you really are, Satan's messenger. And take this; I hope he bashes your head open!

Heathcliff had gone to undo the animal to move him to his compartment. He passed behind the horse when Hindley was finishing his speech and he was throwing him on the floor under his legs; afterwards, without stopping to check if his wishes came true, he ran away as fast as he could.

I was surprised to see how calm he was standing again and carrying on with his goal, changing the saddles and all the stuff; and how afterwards he sat down over a pile of straw to recover from the nausea he had due to the violent hit, before getting into the house.

I easily convinced him to blame the horse for his bruises; he didn't care at all which story was told, since he already got what he wanted. He hardly ever complained about situations like this and I really thought that he wasn't resentful. I was completely wrong, as you will see later.

Chapter 9 (pages 95-102)

-Nelly, will you keep me a secret? – she continued, kneeling down next to me and raising her lovely eyes towards my face, that kind of looking that takes your bad mood away although you have the right to keep it.

-Is it worth keeping? – I inquired, not so angry.

-Yes, and I worry about it and I need to let it go! I want to know what I should do. Today Edgar Linton has asked me to marry him and I answered him. Now, before I tell you if it has been an affirmative or negative answer, I want you to tell me what I should have told him.

-But, Miss Catherine, how can I know it? – I replied-. To play it safe and taking into account the performance you did in front of him this afternoon, I would say that it would be more sensible to refuse it. If he has proposed to you after all, it might be because he's a perfect stupid or a rash insane boy.

-If you talk to me like this, I won't tell you anything else – she answered angrily while she was standing up. I accepted it, Nelly. Tell me quickly if I did the wrong thing!

-Did you accept? So why are we arguing about the issue? You have compromised him and you can't back out.

-But, tell me if this is what I should have done, tell me! – she exclaimed in an irritating tone of voice, rubbing her hands and furrowing.

-There is a lot to consider, before being able to answer this question properly – I said critically -. The first and the main one, do you love Mr Edgar?

-Who wouldn't? Of course I do! – she said.

Then I submitted her to the following questionnaire. For a twenty-two years old woman it didn't seem excessive to me.

-Why do you love him, Miss Cathy?

-What a ridiculous question! I love him. With this there's enough.

-At all; you have to say why.

-Well, because he's good-looking and it's nice to be with him.

-Wrong – it was my reply.

-And because he's young and cheerful.

-Still going on the wrong way.

-And because he loves me.

-It has nothing to do with this.

-And he will be rich, and I'll like to be the most important wife of this land and I will be proud to have a husband like him.

-Still worse! And now, could you say how do you love him?

-As everybody does. You are a fool, Nelly.

-I don't think so! Answer me.

-I love the ground he walks on and the air he breathes and everything he touches and every word he pronounces. I love all his glances and all his acts and all of him, all at the same time. That's it!

-And why?

-No, you are taking it as a joke; and this is too cruel! For me it's not a joke! – she said the young girl, with an angry face and turning towards the fire.

-I'm very far from joking, Miss Catherine – I replied-. You love Mr Edgar because he's good-looking and young and happy and rich and because he loves you. The last reason, however, it's the least important. Probably you would love him the same, without this fact, or on the contrary, you wouldn't love him, although he did, if he didn't have the other four attractions.

-No, definitely not, he only would make me feel sad, or maybe I would hate him, if he was ugly or coarse.

-But there are many other more good-looking and richer men than him. What would stop you from loving them?

-If there are, I haven't found them. I have seen nobody like Edgar.

-You can find more than one; and he won't be always so attractive or so young and he might not be always rich.

-He is now; and I only have to keep the present in mind. I would like you to talk reasonably.

-Okay, this solves the problem. If you only keep the present in mind, marry Mr Linton.

-I don't need your permission to do it, I'll marry him; however, you still haven't told me if I am right.

-Perfectly well, if people get married keeping only the present in mind. And now, listen to what makes you unhappy. Your brother will be happy... the old lady and the gentleman won't object, I guess; you will run away from a messy and uncomfortable house to another more respectable and comfortable; and you love Edgar, and Edgar loves you. All seems a bed of roses, where is the blockage?

-It's really strange! I can't understand.

-It's my secret; but if you don't tease me, I will tell you. I can't do it clearly, but I will give you an idea of what I feel.

She sat down again next to me; her gesture turned sad and serious and her hands were shivering.

-Nelly, do you ever have strange dreams? – she said, suddenly, after some minutes of reflection.

-Yes, once in a while. – I answered.

-I do as well. During my life I've had some dreams that have accompanied me forever after and they have changed my mind; they have penetrated in the bottom of my soul, as the wine through the water, and they have modified the colour of my mind. And this is one of them. I will tell you, but try not to laugh at any time.

-Oh, no, Miss Catherine! – I exclaimed -. We have enough disasters without the need to conjure up ghosts and apparitions that overwhelm us. Come on, come on, be happy and be as you are like! Look at little Hareton, I'm sure he doesn't dream about anything strange. What a sweet smile when he sleeps!

-Yes; and what sweet swearwords, his father's, in his solitude! I would swear that you must remember when he was like this chubby baby, almost as young and innocent as him. Anyway, Nelly, I will oblige you to listen to me, it's not long; and it's not possible for me to be happy tonight.

-I don't want to hear it, I don't want to hear it! – I repeated, hastily.

Then I was superstitious about dreams, and still I am. In addition, there was an unusual darkness on Catherine's appearance that made me fear something from which I could get a prophecy and foresee a terrible catastrophe.

She got angry, but she didn't persist. After a while she started to talk again, apparently about another topic.

-If I were in Heaven, Nelly, I would be terribly miserable.

-Because you are not ready to go there. – I said-. All the sinners would be miserable in Heaven.

-But it's not for this. Once I dreamed that I was.

-I've already told you that I wouldn't listen to your dreams, Miss Catherine! I'm going to bed- I interrupted her once again.

She laughed and she held me back, seeing that I was about to stand up from the chair.

-It's nothing – she shouted -; I was only going to tell you that Heaven didn't look as my home; and I didn't stop crying because I wanted them to take me back to Earth, and the angels got so angry that they threw me away, in the middle of the moor that there's on top of Wuthering Heights, where I woke up sobbing of joy. This dream will tell you my secret as well as the other. I don't have more reasons to marry Edgar Linton than I have to go to Heaven; and if this evil hadn't made Heathcliff going down, I hardly would have thought about it. Right now it would be humiliating for me to marry Heathcliff, that's why he will never know how much I love him; and it's not because he's good-looking Nelly, but it's because he's more than myself. I don't know what our souls are made of, but, whatever it may be, his and mine are the same, while Linton's is so different from ours like a ray of moon from a lightning, or like the frost from the fire.

Before she finishes her speech, I become aware of the presence of Heathcliff. Noticing a light movement, I turned my head and I saw how he stood up from the bench and he was slipping, without making any noise. He had been listening to the point when Catherine said that she would consider humiliating to marry him and he didn't stay there anymore to listen to anything else.

To my partner, who was sitting on the floor, the high back of the seat impeded her to realise about his presence or departure, but I startled and I told her to shut up.

-Why? – She asked, looking around nervously.

-Joseph has arrived – I answered, while I was hearing, luckily, the noise of his car wheels– and Heathcliff will come in with him. I'm not sure if he isn't at the door at this moment.

-Oh, he couldn't have heard me from the door! – she said-. Give me little Hareton, while you are preparing the dinner, and when you have done it, let me have dinner with you. I want to trick my uncomfortable awareness and to be well convinced that Heathcliff doesn't have any idea of these things. He doesn't have, does he? He doesn't know what to be in love is like, does he?

-I don't see any reason why he doesn't know, as good as you – I answered -; and if you are the one he chooses, he will turn into the most miserable creature that has never existed in this world! As soon as you become Mrs Linton, he will lose the friend, even the lover! Have you thought about how you will put up with this separation and how he will bear the fact to be abandoned and be alone in the world? Because, Miss Catherine...

-He completely abandoned? We separated? – she exclaimed, with an outrage tone -. Who has to separate us, tell me? They will come across Milo²⁴'s destiny! Nobody, while I am living, Ellen, any mortal creature won't separate us. Every Linton on the face of the Earth can disappear, before I could let Heathcliff leave! Oh, this is not what I intend, this is not what I want to say! I wouldn't become Mrs Linton if I had to pay this price! He will be for me the same he has always been. Edgar has to forget about his dislike and, at least, accept it. I'm sure that he will do it when he knows my real feelings towards him. Nelly, now I see that you judge me as a mean egoist, but have you ever thought that if Heathcliff and I got married, we would be like beggars? Whereas if I marry Linton, I can help Heathcliff raise and free him from my brother's power?

-With your husband's money, Miss Catherine? – I asked -. I don't think that you'll find him as pleasant as you suppose and, although I'm not a really good judge I believe that it's the worst reason that you have given to become young Linton's wife.

-No, it's not – repeated – it's the best! The others were for the satisfaction of my whims and Edgar's as well, to satisfy him. This is for someone's sake that includes in his person my feelings for Edgar and for me. I don't know how to say it, but I'm sure that you and everybody believe that there is, or there should be, an extension of our life beyond us. What would be the sense of my creation if I wasn't absolutely held back here? My biggest sufferings in this world have been Heathcliff's sufferings, and I have followed and felt all of them since their beginning; he is my reason for living. If everybody died and he remained, I would continue living; and if all the rest remained and he was destroyed, the universe would become completely strange for me, I wouldn't feel that I am part of it. My love for Linton is like the foliage of the woods. Time will change it, I'm aware of it, as winter changes the trees. My love for Heathcliff is like the eternal rocks there are underneath, a source of visible pleasure, lacking but necessary. Nelly, I'm Heathcliff, I have him always in mind, not as a pleasure, like me, that I'm not a pleasure for myself, but like my own person; don't talk again, so, about our separation, it's impossible, and...

She stopped and she hid her face between my dress folds! But I pull her up suddenly. Her madness exhausted my patience!

---

²⁴ Milo of Croton: a famous Greek athlete. According to the legend, when he tried to break a tree with his hands, the two halves closed over one hand and, while he was caught he was devoured by wolfs.

-If I can find a sense for your stupidity, young lady – I said-, it's only to convince myself that you ignore the responsibilities that you get marrying him; or if not, that you are wicked, a woman without principles. But, don't overwhelm me with more secrets. I haven't promised to keep them.

-Will you keep this one? – She asked, anxious.

-No, I don't promise you – I repeated.

She was about to insist again, when Joseph's entrance ended our conversation; and Catherine went to the corner with the chair and she started to rock Hareton while I was preparing the dinner.

Chapter 11 (pages 138-141)

-I have been very often too agreeable with you – he said calmly -; not because I ignored your mean and degrading personality, but because I thought that you were not entirely guilty; and as Catherine wished to keep your relationship, I allowed her... carelessly. Your presence is moral venom that would pollute even the highest virtue. That's why, and to avoid worse consequences I forbid you, from now on, the entrance into this house and take note, now, that I require your instant disappearance. Three minutes of delay will become involuntary and insulting.

Heathcliff measured Linton's height and corpulence with a sardonic looking.

-Cathy, your lamb threatens like a fierce! –he said-. He runs the risk to break the cranium against my fists. For God, Mr Linton, I'm really sorry it isn't even worth throwing you onto the floor!

The man had a look into the corridor and he made me a sign to look for the men. He didn't have the intention to expose himself to danger for a personal confrontation.

I obeyed the order, but Mrs Linton, suspecting something, followed me when I was going to call them, she stretched me back, she closed the door suddenly and afterwards with the key.

-What procedures! –she said, answering her husband's look of angry surprise-. If you don't have the courage to attack him, apologise to him or let him hit you. This will teach you not to pretend having more courage than you own. No, I will swallow the key before you can take it! I feel delightfully rewarded for the kindness I had with both of you! In exchange for my condescension with the weak nature from one and the evil from the other, I get, as a reward,

two proofs of blind disaffection, stupid to absurdity! Edgar, I defended you and yours and now I would like Heathcliff to lash you until he makes you sick, because you dared to think badly about me!

There was no need for a beating to produce this effect to the man. He tried to wrest the key from Catherine's hand and, for safety, she threw it to the most burning part of the fireplace, which made Mr Edgar have a nervous trembling and to turn as pale as dead. Not even for his life he couldn't avoid this moody reaction: a mix of anxiety and humiliation beat him completely. He supported him in the back of a chair and he covered his face with the hands.

-Oh, my God! In old times, this would have made you deserve the knight's title! – Exclaimed Mrs Linton -. We are defeated! We are defeated! It's as probable that Heathcliff is against you, as a king sends his army to fight against a mouse battalion. Cheer up man, they won't do anything to you! You aren't even a lamb, you are a milk leveret.

-I wish that you had fun with this cowardly without blood in the veins, Cathy! –Her friend said -. I congratulate you for your choice! This is the servile and faint-hearted person that you preferred before me! I wouldn't hit him with the fist, but I would squash him with my foot and I would feel a considerable satisfaction. Is he crying or is he going to faint for fear?

The man got close and pushed the chair which Linton was leaning on. He should have kept the distance, because the owner stood up straight and the hit he gave him to his neck would have made a weaker man fall onto the floor.

Heathcliff was out of breath for one minute and, while he was recovering, Mr Linton went, through the back door, to the courtyard and from there to the main entrance.

-That's over! Your visits have ended! – Catherine shouted -. Get out, now! He will come back with a pair of pistols and a half dozen of servants. If by chance he has heard us, I'm sure he will never forgive you. You have played a dirty trick on me, Heathcliff! But get out! Quick! I'd rather see Edgar cornered than you.

-Do you think that I will leave with a lump burning my throat? – he yelled -. For the hell, of course not! I will heat his ribs up like a rotten hazelnut, before running through this threshold! If I don't push him onto the floor now, I will kill him another day; so, if you value his life, let me pay him back now!

-He's not coming here– I interrupted, making up a lie -. The coachman and the two gardeners are here; I guess that you don't want these men drag you along the way! Everyone brings a cane and I'm sure that the owner will be watching you how his orders are accomplished from the lounge window.

The gardeners and the coachman were there, but Linton too. They had already entered the courtyard. Heathcliff, after thinking about it, decided to avoid a fight against three subordinates; he seized the poker, he blew out the lock of the inside door and he ran away just in the moment that they were getting into.

Mrs Linton, who was overexcited, asked me to accompany her upstairs. She didn't know that I had contributed to that entire bustle and I had the maximum interest in lying to her in the ignorance

-I'm nearly crazy, Nelly –she exclaimed, letting herself fall into the sofa -. A thousand hammers are hitting me in the head! Tell Isabella to try to avoid me, everything that happened is her fault and if she or anybody else makes me madden even more, I will become rabid. And, Nelly, tell Edgar, if you see him again tonight, that I run a risk to be grossly ill. I would like it to be true. He has terrified and upset me in a terrible way! I want to scare him. In addition, he would come and let fly many insults or lamentations. I'm sure that I would reproach him and God knows where we would end up! Will you do it, dear Nelly? You know quite well that it's not my fault. Why did he listen from behind the door? Heathcliff's words, after you left us, have been very insulting, but I would have been able to separate him from Isabella and all the rest wasn't important at all. Now everything got spoilt, for this terrible fixation that some people have to listen how the others say bad things about them, which possess them like a demon! If Edgar had never known our conversation, he wouldn't have felt so bad. Actually, when he has talked to me in that crazy tone of annoyance, after having chewed Heathcliff out until getting hoarse, I almost didn't care about what they did to each other, especially because I've seen that, whatever the end of the scene might be, it was sure that we would grow apart for I don't know how long! Well, if I can't keep Heathcliff as a friend, if Edgar became mean and jealous, I will try to destroy their heart destroying mine.

Chapter 15 (pages 190-194)

-Oh, Cathy! Oh, my life! How will I cope with it? – it was the first sentence he pronounced, without trying to conceal his desperation.

And then he stared at her in such an intense way that I thought that the same intensity of her gaze would make her cry; but in fact they were bright of anguish, not of tears.

-And now what? –Catherine said, leaning back and sending him a sudden dark looking, because his mood was a weather-vane at the mercy of his changing cravings-. You and Edgar have broken my heart, Heathcliff! And both of you come to make regrets, as if you were worthy

of sympathy! I won't feel sorry for you, no. You have killed me, and I think that you have triumphed. You are strong! How many years do you plan to live after I leave?

Heathcliff had knelt down to hug her; he tried to pick her up, but she caught him by the hair and she kept him kneeling down.

-I would like to hold you -she continued, bitterly – until our death! I wouldn't care if you suffered. I don't care your sufferings. Why don't you have to suffer? I do! You will forget me, will you be happy when I am dead? Twenty years from now you will say: "This is Catherine Earnshaw's tomb. I had loved her a long time ago and her death made me really miserable, but this is already the past. I've loved many others since then, and now I love more my children than her and, when I die, I won't be happy to be with her again, but I will be sorry for leaving my children!" Will you say that, Heathcliff?

-Don't torment me until I become as insane as you – He shouted, releasing the head and grinding his teeth.

For a cold spectator, both of them made a strange and horrible scene. Catherine could really believe that Heaven would be an exile land for her, unless, with her corpse, she cleared away her mortal personality. At that moment her appearance showed wishes of a savage revenge: on her pale cheeks, in her whitened lips, in her sparkling eyes; and she restrained, in her closed fingers, a lock of hair that she had been grasping. Regarding her companion, while he was standing up with one hand, he had held her arm with the other; and so unsuitable was his tenderness reserve to the requirement of Catherine's condition that, when he released her, I saw four blue fingerprints, clearly over her white skin.

-Are you possessed by a demon – he continued, wildly-, that you talk to me in this way when you are about to die? Are you aware that all these words will be kept in my mind and will be there eternally, when you leave me? You know very well that you are lying when you say that I've killed you; Catherine, you know that I can't forget you more than I could forget my own existence! Is it not enough for your terrible selfishness that, when you rest in peace, I will be in the hell's torment?

-I won't be in peace -moaned Catherine, recovering the feeling of physical weakness due to the violent and varied beat of her heart, which could be seen and felt, under that excess of anxiety.

She didn't say anything else until that fever pitch had passed; then she continued, more tenderly:

-I don't wish you more suffering than mine, Heathcliff. I only want us not to grow apart. And if from now on some of my words make you suffer, think that I feel the same pain

underground and, for my salvation, forgive me! Come here and kneel like before! You have never hurt me. And if now you feed my resentment, his memory will be worse than my tough words! Don't you come back here next to me? Come here!

Heathcliff moved closer to the back of the chair and he bent towards Catherine, but not enough so that she could see his face, which was pallid of emotion. She turned to look at him, but he didn't let her; he moved aside coarsely and he went to the fireplace, where he stood still, quiet, with his back towards us.

Catherine kept suspiciously her eye on him: every movement brought back on her a new feeling. After a break, during which she gazed at him for a long time, continued, talking to me with an angry and disappointing tone.

-Oh Nelly, you see it! He won't give in to save me of the tomb! This is how he loves me! Well, anyway! This is not my Heathcliff. I will keep on loving mine; and I will take him with me, he's in my soul. And –she added, thoughtfully-, in the end, what seems to me the most embarrassing is this prison. I'm tired, tired to be here closed. I am eager to run away towards that glorious world and stay there for ever and ever; and not only see him blurred with tears and sigh for him through the walls of a sick heart, but to be really there, and to be part of him. Nelly, you think that you are better and luckier than me; full of health and strength, you are worried about me, but this will early change. I will be worried about you. Because I will be further and beyond all of you. I am surprised that he doesn't want to be close to me.

Then she continued, talking to herself:

-I thought that I wished it. Heathcliff, dear! You shouldn't be unsociable, now. Come on with me, Heathcliff.

Moved for the delirium, she stood up and she supported her arm onto the chair. In hearing her sincere plea, Heathcliff turned towards her, reflecting in her face the total desperation. His eyes, wide opened and wet, were sparkling ferociously in watching her; his chest was shaking convulsively. For a moment they kept the distance; then, it was difficult for me to say how they got together, but Catherine jumped and he caught her and they got connected in a hug from which I thought my mistress wouldn't get out alive. In fact, in my eyes, it seemed that I had already lost my senses. Heathcliff dropped over the nearest seat in seeing that I was approaching to check if she was in a faint, he showed me his teeth, he started to throw foam from his mouth like a rabid dog and he squeezed it harder with jealous greed. I couldn't believe I was in company with a person from my own species; it seemed that he wouldn't understand me, although I talked to him; so, I kept still and quiet, controlled by the perplexity.

After a moment, a movement from Catherine calmed me down a little bit. She raised her hand to hug him through his neck and put her cheek closer to him, who continued having her in his

hands. While Heathcliff, in response to her gesture, was covering her up of frenetic caresses and he said savagely:

-Now you show me how cruel you have been, cruel and dishonest. Why did you look down on me? Why did you betray your own heart, Cathy? I don't have any comforting word, you deserve all this. You have killed yourself. Yes, you can kiss me, and cry, and pull up kisses and tears. They will destroy you, they will condemn you. You loved me; which right did you have, then, to leave me? Which right, answer me, for the little affection you felt for Linton? Because neither the misery, nor the deterioration, nor the death, nor any misfortune sent from God or from Satan wouldn't have separated us; you, for your will, you did it. I haven't broken your heart, you have broken it and, in breaking it, you have broken mine. And for me it's the worst part, because I'm strong. Do I have to live? What kind of life will be mine when you... oh, My God! You would like to live with your soul in the tomb?

-Leave me alone. Leave me alone. –sobbed Catherine-. If I did wrong, I am already paying it dearly with the death. It's enough! You left me too; but I won't reproach you! I forgive you. Forgive me too!

-It's difficult to forgive if I see these eyes and touch these gaunt hands – he answered-. Kiss me again and don't let me see your eyes! I forgive what you have done to me. I love my murderer, but, yours! How could I...?

They kept quiet, their faces hiding with each other and coating into tears both of them. At least, I guess that both of them were crying, because it seemed that Heathcliff was capable to cry in a situation as serious as that one.

Meanwhile I was feeling very uncomfortable; because the afternoon was passing quickly, the man that I had sent to do an errand had already returned and I could distinguish in the sunlight setting over the valley a group of people that were leaving from the porch of Gimmerton's chapel.

-The religious service has ended –I announced-. My Sir will be here before half an hour.

Heathcliff grumbled and held Catherine harder; she didn't move.

After a while I heard a group of servants that were crossing through the road towards the kitchen wing. Mr Linton was a few steps back; he opened the gate himself and he went walking slowly, probably enjoying the lovely afternoon and the breeze, as pleasant as the summer one.

-He's already here –I exclaimed -. Please, for God's sake, go down quickly! You won't find anybody in the entrance stairs. Hurry up; and keep between the trees until he has entered.

-I have to go, Cathy –said Heathcliff, trying to free himself from her companion's arms -. But, if I live, I will return to see you before you fall asleep. I won't move away not even five yards from your window.

-Don't leave –she answered, holding him as hard as her strength allowed her -. Don't leave, I tell you.

-Only for one hour – he begged.

-Not even a single minute – she replied.

-I have to do it, Linton is about to arrive – the intruder insisted, frightened.

He wanted to stand up and to get rid of her fingers quickly, but she grasped them even harder, panting; there was a typical resolution in her face.

-No! – she shouted -. Oh, don't leave, don't leave. It's the last time! Edgar won't hurt us, Heathcliff, I'm dying! I'm dying!

-Stupid! He's already here –cried Heathcliff, dropping again into the seat -. Shut up, my darling! Shut up, shut up, Catherine! I'll stay. If he kills me, I will pass away with a blessing on my lips.

And they were hugging again. I heard that my master was climbing the stairs. A cold sweat was running down my forehead; I was terrified.

-Will you listen to his insanity? –I said with enthusiasm-. You don't know what you're saying. Do you want to destroy her? Aren't you able to see that she's not sensible enough to stand on her own feet? Go away! You are still in time to free yourself. This is the more diabolical act I've ever committed. We can't do anything: Sir, Madam and servant.

I was twisting my hands and shouting; and Mr Linton hurried up in hearing the noise. In the middle of my nervousness, I was sincerely happy when I saw that Catherine's arms had fallen down relaxed and her head was leaning.

"She's either unconscious or dead – I thought -; much better. Much better if she has died, than if she continued being a burden and a cause of misfortunes for everyone who surrounds her."

Edgar jumped towards his unexpected visitor, pale for the surprise and the anger. What was he thinking about, I can't say it: even so, the other one stopped all demonstrations, leaving that no-living figure in his arms.

-Look! – he said -. If you are not a demon, help her first; then you will talk to me!

He went to the little hall and he sat down. Mr Linton called me with difficulty and after turning to all kinds of means, we reached to make her to come back down to earth; but she was totally deranged; she was sighing, moaning and she didn't know anybody. Edgar, worried for her, forgot his hated friend. I didn't. At the first opportunity, I went towards Heathcliff and I begged him to leave; I told him that Catherine was better and that I would give him news the next morning, about how she had passed the night.

-I agree to go out –He answered -, but I will stay in the garden; Nelly, you have to fulfil your promise tomorrow. I will be under those hawthorns, remember! Otherwise, I will come back, whether Linton is here or not.

He gave me a fast look through the half-opened door of the bedroom and, verifying what I had told him was apparently true, he freed the house of his terrible presence.

Chapter 17 (pages 201-205)

That Friday was the last day that the weather was fair, for a month. In the evening the weather was destroyed, the wind changed from south to northeast and it first started to rain and then sleeted and snowed.

The next morning it was difficult to imagine that we had had three weeks of summer; the primroses and the saffron flowers were hidden under the layer of snow, the larks kept quiet, the tender leafs of the young trees were withered and darkened. And like this, sad, cold, gloomy, that morning was slipping away! My owner stayed in his bedroom. I took possession of the lonely little hall, to turn it into the girl's bedroom; and there I stayed, with a weepy doll on my lap, rocking her and contemplating, meanwhile, how the snowflakes that were still falling off were stacking into the window without curtains, when the door opened and someone came into, almost breathless and laughing!

For a minute my outrage was greater than my surprise; I figured out that it was one of the servants and I shouted:

-Well done! How do you dare to show your frivolity, here? What would Mr Linton say if he hears you?

-Excuse me! –a familiar voice answered -, but I know that Edgar is in bed and I can't control myself.

Having said this, the intruder advanced toward the fireplace, panting and putting her hand on one side.

-I've run the whole way from Wuthering Heights! –she continued, after a pause -. Excepting for when I've been flying; I wasn't able to count how many times I've fallen down. Oh, my whole body hurts! Don't panic. You will have an explanation when I'm capable of telling you; first, please, order the carriage to take me to Gimmerton and tell a servant to look for clothes in my wardrobe.

The intruder was Mrs Heathcliff. She didn't seem to be in a funny situation: her hair was hanging over the shoulders, dripping water and snow; she wore the youthful clothes she used to wear and it fitted more at her age than at her condition, a low-cut dress, short-sleeve, and the head and the neck were clear. The dress was made of thin silk and with the dampness that gripped in her body. On her feet she only wore light mules. Moreover, a deep cut under an ear that, if it wasn't for the cold, it could have been bleeding abundantly, a pale face full of scratches and bruises and a body that could barely stand up due to the fatigue. You can already guess so, that my first fears didn't soothe much when I had time to observe her.

-Dear young lady –I exclaimed -, I won't go anywhere nor I won't listen anything until you take all your clothes off and you put dry clothes on; and take for granted that tonight you won't go to Gimmerton; so, there's no need to order a carriage.

-Take for granted that I will –she said-, on foot or on horseback. However, I don't have any problem to dress up decently and... ah!, look how my neck is bleeding now! The heat makes me boil.

She insisted on fulfilling her instructions, before letting me touch her; and until I hadn't told to the driver to be ready and to the servant to cover the most essential clothes, she didn't give me the permission to bandage her injury and help her to get changed.

-Now, Ellen –she said, when I had finished the tasks and she was sitting in a comfortable chair next to the fire, with a cup of tea in front of her. -, sit in front of me and leave Catherine's daughter. I don't like to see her! You mustn't believe that the fact that I entered in that crazy way means that I don't care about what has happened to Catherine. I've cried too, bitterly... yes, with more reasons than nobody else... We broke up without making it up, do you remember?, and I will never be able to forgive myself. But all this wasn't enough to get on well with him, wild beast! Oh, give me the poker! This is the last thing of him that I wear with me.

She took out the ring that she was wearing in her ring finger and she threw it onto the floor.

-I will shred it! –she went on saying, hitting it with childish anger -. And now I'm going to burn it! –she picked up and threw away the battered object in the embers-. Here! He will buy another one, if he gets me to come back. He has the courage to come here looking for me, to quarrel with Edgar; I don't dare to stay here, for fear that his idea could strike in his evil mind! And in addition, Edgar hasn't been nice, has he? And I don't want to come to beg his help nor

cause more problems. The necessity has taken me to seek shelter here, but if I hadn't known that he wasn't at home, I would have entered through the kitchen, I would have cleaned my face and heated up a little bit, I would have asked you to bring me what I needed and I would have left immediately to any place out of reach of my execrable... this flesh-coloured demon! Ah, he was so furious... if he had reached me! It's a pity that Earnshaw doesn't equal him in strength; then I wouldn't have run away, until I had seen him completely flattened, if Hindley had been able to do it.

-Okay, don't talk so fast, young lady! – I interrupted -, the kerchief that I've tied around your face will undo and the wound will bleed again. Drink the tea and breathe; and stop laughing. Laughter is sadly unsuitable under this roof and in your situation!

-An unquestionable truth –she replied -. Listen to this child! She doesn't stop weeping; take her where I can't hear her, for an hour; I won't stay any more.

I rang the small bell and I left the girl entrusted to a servant; afterwards I asked Isabella what was the reason that had motivated her to run away from Wuthering Heights in that unfavourable conditions and where she had the intention to go, considering that she refused to stay with us.

-I'd rather stay here and I should do it –she answered – to encourage Edgar and to look after the little girl, for these two reasons and because Thrushcross Grange is my real home... But now I will tell you, he wouldn't let me! Do you think that Heathcliff could bear to see how I am gaining weight and getting happy; do you think that he could bear the idea that we live calmly, without deciding to poison our peace? Now I have the satisfaction to be certain that he hates me to the point of causing him a real repugnance to have me around, hear me or see me. I realise that, when I get close, the muscles of his face turn unintentionally into an expression of hate; partially by knowing all the reasons that I have to experience this feeling towards him and in part for a natural aversion against me. It's strong enough to make me have the certainty that he won't follow me around England, in case that I really manage to run away; that's why I have to leave immediately. I have already recovered from my first wish to be murdered by him. I'd much rather he killed himself! He has succeeded in dying out my love completely and so, I feel very calm. I can already remember how much I loved him; and I can vaguely imagine that I would still love him, if... No, no! Although he had idolized me, his diabolical nature would have shown its existence sooner or later. Catherine must have had a taste appallingly perverted to love him so deeply, knowing him so well... Minger! I wish he could be deleted from the creation and from my mind!

-Shut up, shut up! He's a human being –I said-. Be more charitable; there are worse men than him!

-He's not a human being – she disagreed – and he hasn't the right of my kindness. I gave him my heart and he took it and destroyed it until the death; afterwards he threw it to me again... people feel with the heart, Ellen, and as he has destroyed mine, I can feel nothing for him, I never will, although for this I had been crying until the day of his death, and I cried blood tears for Catherine! No, I swear you, I swear you, I couldn't! –and here Isabella started to cry; but immediately, wiping her eyes off, she continued:

-Have you asked me what it has finally made me fly? I was obliged to try it, because I reached to awaken his anger to the point of overtaking his evil nature. Pulling up the nerves with burning pliers requires more cold blood than hitting the head. I overexcited him so much that he managed to forget the diabolical caution that he boasted about and he started to act with killing violence. I felt an authentic pleasure to be able to get under his skin and the awareness of pleasure aroused my conservation instinct; so, I could run away and, if I never fall into his hands again, he will have the opportunity of revenge.

Chapter 21 (page 250-258)

Cathy had been caught looking for wild cooks' nests.

Wuthering Heights belonged to Heathcliff and he was yelling at the poacher hunter.

-Neither I've caught none nor I've found none –she said, while I was making an effort to reach where they were, reaching out my hand to corroborate her statement – I didn't have the intention to take them; but my daddy told me that here there were lots and I feel like seeing the eggs.

Heathcliff glanced at me and smiled malevolently, pretending that he knew his interlocutor and that, therefore, he was bad predisposed against her, and he asked her who his "daddy" was.

-Mr Linton, of Thrushcross Grange –she answered -. I thought that he hadn't recognised me, otherwise, he wouldn't have talked to me in this way.

-You think that your daddy is well loved and respected, don't you? –he said, sarcastically.

-And who are you? –asked Catherine, observing him with curiosity -. I already knew this man. Is he your son?

She was pointing at Hareton, the other person, that in those two years he didn't seem to gain in nothing else than in size and strength; for the rest, he looked as clumsy and rude as always.

-Miss Cathy –I interrupted -, now three hours have passed, and not one, since we are away from home. We have to come back.

-No, this man is not my son –answered Heathcliff, moving me away -. But I have one, and you know him too. And, despite your companion is in a hurry, I think that the best you could both of you do, is to rest a while. We only need to border this hill covered by heather and we will already be in my home, where they will take you in kindly. After having rest you can go back home more quickly.

I whispered Catherine that, under no circumstance, she had to accept the proposal; which was completely impossible.

-Why? –she asked, aloud -. I'm tired of running and the land is damp. I can't sit here. Let's go, Ellen! Furthermore, he says that I know his son. I guess he is mistaken, but I figure out where he lives, in that house which I visited coming from Penistone Craggs. Am I right?

-Yes. Come on, Nelly, don't say anything else, it will be a party for her to visit our house. Hareton, move forward with the girl. You, Nelly, come with me.

-No, she won't go to a place like this –I shouted, struggling to release my arm, which Heathcliff had seized; but the girl was already in the entrance's slabs, because she had bordered the hill at full speed. The comrade they had assigned didn't have the courtesy to escort her, he diverted from the road and he vanished.

-Mr Heathcliff, this is really wrong –I continued -; you know that you haven't got good intentions; and there she will see Linton and she will tell everything, when we get home, and it will be my fault.

-I want her to see Linton –he answered -; these last days he looks better; it's not frequent that he is well enough to receive visits. And I'm sure that we will be able to convince her to keep the secret; what's wrong with that?

-What's wrong is that his father will hate me if he is told that I've allowed Cathy to enter your house; and I'm sure that you encourage her to do it because you have bad intentions –I replied.

-My intentions can't be more honest. I'm telling you about their effects–he said-. The two cousins can fall in love and marry. I am behaving kindly towards your boss; her daughter doesn't have expectations of inheritance, and if she goes along with my plans, she will acquire it because she will share with Linton the rights to inherit my property.

-If Linton died –I answered -, and if fact his life is quite uncertain, Catherine would be the heir.

-No, she wouldn't—he said-. There isn't any clause in the will that proves it; his property would belong to me. But, to avoid an argument, I want their marriage and I am determined to achieve it.

-And I'm determined to avoid her to get close to your house again with me —I insisted, when we were arriving to the fence, where Miss Cathy was waiting for us.

Heathcliff told me to shut up, he moved forward the road and he hurried to open the door. My young lady gave him several looks; as if she didn't know exactly what to think about that man; but now he smiled finding the girl's looking and he softened his voice to talk to her, and I was quite stupid to think that her mother's memory would stop him to hurt her.

Linton stood in front of the fire. He had been walking around the field, because he was still wearing the hat and he was ordering Joseph to bring him the dried shoes.

He had grown up a lot for his age, considering he will be sixteen in a few months. His features were still beautiful and he has the eyes and the skin shinier than I could remember, although with a shine purely temporary, taken from the fresh air and the sunlight.

-Let me see, who is he? —asked Mr Heathcliff, looking at Cathy -. Do you know?

-Is it your son? —she said, after looking at both of them, with a doubt face.

-Yes, yes —he answered-; but is it the first time that you see him? Think! Ah! You haven't good memory. Linton, don't you remember your cousin, don't you remember how you bothered us because you wanted to see her again?

-What? Linton? —Catherine shouted, turning red of pleasant surprise in hearing his name-. This is little Linton? He's taller than me! Is that you, Linton?

-The young man took a step forward and he made himself visible. She kissed him heartily and both of them observed delighted the change that the pass of time caused to the other one's appearance.

Catherine had already completely grown up; her figure was at the same time strong and slender, elastic as steel, and her appearance rejoiced of health and vitality. Linton's looks and movements were very downhearted and his constitution was extremely sickly; but there was a grace in his gesture that relieved these imperfections and made him not look so unpleasant.

After exchanging many signs of affection with him, his cousin went to Mr Heathcliff, who stayed next to the door, dividing his attention between inside and outside; pretending, in fact, that he was observing outside, but he was only focused on what was happening inside.

-So you are my uncle! –she shouted, getting close to greet him-. From the first moment you made me a good impression, although you were so unpleasant. Why don't you come to see us in Thrushcross Grange with Linton? You've been living so close all these years and we haven't seen each other, it's quite strange. Why has it happened?

-I visited Thrushcross Grange too often before you were born –he answered-. But, what the hell! If kisses are left over, give them to Linton; don't waste them with me.

-You are so evil, Ellen! –exclaimed Catherine, running to attack me with her generous caresses. Evil Ellen! Try to block me to enter. But from now on I will walk this way every day, do I have your permission, uncle? I will bring my daddy once in a while- Won't he be happy to see us?

-Of course! –replied his uncle, making faces, due to his deep aversion towards his two supposed visitors-. But wait – he continued, turning towards the little woman -. I think that it will be better to tell her. Mr Linton has prejudices against me; a long time ago we had a fight, with such ferocity, not Christian at all, that if you tell him that you have been here, he will forbid you to comeback. So, you don't have to say anything, unless you don't care whether you see your cousin again or not. You can come, if you want, but you don't have to talk about it.

-Why did you have a fight? –asked Catherine, significantly disillusioned.

-He thought that I was too poor to marry his sister –answered Heathcliff -. And he was really offended when I did it. He felt emotionally hurt in his pride and he has never forgiven me.

-This is not good! –said the little woman-. Someday I will tell him. But Linton and I have nothing to do with the fight. I won't come, but he will come to Thruscross Grange.

-It's too far for me –muttered his cousin-, walking four miles would kill me. No, come here, Miss Catherine, once in a while, not every morning, but twice or three times a week.

His father gave him a look of bitter scorn.

-I fear, Nelly, I will waste time – he said to me quietly-. Miss Catherine, as the stupid names her, will discover his value soon and she will send him to hell. If Hareton was my son... You know that more of twenty times every day, I wish he was mine, despite his deterioration? I would have loved him, if he had been another one. But I don't think that the girl falls in love with him. And if this meaningless child doesn't get a move on quickly, I will turn Hareton into his rival. We reckon that he won't live more than his eighteen years old. Oh, wicked dull animal! Look at him, absorbed to dry his feet and without looking at her for anything! Linton!

-Yes, dad –answered the boy.

-Don't you have anything to show to your cousin somewhere? Any rabbit or weasel hutch? Take her to the garden, before changing your shoes, and to the stable, and show her your horse.

-Don't you prefer staying here sitting? –asked Linton, talking to Cathy with a tone which betrayed his sloth to move again.

-I don't know- she replied, giving a wishing look towards the door and clearly impatient to go outside

He continued sitting down and he curled up more next to the fire.

Heathcliff stood up, he went to the kitchen and from there to the garden, and he called Hareton.

Hareton answered and afterwards both of them came in. The boy had been washing up, which was obvious for the cheek's redness and because he still had his hair wet.

-Oh, uncle, I want to ask you a question –shouted Miss Cathy, recalling the butler's statement -. This is not my cousin, is he?

-Yes –he answered-, he's your mother's nephew. Don't you fancy him?

Catherine seemed shocked.

-Isn't he a nice boy? –she continued.

The rude child tiptoed and she whispered a sentence into Heathcliff's ear.

He laughed; Hareton's face got dark; I realized that he was very sensitive when he thought that they were hurting him and obviously he had an idea, although it was a little bit confusing, about his inferiority. But his boss and guardian clarified him, exclaiming:

-You will be the favourite one amongst all of us, Hareton! She says that you are... what was it? Well, a very flattering thing. Come on! Go for a stroll to the farm with her. And try to behave like a gentleman! Don't say swear words when the young lady isn't watching you, nor gazed at her and hurry to hide your face when she is looking at you; when you talk, pronounce the words slowly and don't put your hands in your pockets. Come on, go, and amused her as well as you know.

He observed the couple when they were crossing pass the window. Earnshaw was looking at his partner in the opposite direction. He seemed to study the familiar landscape with the same interest as a foreigner, as an artist.

Catherine directed him a concealed look, which expressed little admiration. Afterwards she tried to find the way to amuse herself alone, and she went running happily, humming a tune to make up for the lack of conversation.

-I've shut him up –observed Heathcliff-. He won't take the risk to pronounce even a syllable in the whole time! Nelly, do you remember me in his age, no, a little bit younger? Do I have such a stupid appearance, so fool, as Joseph would say?

-Worse –I replied-, because you were even more dour.

-It causes me a great pleasure! –he continued, thinking aloud-. He has satisfied all my wishes; if he was born stupid he wouldn't enjoy it even the half. But he's not stupid; and I can understand all his feelings, because I have experienced them as well. I perfectly know what he's suffering right now, for example; but it's just the start of what he is going to suffer. And he will never be capable of springing up this barrier of rudeness and ignorance. I have dominated him more than his mischievous father did with me, and I have made him fall more than I fell; because he's proud of his brutalisation. I have raised him in such a way that anything that it's not animal, strictly animal, he underestimates it and he thinks it's absurd, weak. Don't you think that Hindley would be proud of his son, if he could see him? Almost as proud as I am of mine. But there's one difference, one is used to work in a quarry; the other polished brass pretending to be silver. My son has nothing of value for himself, but I will have achieved to make him going as far as this poor material allows it. His son owns first category attributes, but they got lost, and now they are worse than worthless. I don't have anything to regret; he would have more than anybody, with the exception of me, you can imagine. And the best is that Hareton loves me like a convict! You will agree with me that in this, I've beaten Hindley. If the dead naughty got up from the tomb to insult me for the harm I've made to his descendant, I would have fun seeing his descendant killing him again, outraged because he dared to criticise the only friend he has in the world!

While he was saying this, Heathcliff let a diabolical guffaw out; I didn't answer, because I saw that he was not expecting it.

Meanwhile, our young partner, who was sitting too far away from us to listen what we were saying, started to show symptoms of discomfort, maybe regretting to have refused Catherine's company, only fearing of a little fatigue.

His father understood the worried looks he directed towards the window and the hesitating movement of his hand stretching out towards the hat.

-Come on, stand up, lazy! –he exclaimed with pretended cheerfulness -. Go and run after them! They're just in the corner, close to the hives.

Linton took a breath of energy and he left the fireplace. The vitrine was opened while he was leaving; I heard that Catherine was asking to his unsociable partner what the inscription over the door was.

Hareton looked up and he scratched his head as a real redneck.

-It's a damned writing –he answered-. I can't read it.

-You can't read it? –shouted Catherine-. I can read it... It's in English... but I want to know why it is here.

Linton couldn't repress a laugh (the only sign of happiness he had shown).

-He doesn't know the letters –he told his cousin-. Have you ever believed that a fool like him could exist?

-But, is he normal? –asked Miss Cathy seriously-. Or is he dumb... is he crazy? I asked him two questions and he made such a stupid face that I think he didn't understand me; in fact, I almost don't understand him, seriously!

Linton laughed again and he directed Hareton a sardonic look. In this moment, the boy didn't seem certainly very intelligent.

-There is no other problem, than his laziness, right, Earnshaw? –he said-. My cousin thinks that you are an idiot... Now you can know the consequences of looking down on the "study of the book", as you say... Have you observed, Catherine, his awful pronunciation of Yorkshire?

-And well, what the hell are books for? –groaned Hareton, more prepared to answer his usual partner. I was about to continue, but the other two broke out in a noisy laughter; my crazy little woman was glad to discover that she could turn the odd speech of the boy into a fun object.

-What's the purpose of the word "devil" in this sentence? –said Linton, laughing -. Dad has told you not to curse, and you can't open your mouth without doing it... Try to behave like a gentleman, once and for all!

-If you were a girl rather than a boy, I would throw you to the ground, miserable scum! – replied the annoyed coarse, and he left, with a face showing a mix of anger and humiliation, considering that he was aware that they were insulting him and he didn't know how to react.

Mr Heathcliff, who had listened to all the conversation, the same as me, smiled when he saw that he was leaving, but right after that he gave a look of special aversion to the frivolous couple, who continued speaking in the entrance. The boy had found enough spirit to argue

Hareton's defects and deficiency and to tell some anecdotes of his behaviour; and the girl was enjoying his crackpot and disdainful words without considering the malice they showed: but I started hating Linton, more than feeling sorry for him, and to forgive his father, in one way, for the scorn that he felt for him.

Chapter 27 (page 317-322)

-Stay all night? No –said the girl, looking slowly around her -. Ellen, if needed, I will set fire to the door, but I will leave.

And she immediately would have carried out her threat if it hadn't been for Linton, frightened again for his safety, he took hold of his weak arms and he sobbed:

-You don't want me to be with you, you don't want to save me and so I could go to Thrushcross Grange with you? Oh! Dear Catherine! You can't go away and leave me, after all. You have to obey my father, you have to do it!

-I have to obey mine –she replied-, and soothe him from this cruel uncertainty! All night! What would he think? He might be already suffering now. I will either break or burn the door, but I will leave home. Shut up! You aren't in danger; but if you try to stop me, Linton, I love my father further more than you!

Mr Heathcliff inspired him with such a lethal terror that this made the boy eloquent again. Catherine was half disrupted, but she persisted in the idea of going home and she started begging him so as to control her own selfish fear.

While they were busy with this, our gaoler came back.

-Your horses have escaped –he said-, and... Linton, are you grizzling again? What has she done? Come, come, leave it and go to bed. In a month or two, boy, you will be able to pay her back for her tyrannies with a vigorous hand. You are giving in only for love, aren't you? It's nothing more than this... and she will accept you! Come on, to bed! Zillah won't be here tonight; you will have to undress on your own. Shut up! I don't want to hear you! When you are in your bedroom, I won't come to see you, you don't have to fear. By pure chance, you have behaved in a good way. I will take care of everything.

He said these words while he was holding the door open so that his son could pass; Linton went to his bedroom like a dog suspecting that the person who is waiting is about to betray him.

He locked the door again. Heathcliff got close to the fire, where the young lady and I were quiet. Catherine looked up and instinctively she put her hand on her cheek, because the proximity of that man caused her a painful feeling. Nobody else would have been capable to contemplate that childish gesture in such an unaffected way, but he looked at her angrily and he muttered:

-Oh, aren't you scared of me? You hide your courage really well ... You seem terribly frightened!

-I am frightened now –she replied-, because if I stay, my dad will be miserable; how can I put up with it? It's only my fault. When he... when he... Mr Heathcliff, let me go home! I promise you that I will marry Linton... my dad will accept it, and I love him... and, why do you want to force me to do something that I would be willing to do?

-Don't dare to force her! –I shouted-. In this country there're laws, thank God, of course!, although we are in a corner of the world. I would report you, even if you were my own son, and this is a crime without benefit of clergy.

-Silence! –said the despicable-. Go to hell with your shouts! I don't want you to talk, Miss Linton, the idea that your father could feel miserable causes me a great happiness; I won't be able to sleep due to my satisfaction. I wouldn't have found another more effective way to set his home under the same roof, for the following twenty-four hours, than being informed that this will cause an event like this one. And regarding to your promise of marrying Linton, I will take charge of it, because you won't leave this home until you have accomplished it.

-Send Ellen, then, to tell my father that I'm fine! –exclaimed Catherine, crying bitterly-. Or marry me now! Poor daddy! Ellen, he will think that we are lost. What shall we do?

-I don't think so! He will think that you are tired of looking after him and that you have run away to have a good time – answered Heathcliff-. You can't deny that you have come into my house for your own will, disobeying your father's prohibitions. And it's really natural that you are willing to have fun at your age and that you are bored of looking after a sick person, who is your father. Catherine, your father's happiest days have already passed when you were born. He cursed you, I'm sure, for coming into the world (I did it, at least). It's fair, then, that he curses you to have abandoned him. I do it as well. I don't love him, Catherine! How could I do it? No more crying. If I am not wrong, this will be your main amusement from now on, unless Linton makes up for other losses, and it seems that your clever father thinks that he can do it. I find his letters of advice and comfort really funny. In the last one he advised my gem to take care of her, and to be kind with her when you have already got married. Attentive and kind, very fatherly! But Linton needs all the caution of attention and kindness for himself. Linton can be a little perfect tyrant. He can be in charge of torturing as many cats as needed, provided that they had

previously pulled up their teeth and cut their nails. You will be able to tell your father lovely stories about his kindness when you return home, I can guarantee you.

-In this, he's right! –I said-. Tell about your son's character. Show her his similarity with you, and then I wish Miss Cathy didn't think about it twice, before marrying this basilisk!

-I don't have any interest in talking now about his kind attributes –he answered-, because she has to accept him or, otherwise, she will continue prisoner and you with her, until your master dies. I can hold both of you prisoner, well hidden. If you doubt about it, encourage her to take his word back and you will have the opportunity to judge it.

-I won't take it back –said Catherine-. I will marry him, right now, if later I can go to Thrushcross Grange. Mr Heathcliff, you are a cruel man, but you are not devil and you mustn't want, only because of malice, to destroy my happiness. If my father thought that I abandoned him intentionally and died before I could return, could I put up with life? I have already stopped crying; but now I will kneel down here, in front of you, and I neither won't stand up nor I won't take my eyes off you until you look at me! No, don't turn! Look at me! You can't see anything that irritates you. I don't hate you. I don't bear a grudge for hitting me. Have you ever loved anybody, in all your life, uncle? Never? Ah! You have to watch me at least once. I am so miserable... You must feel sorry and pity for me.

-Take these reptile's fingers out and move aside, if you don't want me to kick you! – shouted Heathcliff, rejecting her brutally-. I'd rather be held by a snake. How do you dare caressing me? I hate you.

He shrugged his shoulders; in fact, all his body was shaking as if, for pure aversion, he got goose bumps; he moved his chair back while I was standing up and I was opening my mouth to say a lot of insults, but I had to shut up in the middle of the first sentence, because he threatened me to lock me alone in a room if I pronounced one more syllable.

It was getting dark, we heard some voices that came from the garden's door. Heathcliff immediately ran away; he kept cold blood, we didn't. There was a talk for two or three minutes and then he came back alone.

-I thought it was your cousin Hareton –I said to Catherine-. I wish he came! Who knows if he wouldn't be on our side?

-They were three servants who came from Thrushcross Grange looking for you –said Heathcliff, hearing me-. You could have opened the window and shout, but I am almost certain that this girl is happy that you haven't done it. She is happy to see herself forced to stay, I'm sure.

When we saw the opportunity we had missed, we let our sorrow go without control. He let us to go on regretting until nine o'clock and then he told us to go upstairs, going through the kitchen, towards Zillah's bedroom, and I quietly told my companion to obey. Maybe once there we could find some way to leave through the window or arrive to the attic and leave through a skylight.

But the window was narrow, like the downstairs ones, and the attic's trap door was out of our reach, because they locked us like before.

None of us slept; Catherine settled in front of the window, waiting anxiously for the crack of down; a deep sigh was the only answer that I could get from my repeated pleas asking her to rest for a while.

I sat down on a chair and I was swinging up and down, while I was feeling guilty for my negligence which, although I didn't realise then, was the cause of my master's family misfortunes. I know that, in fact, this was not the case, that's what my imagination told me that gloomy night, and even Heathcliff seemed less guilty than me.

-At seven o'clock in the morning he came and asked if Miss Linton was awake.

She ran immediately towards the door and she answered:

-Yes.

-So let's go -he said, opening the door and stretching the girl outside.

I stood up to follow them, but he locked the door again. I asked them to free me.

-Be patient -he replied-. We will give you the breakfast in a while.

I hit the door and I shook the shelf furiously; Catherine asked why they still kept me locked. He answered that I had to try to resist for one more hour and then they left.

I could resist for two or three hours; finally I heard steps, but not Heathcliff's.

-I've brought some food -said a voice-; open the door!

I obeyed the order quickly and I saw Hareton, carrying enough food for one day.

-Take it -he added, putting the tray in my hands

-Wait a minute -I started.

-No! -I shouted, and he went away, without listening to my pleas I had practised to retain him.

And there I was locked in, all day, and the following day; and another and another. Five nights and four days, without seeing anyone else except Hareton, once every morning, and he was an

exemplary, rude, mute and deaf warden to any attempt to awaken his justice or compassion sense.

Chapter 34 (page 387-392)

-It's not my fault if I can't eat nor sleep –he replied-. I don't do it on purpose, be sure. I will sleep and eat as soon as I can. But it's as if you were expecting that a man who struggles in the water, have a rest when he is about to reach the shore. First of all I have to arrive, and then I will rest. Let's not talk about Mr Green and as far as regretting about my injustices, I didn't cause any and I don't regret about anything. I'm too happy and, despite everything, I'm not happy enough. My goodness kills my body, but it doesn't satisfy itself.

-Happy, man? –I shouted-. Odd happiness! If you wanted to listen to me without going mad, I could give you some advice which would contribute to increase your happiness.

-Which one? –he asked-. Give it to me.

-You already know, Mr Heathcliff –I said-, since you were thirteen years old you have spent a selfish life and far away from Christianity and maybe in all this time you have barely taken the Bible. You might have forgotten the contents of this book and you might not have time to look for it, now. Do you think that it would hurt you if we sent somebody to look for, some priest from any sect, it doesn't matter which one, to tell you and show you to what an extent you have got away from its precepts and how you would be unworthy of your Heaven, if you don't change your behaviour before dying?

-I am rather grateful than mad, Nelly –he said-, because you have reminded me in which way I wish to be buried. I want someone to take me to the cemetery in the evening. You and Hareton can accompany me if you want. Watch out, especially, that the gravedigger obeys my orders regarding the two coffins. No priest has to come; I don't want anybody to say thing about me. I tell you that I have almost reached my heaven; and, I neither value nor do I wish other's heaven.

-And if you continue in your obstinate fast and you die due to this and if they deny burying you in the cemetery? –I said, affected for his unbelieving indifference-. What would you think?

-They won't do it –he replied-; if they do it, you have to move me in secret and, if you don't follow the order, you will realise, that dead people go on existing.

After hearing the movement of the other inhabitants of the house, he locked up in his bedroom and I breathed calmer. But in the afternoon, while Joseph and Hareton were in their work, Heathcliff came back again to the kitchen with a wild look, he told me to get close and to sit down next to him in the living room... He wanted to be with someone.

I denied and I told him clearly that both his words and his behaviour were really strange and they frightened me and that I had neither the courage nor the will to be with him, alone.

-It looks as if that you consider me a demon! –he said, laughing in that sinister way-. A too horrible human to live under a decent roof!

Then he turned towards Catherine, who had entered and she went behind me when she saw that he was getting closer, and he added, half sarcastically:

-Do you want to come, little hen? I won't hurt you. No! For you, I'm worse than the Devil. Well, here there's someone who doesn't avoid my company! Oh my God; she's implacable. Bloody hell! She's incomparably more than the human nature can bear, even mine!

He didn't want anyone else's company. In the dusk, he went to his bedroom and, during all night and until early morning, we heard him moaning and whispering. Hareton had the unease to enter, but I told him to look for Mr Kenneth, and he would come into and he would look at him.

When Mr Kenneth arrived, I knocked on the door and I tried to open it, but I saw that it was locked, and Heathcliff sent us to hell. He was better and he wanted us to leave him alone and, therefore, the doctor went away.

The following evening was very damp; in fact, it rained until dawn. When I was doing my morning walk around the house, I observed that the master's window was wide-open and that the rain was pouring inside.

-He can't be in bed –I thought-, he will get soaked! He may be already out of bed, or he may have left. But I won't hesitate any more, I will definitely come in and I will look!

After entering with another key, I ran to open the shutters, because the bedroom was empty; quickly I pushed them to a side and I looked inside. Mr Heathcliff was there, facing up. His eyes were looking at me, so penetrating, so wild, that I got scared; and then it was as if he was smiling.

I couldn't believe he was dead, but his face and neck were soaked due to the rain; the sheets were dripping and he was absolutely still. The window, beating everywhere, had scratched his hand that was on the windowsill. The wound wasn't bleeding, and when I touched it with the fingers, I didn't have any doubt: he was dead and rigid!

I closed the window; I removed the hair from his forehead. I tried to close his eyes... to make him disappear, if it was possible, before anybody else could see him, that horrible look of exultation, which seemed of a human being. They didn't want to close, it seemed that they were teasing about my efforts, and his open lips and his white and sharp teeth were teasing me too! With another cowardice attack, I cried out Joseph. Joseph went upstairs dragging his feet and he made a lot of noise, but he definitely denied getting involved in anything.

-The Devil has stolen his soul! –he shouted-. And he can steal the carcase as compensation! I don't even care! Look what an evil face he has, smiling to the death! –and the old sinner was smiling sarcastically.

I thought that he had the intention to do somersaults around the bed; but he suddenly calmed down, he fell down on his knees and he raised his hands and he thanked for the fact that the authentic master and the old lineage had recovered his rights.

I was burdened by that horrible event, and my memory, inevitably, was going back to the old times with a kind of oppressive sadness. But poor Hareton, the more battered, was the only who really suffered. He was sitting down next to the corpse all night, crying with real sorrow. He shook his hands and he kissed that wild and sarcastic face from which everyone took their eyes off. And he cried with that deep sorrow that naturally arises from kind hearts, even if they are as tough as steel.

Kenneth was really disoriented when he had to talk about the illness which killed his master. I hid the fact that he hadn't eaten anything for four days, so as not to cause problems and because then I was sure that his fast wasn't deliberate; it was a consequence of his odd disease, not a cause.

We buried him, making a fuss in the neighbourhood, as he wished. Earnshaw and me, the gravedigger and six men who were carrying the coffin took part in all the entourage.

The six men left when they placed the coffin to the grave; we stayed until we saw it covered. Hareton, with his face soaked with tears, pulled up clods of grass and he put over the dark sand, and now the tomb is soft and green like his neighbours and I wish that his occupant slept as deeply as his neighbours. But the people from the village, if someone asks you, will swear on the Bible that Heathcliff walks. There are the ones who say that they have found him near the church, or in the wasteland, or even inside the house. Absurd stories, you will say, and I do as well. Even the old man who is, next to the kitchen fire, states that he has seen both of them, looking through his bedroom window, every rainy night since Heathcliff died... and an odd thing happened to me a month ago.

One evening I was going to Thrushcross Grange –a dark evening which was threatening a storm –and just in the bend of Wuthering Heights, I found a little boy who was carrying a sheep

and two lambs, he was crying heavily and I thought that the lambs were nervous and they didn't let him guide them.

-What's the matter, little boy? -I asked

-Heathcliff and a woman are downhill, below the rocks – he grizzled-, and I don't dare to pass next to them.

I didn't see anything, but neither he nor his animals wanted to continue and I told him to take the downhill way.

It's possible that, in crossing the wasteland alone, he would have created these ghosts, thinking about what he had heard from his parents and friends. In any case, I don't like to stay out at night, nor I like to be alone in this sad house... I can't help it, I will be very happy when they move to Thrushcross Grange! -I said.

-Yes –Mrs Dean answered -, when they get married and this will be on New Year's Eve.

-And then who will live here?

-Well, Joseph will take care of the house, and maybe a boy who keeps him company. They will live in the kitchen and the rest of the house will be closed.

-Ready for the ghosts that want to live there –I observed.

-No, Mr Lockwood –Nelly said, shaking her head-. I think that dead people rest in peace and we don't have any right to talk about them with such frivolity.

In that moment the garden fence opened; the hikers had come back.

-They aren't scared of anything –I grumbled, while I was watching them through the window-. As long as they are together, they will face Satan and all his legions.

9. DE CIMS BORRASCOSOS A WUTHERING HEIGHTS 2

Chapter 4 (pages 46-51)

Abans de venir a viure aquí – ha començat la seva història sense esperar cap altra invitació -, gairebé sempre m'estava als Cims Borrascosos, perquè la meva mare havia criat el senyor Hindley Earnshaw, que era el pare de Hareton, i jo solia jugar amb les criatures i també feia encàrrecs i ajudava a fer palla i anava amunt i avall de la granja disposada per a qualsevol cosa que algú em pogués encomanar.

Before coming²⁵ to live here – she has started her story without waiting for another invitation-, I was almost always at Wuthering Heights, because Mr Hindley Earnshaw, who was raised by my mother²⁶, was Hareton's father, and I used to play²⁷ with the children and run errands^{28, 29}. I helped to make hay³⁰ and I walked around the farm ready for whatever I was ordered.³¹

Un esplèndid matí d'estiu, recordo que era al principi de la sega, el senyor Earnshaw, el vell amo, va baixar les escales equipat per a un viatge; després d'haver dit a Joseph tot el que s'havia de fer durant el dia, es va girar cap a Hindley i Cathy, i cap a mi – perquè jo estava asseguda amb ells, menjant-me el porridge^{*32}-, i va dir, dirigint-se al seu fill:

One wonderful summer morning, I remember that it was at the beginning of harvest, Mr Earnshaw, the old master³³, came downstairs ready for a journey; after having told Joseph everything that had to be done during the day, he turned round towards Hindley,

²⁵ **Transposició.** Implica un canvi de l'infinitiu del verb al gerundi.

²⁶ **Modulació.** Podria haver utilitzat l'activa en anglès (calc sintàctic), però he canviat l'oració a passiva ja el seu ús en anglès és molt més habitual que en català.

²⁷ He canviat l'adverbi de freqüència *usually*, respecte la primera traducció, per una expressió més precisa: *used to*.

²⁸ Doubtant de quina era l'expressió correcta a la primera traducció, he vist que l'equivalent del català més precís de *fer encàrrecs* és *run errands*.

²⁹ Davant l'excés d'ús de la conjunció *i*, ho he substituït amb una coma.

³⁰ A la primera traducció vaig optar per l'expressió *to make straw*, però m'he adonat que no tenia gaire sentit. Per tant, ho he canviat per *to make hay*, que vol dir fer farratge.

³¹ **Modulació.** Podria haver utilitzat l'activa en anglès (calc sintàctic), però he canviat l'oració a passiva ja el seu ús en anglès és molt més habitual que en català.

³² **Addició d'informació.** La traductora Montserrat de Gispert va utilitzar aquest procediment per fer un aclariment metalingüístic referent a la llengua original.

³³ La paraula *master* s'utilitzava durant el S.XIX (quan es va escriure i publicar la novel·la) quan hom es volia referir al propietari mascle d'una casa o propietat gran.

*Porridge: aliment semblant a les farinetes, fet generalment a base de farina de civada i aigua o llet bullent. En refredar-se, la mescla adquireix una consistència més o menys sòlida. (N. De la t.)

Cathy and me – because I was sitting with them, eating the porridge³⁴-, and he said, talking to his son:

-Avui, simpàtic homenet meu, me'n vaig a Liverpool. Què vols que et porti? Pots triar el que vulguis, sempre que sigui una cosa petita, perquè hi he d'anar i tornar a peu; seixanta milles tant d'anar com de tornar, és una bona caminada!

Hindley va dir un violí i llavors l'amo va preguntar a la senyoreta Cathy; ella encara no tenia sis anys, però podia muntar qualsevol cavall de l'estable, i va voler un fuet.

Tampoc no es va oblidar de mi, perquè, tot i que de vegades era molt sever, tenia bon cor. Va prometre que em portaria una butxacada de pomes i peres. Després es va acomiadar dels seus fills amb un petó i va marxar.

-Today, my nice little man, I'm going to Liverpool. What can I get for you? You can choose whatever you want, as long as it's small, because I have to get there and back on foot; sixty miles each way, it's a long walk!

Hindley said ³⁵a violin and then, the master asked Miss Cathy; she was hardly six years old, but she could ride any horse in the stable, and she asked for a whip.

He didn't forget me,³⁶ because he had a kind heart, although he was rather severe sometimes.³⁷ He promised that he would bring me a handful of apples and pears. Then he kissed his children good-bye³⁸, and he left.

A tots ens semblava molt llarga, la seva absència de tres dies, i la petita Cathy sovint preguntava quan tornaria a ser a casa. La senyora Earnshaw l'esperava a l'hora de sopar del tercer vespre. Va treure el menjar una vegada i una altra, però no i va haver cap senyal de la seva arribada, i al final les criatures es van cansar d'anar baixant al reixat a mirar. Llavors es va fer fosc, la mare els hauria dut al llit, però ells van pregar insistentment de quedar-se: i a les onze en punt es va aixecar la balda de la porta i entrà l'amo. Es va deixar caure en una cadira, rient i queixant-se, i va ordenar a tothom que s'apartés, perquè estava gairebé mort i no tornaria a fer una caminada com aquella ni que li oferissin els tres regnes de la Gran Bretanya.

Everybody felt that his three days absence was really long, and little Cathy often asked when he would return home. Mrs Earnshaw waited for him at dinner time the third afternoon. She got the food ready again and again, but there was no sign of his arrival, and in the end the children got tired of going to the railings to look. Then it grew dark, their³⁹ mother would carry them to bed, but they begged insistently to stay there: at eleven o'clock, the door-latch raised up and the master entered. He let himself fall onto a chair, laughing and groaning, and he ordered everyone to move aside, because he was nearly dead and he would never go for a walk like that not even if someone offered him the three kingdoms of Great Britain.

³⁴ **Manlleu.** La incorporació al text traduït d'una paraula del text original.

³⁵ **Omissió.** A la primera traducció havia escrit *Hindley said he wanted a violin*, però he vist que ja s'entén traient *he wanted*.

³⁶ **Omissió.** He omès la paraula *tampoc*, ja que no té rellevància en el text.

³⁷ He canvia l'ordre de l'oració ja que en anglès hi ha una tendència a posar la informació principal al començament.

³⁸ He canvia l'expressió respecte la primera traducció ja que em sembla una traducció més natural.

³⁹ **Amplificació.** He fet explícit un element que en el text original era implícit per tal d'augmentar el significat; la mare → their mother.

-I a més a més, horroritzat! – digué, obrint el gran abric, que mantenia als braços com un farcell-. Mira això, esposa; res no m'havia impressionat mai tant però l'has de prendre com un regal de Déu, tot i que és gairebé tan fosc com si vingués del diable.

-Moreover, I am ⁴⁰horrified! – He said, opening his⁴¹ big coat, which he was holding like a bundle⁴²-. Look at this, wife; nothing has ever impressed me so much but you have to take it as a God's present, even though he's almost as dark as if he came from the devil.

Tots ens hi vam acostar i, per damunt del cap de la senyoreta Cathy, vaig entreveure un nen brut, esparracat i de cabells negres; prou gran tant per caminar com per parlar; de fet per la cara semblava més gran que Catherine, però, quan el va deixar dret a terra, només mirava fixament al seu voltant i emetia una i altra vegada uns sons inarticulats que ningú no entenia. Jo em vaig espantar i la senyora Earnshaw estava a punt de treure'l de casa; indignada, li preguntà com se li havia pogut acudir de portar a casa aquell marrec gitano, quan ells ja tenien els seus propis fills per alimentar i educar, i que què pretenia amb allò i que si s'havia tornat boig.

Each of us got closer and, beyond Cathy's head, I glimpsed a dirty, ragged⁴³ and black-haired child; quite old both to walk and talk; actually for his face he seemed older than Catherine, but, when he left him on the floor, he only stared⁴⁴ around and he made again and again some inarticulate sounds that nobody could understand⁴⁵. I got scared and Mrs Earnshaw was about to throw him out of the house; outraged, she asked him how he could come up with bringing that gypsy kid⁴⁶, when they had their own children to feed and raise, and what he was expecting with that and if he had gone crazy.

L'amo va intentar explicar l'assumpte, però estava realment mig mort de cansament i tot el que vaig poder entendre, entremig dels esgarips de la dona, va ser que se l'havia trobat famolenc, vagabund i pràcticament mut pels carrers de Liverpool, on el va recollir i va preguntar sobre la seva família. Ningú no sabia a qui pertanyia, va dir, i com que tant el seu temps com els diners eren limitats, va pensar que era millor emportar-se'l a casa, de seguida, que no pas haver d'embolicar-se amb despeses allà; perquè, això sí, estava decidit a no deixar-lo tal com l'havia trobat.

The master tried to explain the matter, but he was really worn out ⁴⁷and everything I could understand, in between all the yelling of the wife, was that he found him starving, homeless and practically dumb around the streets of Liverpool, where he picked him up and asked for his family. Nobody knew who he belonged to, he said, and as his time as his money were limited, he thought that the best he could do was to carry him home,

⁴⁰ **Amplificació.** He fet explícit, perquè sintàcticament quedí més clar, un element que al text original no hi era.

⁴¹ **Amplificació.** He fet explícit, un element que al text original era implícit per tal d'augmentar el significat; el gran abric → his big coat.

⁴² Doubtant entre la paraula *package* i *bundle*, m'he decantat per *bundle*, ja que l'altra paraula es refereix més a un objecte tancat, normalment un paquet per enviar.

⁴³ He canviat *ripped clothes* per *ragged* ja que analitzant l'oració he vist que es referia al nen esparracat i no a la roba.

⁴⁴ He canviat, respecte la primera traducció, l'expressió *looked fixedly* per *stared*, ja que l'equivalència de l'expressió utilitzada anteriorment és aquest.

⁴⁵ **Modulació.** Pas d'una expressió negativa a una d'affirmativa.

⁴⁶ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en la posició de l'adjectiu; *marrec gitano* per *gypsy kid*.

⁴⁷ He canviat l'expressió *he was really half dead of exhaustion* per *worn out*, respecte la primera traducció, ja que he vist que és l'equivalència exacta utilitzant un phrasal verb.

immediately, instead of getting involved with expenses there; because⁴⁸ he was determined not to leave him like he had found him.

Bé, la conclusió va ser que la senyora es va calmar una mica i el senyor Earnshaw em va dir que el rentés, que li donés roba neta i que el posés a dormir amb els nens.

Hindley i Cathy es van acontentar de mirar i escoltar fins que es va haver restablert la pau; llavors tots dos van començar a furgar dins les butxaques del seu pare, buscant els regals que els havia promès. El noi tenia catorze anys, però quan va treure el que havia estat un violí, trencat a bocins dins de l'abric, es posà a plorar sorollosament, i Cathy, quan va saber que l'amo havia perdut el seu fuet mentre ajudava el desconegut, va demostrar la seva ràbia fent ganyotes i escopint a aquella petita cosa estúpida; amb aquests esforços es va guanyar una sonora bufetada del seu pare perquè aprengués a comportar-se millor.

Well, the conclusion was that the mistress⁴⁹ calmed down a little bit and Mr Earnshaw told me to wash him up, to give him clean clothes⁵⁰ and to take him to sleep with the children.

Hindley and Cathy were happy⁵¹ to watch and listen until peace had been restored⁵²; then both of them started to rummage inside their father's pockets, looking for the presents he had promised them. The boy was fourteen years old, but when he took out what had been a violin, torn to pieces⁵³ from inside the coat, he began to cry loudly, and Cathy, when she knew that the master had lost her whip while he was helping the stranger, she showed her anger grimacing and spitting at that little stupid thing; with these efforts she earned a loud slap from her father to learn to behave better.

Es van negar rotundament a deixar-lo dormir al seu llit i fins i tot a l'habitació, i jo no vaig pas tenir més seny; així doncs, el vaig deixar al peu de l'escala desitjant que el matí següent hagués marxat. Per casualitat, o potser atret pel so de la seva veu, es va arrossegar cap a la porta del senyor Earnshaw, el qual se'l va trobar en sortir de l'habitació. Va preguntar com havia anat fins allí i jo em vaig veure obligada a confessar i com a recompensa a la meva covardia i manca d'humanitat, vaig ser expulsada de la casa.

They definitely refused to let him sleep in their bed and even in their⁵⁴ bedroom, and I wasn't more sensible⁵⁵ than them; so I left him at the bottom of the stairs⁵⁶ hoping that the next morning he would have left. By chance or maybe attracted by the sound of his voice, he crawled towards Mr Earnshaw's door, who found him when he left the

⁴⁸ **Omissió.** He omès l'expressió *això sí*, perquè crec que no té rellevància en el text.

⁴⁹ És el mateix cas que la paraula *master*. El seu femení és *mistress* i es refereix a l'ama d'una casa. (Mirar número 33)

⁵⁰ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en el nombre de la paraula: *roba* (singular) per *clothes* (plural)

⁵¹ **Transposició.** En català han utilitzat el verb acontentar, però jo he preferit utilitzar l'adjectiu *happy* darrere del verb *to be*, produint-se doncs, un canvi en la categoria gramatical.

⁵² **Modulació.** Podria haver utilitzat l'activa en anglès (**calc sintàctic**), però he canviat l'oració a passiva ja el seu ús en anglès és molt més habitual que en català.

⁵³ **Traducció com a expressió fixada.** És la traducció d'una expressió. En aquest cas hi ha una equivalència en les dues llengües, per tant, no m'he hagut d'inventar un gir que tingui l'aparença d'expressió fixada..

⁵⁴ **Amplificació.** He fet explícit, un element que al text original era implícit, per tal d'augmentar el significat; *l'habitació* → *their bedroom*.

⁵⁵ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; *tenir més seny* (nom) i *I wasn't more sensible* (adjectiu).

⁵⁶ **Traducció com a expressió fixada.** A *peu d'escala* és una locució molt utilitzada en català. Jo he optat per *at the bottom of the stairs* ja que no he trobat una locució equivalent en anglès. Per tant he fet un gir perquè tingui l'aparença d'expressió fixada.

bedroom. He asked how he had arrived there and I was obliged to confess and as a reward for my cowardice and inhumanity⁵⁷, I was thrown out of the house.

Aquest va ser el primer contacte de Heathcliff amb la família; quan vaig tornar al cap d'uns quants dies – perquè no havia pas considerat la meva expulsió com a definitiva- vaig sentir que l'havien batejat amb el nom de “Heathcliff”; era el nom d'un fill que se's havia mort de petit, i aquest és el que ha usat sempre més, com a nom i com a cognom.

La senyoreta Cathy i ell s'havien fet inseparables, però Hindley l'odiava i, si he de dir la veritat, jo també; i el tormentàvem i ens comportàvem amb ell d'una manera vergonyosa, perquè jo no vaig ser prou raonable per adonar-me de la injustícia que cometia i la mestressa mai no va dir una sola paraula en favor seu quan el veia maltractat.

This was the first contact between Heathcliff and the family; when I returned after a few days – because I hadn't considered my expulsion as definitive – I heard that they had christened⁵⁸ him as Heathcliff; it was the name of a son who had died in childhood, and this is the name he has always used, both as a name and as a surname.

Miss Cathy and Heathcliff were inseparable, but Hindley hated him and, if I had to tell the truth, I did as well; and we tormented him and we behaved with him in a shameful way, because I wasn't reasonable enough to realize about the unfairness I caused, and the mistress never said a word in favour of him when she saw him mistreated.

Semblava un nen trist i pacient; endurit, potser, pels maltractaments. Podia suportar els cops de Hindley sense parpellejar ni vessar una llàgrima, i els meus pessics només feien que respirés més fondo i obrís els ulls com si s'hagués fet mal tot sol accidentalment i ningú no en fos culpable.

Aquesta resistència va posar furiós el senyor Earnshaw, quan va descobrir el seu fill perseguint el pobre orfe, com ell l'anomenava. Va agafar un afecte singular a Heathcliff, es creia tot el que deia (de fet, deia ben poca cosa i generalment la veritat) i l'amanyagava molt més que a Cathy, que era massa entremaliada i rebel per ser la favorita.

He seemed an unhappy and a patient boy⁵⁹; toughened, maybe, for the mistreatment⁶⁰. He could put up with Hindley's hits without blinking or shedding tears⁶¹, and my pinches only made him breathe deeply and open his eyes as if he had harmed himself unintentionally and nobody was guilty of it.

This tolerance made Mr Earnshaw furious, when he discovered his son running after the poor orphan, as he referred to him. He got a special affection for Heathcliff, he believed everything he told him (actually, he said few things and generally the truth) and he stroked him more than Cathy, who was too naughty and rebel to be the favourite one.

---

⁵⁷ Al text original està escrit *manca d'humanitat* com podria dir inhumanitat. És el mateix. Per tant, jo he preferit la paraula *inhumanity* en anglès.

⁵⁸ Doubtant entre les paraules *baptised* i *christened* he optat per la segona, ja que és la que es refereix a l'hora de posar el nom durant el bateig.

⁵⁹ Transposició. Hi ha hagut un canvi en la posició de l'adjectiu; *un nen trist i pacient* per an unhappy and a patient boy.

⁶⁰ Transposició. Hi ha un canvi en el nombre d'un mot; del plural (*els maltractaments*) al singular (*the mistreatment*).

⁶¹ Traducció com a expressió fixada. L'equivalència de l'expressió *vessar una llàgrima* en anglès és *to shed tears*. Per tant, no he fet una traducció paraula per paraula ja que el mot *vessar* se sol per traduir per *spill*.

Així, des de bon començament, va generar mal ambient a la casa; a la mort de la senyora Earnshaw, que es va produir abans de dos anys, el jove amo havia après a mirar el seu pare com un opressor més que no pas com un amic, i Heathcliff com un usurpador de l'afecte del seu pare i dels seus privilegis; i el caràcter se li va tornar cada cop més agre a força de rumiar sobre aquestes injustícies.

In this way, from the very beginning, he brought bad feelings⁶² in the house; when Mrs Earnshaw died, which happened in less than two years after, the young master learned to look at his father as an oppressor more than as a friend, and at Heathcliff as an usurper of his father's affection and privileges; and the personality became bitter and bitter by dint of thinking about these injustices.

Durant un temps jo estava de part seva, però quan els nens van agafar el xarampió en vaig haver de tenir cura i assumir les responsabilitats d'una mestressa de casa, vaig canviar de seguida d'opinió. Heathcliff estava greument malalt, i quan se sentia pitjor em volia constantment al costat del seu coixí; suposo que creia que jo estava fent molt per ell i no tenia prou agudeza per endevinar que ho feia per obligació. Tanmateix, he de dir que va ser el nen més tranquil que mai hagi vigilat una mainadera. La diferència entre ell i els altres em va fer ser menys parcial. Cathy i el seu germà em tormentaven terriblement; ell era tan sofert com un xai, tot i que era la duresa, i no pas l'amabilitat, el que feia que donés tan pocs problemes.

For some time I sympathised⁶³, but when the children got measles, I had to take care of them and to take over the responsibilities of a housewife⁶⁴, I changed my mind⁶⁵ immediately. Heathcliff was seriously sick⁶⁶, and when he felt worse, he wanted me to be constantly on his pillow side; I suppose that he thought that I was doing a lot for him and he didn't have enough wit to guess that I was doing it as an obligation. Therefore, I have to say that he was the most peaceful boy that a nurse had ever looked after. The difference between him and the others made me less partial. Cathy and her brother tormented me terribly; he was as uncomplaining as a lamb⁶⁷, although it was the toughness, and not the kindness, that made him cause so few problems.

Se'n va sortir i el doctor va afirmar que en gran part havia estat gràcies a mi, i va lloar els meus esforços. Jo estava orgullosa dels seus elogis i entendida envers l'ésser per mitjà del qual me'n havia guanyat; i així fou com Hindley va perdre el seu últim aliat; malgrat tot, no podia estimar Heathcliff i sovint em preguntava què li havia trobat el meu amo que li fes admirar tan aquell xicot sorrut, el qual, que jo recordi, mai no li va pagar la seva benvolença amb cap signe de gratitud. No és que fos insolent amb el seu benefactor, era simplement indiferent, tot i saber perfectament que li tenia el cor robat i essent conscient que només li calia parlar i tota la casa seria obligada a doblegar-se als seus desitjos.

He got over it and the doctor stated that it was largely thanks to me, and he praised my efforts. I was pleased for his compliments and touched towards the human being

⁶² **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en el nombre d'un mot; *ambient* (singular) i *feelings* (plural).

⁶³ **Paràfrasi.** He substituït l'expressió fixada *estar de part seva* pel sentit que expressa: *sympathise*. A més, he canviat, respecte la primera traducció, *I was on his side* per *I sympathised ja que em semblava una traducció no tant forcada*.

⁶⁴ **Modulació.** Hi ha hagut una inversió de termes; *mestressa de casa* per *housewife*.

⁶⁵ **Substitució per un equivalent.** L'expressió en català *canviar d'opinió*, l'he hagut de substituir per un equivalent: *change somebody's mind*.

⁶⁶ Per referir-se a la paraula *malalt* en anglès es poden utilitzar dues paraules: *ill* i *sick*. Són sinònims parcials. En aquest cas hi convenia més *sick* ja que s'utilitza per referir-se a persones que pateixen malalties de curt termini, és a dir que no són molt greus.

⁶⁷ **Traducció paraula per paraula.** És una comparació, però en aquest cas, és la mateixa en català que en anglès.

through whom I had deserved them; and this was how Hindley lost his last allied; regardless of everything, I couldn't love Heathcliff and I often wondered what my master had seen in him that made him admire that scowling boy, who, as far as I can remember, had never paid his kindness with any sign of gratitude. He wasn't insolent with his benefactor, he was just indifferent, despite knowing that he had stolen his heart and being conscious that he only needed to talk and all the house would be obliged to satisfy his wishes.

Com a exemple, recordo que el senyor Earnshaw una vegada va comprar un parell de poltres a la fira del poble i en va donar un a cada noi. Heathcliff va quedar-se el més bonic, però aviat va començar a coixear i quan ho va descobrir, va dir a Hindley:

-Hem de canviar-nos els cavalls; el meu no m'agrada, i si no ho vols fer, explicaré al teu pare les tres pallisses que m'has clavat aquesta setmana i li ensenyaré el braç, ple de blaus fins a l'espatlla.

For example, I remember that Mr Earnshaw, once⁶⁸, bought a pair of foals in the village market and he gave one to each boy. Heathcliff had the most beautiful, but shortly afterwards he started to limp and when he found out, he told Hindley:

-We have to exchange our horses; I don't like mine, and if you don't want to, I will tell your father the three beatings you gave me this week and I will show him my arm, full of bruises to the shoulders.

-Serà millor que ho facis de seguida – va insistir mentre escapava cap al porxo (eren a l'estable) -; ho hauràs de fer, i si jo parlo d'aquest cops, els rebràs amb interessos.

-Fora, gos! –va cridar Hindley, amenaçant-lo amb un pes de ferro, que s'utilitzava per pesar patates i palla.

-You'd rather do it immediately – he insisted, while he was going to the porch (they were in the stable) -; you will have to do it, and if I talk to him about these bruises, you will get more.⁶⁹

-Get out, dog! – shouted Hindley, threatening him with an iron weight from the scales⁷⁰, which was used to weigh potatoes and straw.

-Va, llança-me'l –va replicar, immòbil –i, llavors jo li diré com vas pregonar que m'expulsaries de casa quan ell morís, i ja veurem si no t'expulsa ell a tu immediatament.

Hindley l'hi va llançar i el va colpejar al pit, el noi va caure a terra, però es va alçar de seguida tentinejant, panteixant i blanc com un paper, i si jo no ho hagués impedit, hauria anat a l'instant a veure l'amo i hauria obtingut una revenja completa deixant que el seu estat parlés per ell i fent-ne saber el causant.

-Come on, throw it to me! – replied, still –and, then I will tell him how you spread that you will expel me when he dies, and we'll see if he doesn't expel you right away.

Hindley threw it and it hit him on the chest, the boy fell over, but he stood up right away swaying, panting and as white as a sheet⁷¹, and if I hadn't avoided it, he would have gone

⁶⁸ He canviat *one day* per *once* ja que s'ajusta més a la traducció.

⁶⁹ **Paràfrasi.** No he trobat l'equivalent a l'expressió *els rebràs amb interessos*, per tant, he intentat trobar l'expressió més adequada sense haver de canviar gaire el significat, substituint l'expressió pel sentit que expressa.

⁷⁰ **Addició d'informació.** He afegit informació perquè s'entengués més bé el context.

right away⁷²to see the master and he would have received a complete revenge letting his appearance speak for him and telling whose fault it was.

-Té el meu cavall, gitano, au! –va dir el jove Earnshaw -, i jo pregaré perquè et trenqui la crisma; té, agafa'l i vés-te'n a l'infern, miserable intrús! I roba al meu pare tot el que té, només així s'adonarà del que ets, enviat de Satanàs. I agafa això, espero que t'obri el cap a guitzes!

Heathcliff havia anat a deslligar l'animal per traslladar-lo al seu compartiment. Passava per darrere del cavall quan Hindley acabava el seu discurs i el tirava a terra sota les seves potes; després, sense aturar-se a comprovar si es complien els seus desitjos, fugí tan de pressa com va poder.

-Take my horse, conniver⁷³, come on! – said young Earnshaw -, and I will pray that he breaks your neck⁷⁴; come on, take it and go to hell, miserable intruder! And steal my father everything he owns, only in this way, he will realise what you really are, Satan's messenger. And take this, I hope he bashes your head open!⁷⁵

Heathcliff had gone to loose⁷⁶ the animal to move him to his stall⁷⁷. He passed behind the horse when Hindley was finishing his speech and he was throwing him on the floor under his legs; afterwards, without stopping to check if his wishes came true, he ran away as fast as he could.

Jo em vaig quedar sorpresa de veure la tranquil·litat amb què es tornava a posar dret i continuava amb el seu propòsit, canviant les selles i tota la resta de coses; i com després s'asseia sobre un munt de palla per recuperar-se de les nàusees que el violent cop li havia provocat, abans d'entrar a la casa.

El vaig convèncer fàcilment de deixar que jo donés la culpa dels seus blaus al cavall; li importava ben poc la història que s'expliqués, des del moment que tenia el que volia. Es queixava tan rarament, de situacions com aquesta, que jo realment em creia que no era rancorós. Estava completament equivocada, com veurà més endavant.

I was surprised to see how calm⁷⁸he was standing again and carrying on with his goal, changing the saddles and all⁷⁹; and how afterwards he sat down over a pile of hay to recover from the nauseaes he had, due to the violent hit, before getting into the house.

I easily convinced him to blame the horse for his bruises; he didn't care at all which story was told, since he already got what he wanted. He hardly ever complained, about

⁷¹ Traducció paraula per paraula. És una comparació, però en aquest cas, és la mateixa en català que en anglès.

⁷² Per no tornar a repetir la paraula *immediately*, he optat per la locució adverbial *right away*, que vol dir exactament el mateix.

⁷³ La paraula *gitano* se sol traduir per *gypsy*, però vaig trobar que el mot *conniver* és més ofensiu. Per tant, com que en el context ho expressen com un insult, vaig creure que aquesta era més adient.

⁷⁴ He canviat l'expressió *to bash your head open* per *break your neck*, respecte la primera traducció, ja que he vist que l'equivalència de *trencar la crisma* és aquesta.

⁷⁵ En aquesta ocasió he optat per traduir l'expressió *obrir el cap a guitzes*, que és quasi el mateix que *trencar la crisma*, per *to bash your head open*, així no repeteixo exactament la mateixa expressió que he utilitzat abans.

⁷⁶ He canviat la paraula *undo* per *loose*, respecte la primera traducció, ja que la segona és una paraula més específica i és més adient pel context.

⁷⁷ He canviat la paraula *compartiment* per *stall* respecte la primera traducció, ja que aquesta és l'específica per parlar dels compartiments d'un estable.

⁷⁸ Transposició. Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; *de veure la tranquil·litat amb què es tornava a posar dret* (nom) per *to see how calm he was standing again* (adjectiu).

⁷⁹ He canviat, respecte a la primera traducció, *all the stuff* per només *all*, ja que trobo que la paraula *stuff* és massa informal.

situations like this, and I really thought that he wasn't resentful. I was completely wrong, as you will see later.

Chapter 9 (pages 95-102)

-Nelly, em guardaràs un secret? –va continuar, agenollant-se al meu costat i alçant els ulls encisadors cap a la meva cara, amb aquella mena de mirada que et treu el mal humor, encara que tinguis tot el dret del món de mantenir-lo.

-Val la pena guardar-lo? –vaig inquirir, no tan emmurriada.

-Nelly, will you keep me a secret? – she continued, kneeling down next to me and raising her lovely eyes towards my face, with that kind of looking that takes your bad mood away although you have the right⁸⁰to keep it.

-Is it worth keeping? – I inquired, not so angry.

-Sí, i em preocupa i l'he de deixar anar! Vull saber el que hauria de fer. Avui Edgar Linton m'ha demanat que em casi amb ell i jo li he donat una resposta. Ara, abans que et digui si ha estat afirmativa o negativa, vull que em diguis tu quina hauria d'haver estat.

-Però, senyoreta Catherine, com ho puc saber? –vaig replicar -. Per anar sobre segur, i considerant l'exhibició que vostè ha fet en presència seva aquesta tarda, jo diria que seria més assenyat refusar-lo. Si ell ha fet aquesta proposta després de tot això, és que deu ser un perfecte estúpid o un boig temerari.

-Yes, and I worry about it and I need to let it go! I want to know what I should do. Today Edgar Linton has proposed⁸¹ to me and I answered⁸² him. Now, before I tell you whether it has been an affirmative or negative answer⁸³, I want you to tell me what I should have told him.

-But, Miss Catherine, how can I know it? – I replied-. To play it safe⁸⁴and taking into account the performance you did in front of him this afternoon, I would say that it would be more sensible to refuse it. If he has proposed to you after all, it might be because he's a perfect stupid or a rash insane boy.

-Si em parles així, no et diré res més –respongué empipada mentre s'aixecava -. L'he acceptat, Nelly. Diges ràpidament si he fet mal fet!

-L'ha acceptat? Doncs a què treu cap discutir l'assumpte? Vostè ha compromès la seva paraula i no es pot fer enrere.

⁸⁰ **Omissió.** He omès les paraules *del món*, ja que aquestes, no alteren el significat de l'oració.

⁸¹ He canviat, respecte la primera traducció, *has asked me to marry him* per *has proposed to me*, ja que en anglès, per referir-se a l'expressió *proposar matrimoni* s'utilitza més el verb *to propose*.

⁸² **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en la categoria grammatical; *li he donat una resposta* → *I answered him*.

⁸³ **Amplificació.** He fet explícit un element (*answer*) que en el text original era implícit.

⁸⁴ **Traducció com a expressió fixada.** *Anar sobre segur* és una expressió en català que no es pot traduir paraula per paraula en anglès, per tant, la seva equivalència és *to play it safe*.

-Però, digues si és el que hauria d'haver fet, digues-ho! –exclamà en un ton irritat, fregant-se les mans i arrufant el front.

-If you talk to me like this, I won't tell you anything else – she answered angrily⁸⁵ while she was standing up. I've accepted him, Nelly. Tell me quickly if I was wrong!⁸⁶

-Did you accept? So why are we arguing about the issue? You have pledged your word⁸⁷ and you can't back out.

-But, tell me if this is what I should have done, tell me! – she exclaimed in an irritating tone of voice⁸⁸, rubbing her⁸⁹ hands and furrowing his⁹⁰ brow.

-Hi ha moltes coses a considerar, abans de poder respondre aquesta pregunta adequadament –vaig dir sentenciosament -. Primera i principal, vostè estima el senyor Edgar?

-Qui no ho faria? És clar que sí! –va fer.

Llavors la vaig sotmetre al següent qüestionari. Per a una noia de vint-i-dos anys no em va semblar excessiu.

-There is a lot to consider, before being able to answer this question properly – I said critically -. The first and the main one, do you love Mr Edgar?

-Who wouldn't? Of course I do! – she said.

Then I submitted her to the following questionnaire. For a twenty-two years old woman it didn't seem excessive to me.

-Per què l'estima, senyoreta Cathy?

-Quina pregunta més absurda! L'estimo. Amb això n'hi ha prou.

-En absolut; ha de dir per què.

-Bé, doncs perquè és ben plantat i és agradable estar amb ell.

-Malament –fou el meu comentari.

-I perquè és jove i alegre.

-Why do you love him, Miss Cathy?

-What a ridiculous question! I love him. It's enough.

-At all; you have to say the reason.⁹¹

---

⁸⁵ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; *empipada* (adjectiu); *angrily* (adverbi)

⁸⁶ He canviat de *if I did the wrong thing a if I was wrong* (respecte la primera traducció) ja que em semblava una traducció més natural en anglès.

⁸⁷ **Traducció com a expressió fixada.** He canviat *you have compromised him* per *you have pledged your word*, respecte la primera traducció ja que he buscat més i he vist que l'equivalent *d'ha compromès la seva paraula* en anglès és aquest.

⁸⁸ **Amplificació.** He fet explícit un element (*of voice*) que en el text original era implícit.

⁸⁹ **Amplificació.** He fet explícit un element que en el text original era implícit per tal d'augmentar el significat; *fregant-se les mans* → *rubbing her hands*.

⁹⁰ **Amplificació.** He fet explícit un element que en el text original era implícit per tal d'augmentar el significat; *arrufant el front* → *furrowing his brow*.

-Well, because he's good-looking and it's nice to be with him.

-Wrong – it was my reply.

-And because he's young and cheerful.

-Continuem malament.

-I perquè m'estima.

-Això no hi té res a veure.

-I serà ric, i m'agradarà ser la dona més important de la contrada i estaré orgullosa de tenir un marit com ell.

-Encara pitjor! I ara, pot dir com l'estima, vostè?

-Com ho fa tothom. Ets beneita, Nelly.

-I ca! Respongui.

-Still going on the wrong way.

-And because he loves me.

-It has nothing to do with this.

-And he will be rich, and I'll like to be the most important wife of this land and I will be proud to have a husband like him.

-Still worse! And now, could you say how do you love him?

-As everybody does. You are a fool, Nelly.

-I don't think so! ⁹²Answer me.

-Estimo el terra que trepitja i l'aire que respira i tot allò que toca i cada mot que pronuncia. Estimo totes les seves mirades i totes les seves accions i tot ell, tot alhora. Així és!

-I per què?

-No, t'ho prens de broma; i això és massa cruel! Per a mi no és una broma! –digué la jove, fent cara d'enfadada i girant-se cap al foc.

-I love the ground he walks on, the air he breathes,⁹³ everything he touches and every word he pronounces. I love all his glances and all his acts and all of him, all at the same time. That's it!

-And why?

-No, you are taking it as a jest; and this is too cruel! For me it's not a jest⁹⁴! – she said the young girl, with an angry face and turning towards the fireplace⁹⁵.

---

⁹¹ Podria haver utilitzat la traducció paraula per paraula (*you have to say why*) com en la primera traducció, però he preferit traduir-ho amb altres paraules sense canviar el significat.

⁹² **Paràfrasi.** L'expressió *i ca!* no existeix en anglès, per tant he hagut d'utilitzar altres paraules sense que canviï el significat.

⁹³ Davant l'excés d'ús de la conjunció *i*, ho he substituït per dues comes.

-Estic molt lluny de fer broma, senyoreta Catherine –vaig replicar-. Vostè estima el senyor Edgar perquè és ben plantat i jove i alegre i ric i perquè ell l'estima. L'últim motiu, tanmateix, no té cap importància. Probablement vostè l'estimaria igual, sense aquest fet, o al contrari, no l'estimaria, encara que ell ho fes, si li faltessin els altres quatre atractius.

-No, ben segur que no, només em faria pena, o potser l'odiaria, si fos lleig o taujà.

-I'm very far from jesting, Miss Catherine – I replied-. You love Mr Edgar because he's good-looking, young,⁹⁶ happy and rich and because he loves you. The last reason, however, it's the least important⁹⁷. Probably you would love him the same, without this fact, or on the contrary, you wouldn't love him, although he did, if he didn't have ⁹⁸the other four attractions.

-No, definitely not, he only would make me feel sad, or maybe I would hate him, if he was ugly or coarse.

-Però hi ha molts altres homes més ben plantats i rics que ell. Què li impediria d'estimar-los?

-Si n'hi ha, no me'ls he trobat. No n'he vist cap com Edgar.

-En pot veure més d'un; i ell no serà sempre tan atractiu, ni tan jove i pot ser que no sigui sempre ric.

-Ho és ara; i jo només he de tenir en compte el present. M'agradaria que parlessis racionalment.

-Molt bé, això resol el problema. Si vostè només ha de tenir en compte el present, casi's amb el senyor Linton.

-But there are many other good-looking and rich men than him. What would stop you from loving them?

-If there are, I haven't found them. I have seen nobody ⁹⁹like Edgar.

-You can find more than one; and he won't be always so attractive or so young and he might not be always rich.

-He is now; and I only have to keep the present in mind. I would like you to talk reasonably.

-Okay, this solves the problem. If you only keep the present in mind, marry Mr Linton.¹⁰⁰

-No necessito el teu permís per fer-ho, m'hi casaré; malgrat tot, encara no m'has dit si faig bé.

---

⁹⁴ He canvia *joke* per *jest*, respecte la primera traducció, perquè la primera paraula es refereix a un acudit i per tant, aquest no és el significat en el context, sinó que es refereix a una broma.

⁹⁵ **Modulació.** S'ha substituït allò abstracte (*foc*) per una cosa concreta (*fireplace*).

⁹⁶ Davant l'excés d'ús de la conjunció *i*, ho he substituït per dues comes.

⁹⁷ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; *importància* (nom); *important* (adjectiu)

⁹⁸ **Modulació.** El pas d'una expressió afirmativa a una de negativa.

⁹⁹ **Modulació.** El pas d'una expressió negativa a una d'affirmativa.

¹⁰⁰ El verb casar-se s'hi ha de posar la preposició *amb* al darrere. En canvi, en anglès, l'equivalent seria *to marry* i no obliga a posar-hi una preposició a darrere. Per tant, és *to marry someone*.

-Perfectament bé, si la gent es casa tenint en compte només el present. I ara, escoltem què és el que la fa infeliç. El seu germà estarà content... la vella dama i el cavaller no hi posaran cap objecció, suposo; vostè fugirà d'una casa desordenada i incòmoda a una altra de respectable i benestant; i vostè estima Edgar, i Edgar l'estima. Tot sembla planer i fàcil, on és l'obstacle?

-I don't need your permission to do it, I'll marry him; however, you still haven't told me if I am right.

-Perfectly well, if people get married keeping only the present in mind. And now, listen to what makes you unhappy. Your brother will be happy... the old lady and the gentleman won't object, I guess; you will run away from a messy and uncomfortable house to another more respectable and comfortable; and you love Edgar, and Edgar loves you. All seems a bed of roses¹⁰¹, where is the obstacle¹⁰²?

-Aquí i aquí! – respongué Catherine, colpejant-se amb una mà el front i amb l'altra el pit. On sigui que hi hagi l'ànima, en la meva ànima i en el meu cor, estic convençuda que m'equivoco!

-És molt estrany! No ho puc entendre.

-És el meu secret; però si no te n'has de burlar, te l'explicaré. No ho puc fer amb claredat, però et donaré una idea del que sento.

-Here and here! – Catherine replied, hitting her forehead with one hand¹⁰³ and with the other one on her¹⁰⁴ breast¹⁰⁵ -. Wherever there's the soul, in my soul and in my heart, I'm sure that I'm wrong!¹⁰⁶

-It's really strange! I can't understand.

-It's my secret; but if you don't tease me, I will tell you. I can't do it clearly, but I will give you an idea of what I feel.

S'assegué de nou al meu costat; el seu posat es tornà trist i seriós i les mans li tremolaven.

-Nelly, mai no tens somnis estranys? –digué, de sobte, després d'uns minuts de reflexió.

-Sí, de tant en tant. –vaig contestar.

-Jo també. Durant la meva vida he tingut alguns somnis que després m'han acompanyat sempre més i han canviat les meves idees; se m'han ficat endins endins, com el vi a través de l'aigua, i han alterat el color de la meva ment. I aquest n'és un. Te'l diré, però procura no riure en cap moment.

¹⁰¹ Traducció com a expressió fixada. A *bed of roses* és una locució nominal que s'utilitza quan es parla d'una situació fàcil i còmode.

¹⁰² Doubtant entre les paraules *obstacle* i *blockage*, he optat per la primera, ja que trobo que és més adient pel context.

¹⁰³ He canviat l'ordre de l'oració ja que em semblava una traducció més natural.

¹⁰⁴ Amplificació. He fet explícit un element que al text original era implícit, per tant, ha augmentat una mica el significat: *el pit* → *her breast*

¹⁰⁵ La paraula *breast* és l'específica per referir-se als pits d'una dona, per tant, vaig preferir posar-hi aquesta paraula abans que *chest*, que és un sinònim parcial.

¹⁰⁶ He canviat *I'm mistaken* per *I'm wrong*, perquè la segona s'utilitza quan una persona creu que no està actuant correctament moralment. Per tant, trobo que és més adient pel context.

She sat down again next to me; her gesture turned sad and serious and her hands were shivering.

-Nelly, do you ever have strange dreams? – she said, suddenly, after some minutes of reflection.

-Yes, once in a while. – I answered.

-I do as well. During my life I've had some dreams that have accompanied me forever after and they have changed my mind; they have penetrated in the bottom of my soul¹⁰⁷, as the wine through the water¹⁰⁸, and they have modified the colour of my mind. And this is one of them. I will tell you, but try not to laugh at any time.

-Oh, no, senyoreta Catherine! –vaig exclamar -. Ja tenim prou catàstrofes sense necessitat de conjurar fantasma i aparicions que ens facin ballar el cap. Vinga, vinga, posí's contenta i sigui com és vostè! Miri el petit Hareton, segur que no somia res d'estrany. Quin somriure és dolç mentre dorm!

-Sí; i quins renecs més dolços, els del seu pare, en la seva solitud! Juraria que tu el deus recordar quan era com aquest petit rodanxó, gairebé tan jovenet i innocent com ell. Tant se val, Nelly, t'obligaré a escoltar-me, no és llarg; i no m'és possible estar contenta aquesta nit.

-Oh, no, Miss Catherine! – I exclaimed -. We have enough disasters without conjuring up ghosts and apparitions that overwhelm us¹⁰⁹. Come on, come on, be happy and be as you are like! Look at little Hareton, I'm sure he doesn't dream about anything strange. What a sweet smile when he sleeps!

-Yes; and what sweet swearwords, his father's, in his solitude! I would swear that you must remember when he was like this chubby baby, almost as young and innocent as him. Anyway, Nelly, I will oblige you to listen to me, it's not long; and it's impossible¹¹⁰ for me to be happy tonight.

-No ho vull sentir, no ho vull sentir! –vaig repetir, apressadament.

Jo aleshores era supersticiosa amb els somnis, i encara ho sóc; a més, hi havia una foscor inhabitual en l'aspecte de Catherine que em feia temer alguna cosa a partir de la qual jo en pogués treure una profecia i preveure una catàstrofe horrorosa.

Ella es va enutjar, però no prosseguí. Al cap de poca estona tornà a parlar, aparentment sobre un altre tema.

-Si jo fos al cel, Nelly, seria terriblement desgraciada.

-I don't want to hear it, I don't want to hear it! – I repeated, hastily.

Then I was superstitious about dreams, and still I am. In addition, there was an unusual darkness on Catherine's appearance that made me fear something from which I could get a prophecy and foresee a terrible catastrophe.

---

¹⁰⁷ Substitució per un equivalent. No he utilitzat la traducció paraula per paraula de *posar-se endins endins*, i he optat per una expressió similar que no altera el significat; *to penetrate in the bottom of my soul*.

¹⁰⁸ Traducció paraula per paraula. És una comparació, però en aquest cas, és la mateixa en català que en anglès.

¹⁰⁹ Paràfrasi (substitució del refrany pel sentit que expressa). El refrany en català *fer ballar el cap* no existeix en anglès. El seu significat és atabalar, per tant, he utilitzat aquesta paraula en anglès; *to overwhelm*.

¹¹⁰ Modulació. El pas d'una expressió negativa a una d'affirmativa.

She got angry, but she didn't persist. After a while she started to talk again, apparently about another topic.

-If I were in Heaven, Nelly, I would be terribly miserable.

-Perquè no està preparada per anar-hi –vaig dir-. Tots els pecadors serien desgraciats al cel.

-Però no és per això. Una vegada vaig somiar que hi era.

-Ja li he dit que no escoltaria els seus somnis, senyoreta Catherine! Me'n vaig al llit –la vaig interrompre de nou.

Ella rigué i em retingué, en veure que jo feia un moviment per aixecar-me de la cadira.

-Because you are not ready to go there. – I said-. All the sinners would be miserable in Heaven.

-But it's not for this. Once I dreamed that I was.

-I've already told you that I wouldn't listen to your dreams, Miss Catherine! I'm going to bed- I interrupted her once again.

She laughed and she held me back, seeing that I was about to stand up from the chair.

-No és res –cridà; només t'anava a explicar que no em va semblar que el cel fos la meva llar; i no vaig parar de plorar perquè volia que em tornessin a la terra, i els àngels es van enfadar tant que em van llançar fora, al mig del bruguerar que hi ha a dalt de tot dels Cims Borrascosos, on em vaig despertar sanglotant de joia. Aquest somni t'explicarà el meu secret tan bé com l'altre. Jo no tinc més raons per a casar-me amb Edgar Linton que les que tinc per anar al cel; i si aquest malvat d'aquí no hagués fet anar Heathcliff tan avall, ni tan sols no hi hauria pensat. Actualment seria degradant per a mi casar-me amb Heathcliff, per això ell no sabrà mai com l'estimo; i no perquè sigui ben plantat Nelly, sinó perquè és més jo que jo mateixa. No sé de què estan fetes les nostres ànimes, però, sigui del que sigui, la seva i la meva són la mateixa, mentre que la de Linton és tan diferent de les nostres com un raig de lluna d'un llampec, o com la gebrada del foc.

-This is nothing¹¹¹ – she shouted -; I was only going to tell you that heaven didn't look as my home; and I didn't stop crying because I wanted them to take me back to Earth, and the angels got so angry that they threw me away, in the middle of the moor that there's on top of Wuthering Heights, where I woke up sobbing of joy. This dream will tell you my secret as well as the other. I don't have more reasons to marry Edgar Linton than I have to go to Heaven; and if this evil hadn't made Heathcliff going down, I hardly would have thought about it. Right now¹¹² it would be humiliating for me to marry Heathcliff, that's why he will never know how much I love him; and it's not because he's good-looking Nelly, but it's because he's more than myself. I don't know what our souls are made of, but, whatever it may be, his and mine are the same, while Linton's is so different from ours like a ray of moon from a lightning¹¹³, or like the frost from the fire.

---

¹¹¹ Modulació. El pas d'una expressió negativa a una d'affirmativa.

¹¹² Aquí podrà haver fet un calc semàntic que hagués provocat un fals amic. És a dir, l'ús d'una paraula de la llengua meta en una accepció que no existeix en aquesta llengua, per la semblança amb una paraula del text original.

¹¹³ Traducció paraula per paraula. És una comparació, però en aquest cas, és la mateixa en català que en anglès.

Abans que acabés el seu parlament, em vaig adonar de la presència de Heathcliff. En notar un lleuger moviment, vaig girar el cap i el vaig veure com s'aixecava del banc i s'esmunyia, sense fer soroll. Havia escoltat fins que va sentir dir a Catherine que consideraria degradant casar-se amb ell i ja no es va quedar a sentir res més.

Before she finishes her speech, I become aware of Heathcliff's presence. Noticing a light movement, I turned my head and I saw how he stood up from the bench and he was slipping, noiselessly¹¹⁴. He had been listening to the point when Catherine said that she would consider humiliating to marry him and he didn't stay there anymore to listen to anything else.

A la meva companya, asseguda a terra, l'alt respalller de l'escon li impedia adonar-se de la seva presència o de la seva marxa, però jo em vaig sobresaltar i li vaig dir que callés.

-Per què? –preguntà, mirant nerviosament al voltant.

-Joseph ha arribat –vaig contestar, mentre sentia, oportunament, el soroll de les rodes del seu carro pel camí – i Heathcliff entrerà amb ell. No estic segura que no sigui a la porta en aquest moment.

My companion¹¹⁵, who was sitting on the floor, was prevented by the high back of the seat¹¹⁶ from realising about his presence or departure, but I startled and I told her to hush¹¹⁷.

-Why? – She asked, looking around nervously.

-Joseph has arrived – I answered, while I was hearing, luckily, the noise of his car wheels¹¹⁸ – and Heathcliff will come in with him. I'm not sure if he isn't at the door at this moment.

-Oh, no em pot haver sentit des de la porta! –digué-. Dóna'm el petit Hareton, mentre fas el sopar, i quan el tinguis fet, deixa'm sopar amb vosaltres. Vull enganyar la meva incòmoda consciència i quedar ben convençuda que Heathcliff no té cap idea d'aquestes coses. No la té, oi que no? Ell no sap què és estar enamorat, oi?

-No veig cap raó perquè no ho sàpiga, tan bé com vostè –vaig respondre-; i si és vostè la seva escollida, ell esdevindrà la criatura més desgraciada que mai hagi existit en aquest món! Tan bon punt es converteixi en la senyora Linton, ell perdrà l'amiga, l'estimada, i tot! Ha pensat com suportarà vostè aquesta separació i com suportarà ell el fet de ser abandonat fins a restar tot sol al món? Perquè, senyoreta Catherine...

-Oh, he couldn't have heard me from the door! – she said-. Give me little Hareton, while you are preparing the supper, and when you have done it, let me have dinner with you. I want to trick my uncomfortable awareness and to be well convinced that Heathcliff

---

¹¹⁴ L'equivalència en anglès de *no fer soroll* podria ser *not to make noise*. Però jo prefereixo utilitzar la paraula *noiselessly* ja que em sembla una traducció més senzilla i natural.

¹¹⁵ Doubtant entre les paraules *partner* i *companion*, he optat per la segona ja que queda més clar que es refereix a un amic, conegit o parella, mentre que l'altre mot es refereix a algú que està associat amb un altre per una activitat comuna o un interès.

¹¹⁶ He canviat una mica l'ordre de l'oració perquè quedava més natural en anglès.

¹¹⁷ Doubtant entre les paraules *to shut up* i *to hush*, he optat per la segona ja que s'utilitza quan algú necessita que una altra persona estigui en silenci o calmada.

¹¹⁸ **Omissió.** He omès *pel camí* ja que trobo que no és imprescindible per entendre el text.

doesn't have any idea of these things. He doesn't have, does he? He doesn't know what to be in love is like, does he?

-I don't see any reason why he doesn't know, as well as you – I answered -; and if you are the one he chooses¹¹⁹, he will turn into the most miserable creature that has never existed in this world! As soon as you become Mrs Linton, he will lose the friend, even the lover! Have you thought about how you will put up with this separation and how he will bear the fact to be abandoned and be alone in the world? Because, Miss Catherine...

-Ell completament abandonat? Nosaltres separats? –exclamà, amb un to d'indignació-. Qui ens ha de separar, digues? Es trobaran amb el destí de Miló*! Ningú, mentre jo visqui, Ellen, cap criatura mortal no ens podrà separar. Tots els Linton de la faç de la Terra es poden dissoldre en el no-res, abans que jo pugui consentir a deixar Heathcliff! Oh, no és això el que pretenc, no és això el que vull dir! Jo no arribaria a ser la senyora Linton si hagués de pagar aquest preu! Ell continuarà essent per a mi el que ha estat tota la vida. Edgar ha d'oblidar-se de la seva antipatia i, com a mínim, acceptar-lo. Segur que ho farà quan conegui els meus veritables sentiments envers ell. Nelly, ara veig que em consideres una miserable egoista, però no se t'ha acudit que si Heathcliff i jo arribéssim a casar-nos, seríem uns captaires? Mentre que, si em caso amb Linton, puc ajudar Heathcliff a pujar i deslliurar-lo del poder del meu germà?

-He completely abandoned? We separated? – she exclaimed, with an outrage tone -. Who has to separate us, tell me? They will come across Milo¹²⁰'s destiny! Nobody, while I am living, Ellen, any mortal creature won't separate us. Every Linton on the face of the Earth can disappear,¹²¹ before I could let Heathcliff leave! Oh, this is not what I intend, this is not what I want to say! I wouldn't become Mrs Linton if I had to pay this price! He will be for me the same he has always¹²² been. Edgar has to forget about his dislike and, at least, accept it. I'm sure that he will do it when he knows my real feelings towards him. Nelly, now I see that you judge me as a mean egoist, but have you ever thought that if Heathcliff and I got married, we would be like beggars? Whereas if I marry Linton, I can help Heathcliff raise and free him from my brother's power?

-Amb els diners del seu marit, senyoreta Catherine? –vaig preguntar-. No crec que el trobi tan complaent com s'imagina i, tot i que jo no sóc pas un bon jutge, crec que és el pitjor motiu que ha donat per convertir-se en l'esposa del jove Linton.

-With your husband's money, Miss Catherine? – I asked -. I don't think that you'll find him as pleasant as you suppose and, although I'm not a really good judge I believe that it's the worst reason you have given to become young Linton's wife.

-No ho és –insistí-; és el millor! Els altres eren per a la satisfacció dels meus antulls i també per Edgar, per satisfer-lo a ell. Aquest és pel bé d'algú que engloba en la seva persona els meus sentiments per Edgar i per mi mateixa. No ho sé explicar, però segur que tu i tothom

¹¹⁹ Transposició. Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; *la seva escollida* (nom); *the one he chooses* (verb).

¹²⁰ La traductora Montserrat de Gispert va utilitzar el procediment de l'**amplificació** per tal de fer aclariments.

¹²¹ Omissió. He omès *en el no-res* ja que no he trobat una equivalència exacta i igualment crec que és prescindible.

¹²² He traduït *tota la vida* per *always*, en comptes d'utilitzar *one's whole life*, ja que en aquest cas té el mateix significat.

* Miló de Crotona: famós atleta grec. Segons la llegenda, quan intentava partir un arbre amb les mans, les dues meitats se li tancaren sobre una mà i, mentre estava així atrapat va ser devorat pels llops (N. De la t.)

teniu la idea que hi ha, o hi ha d'haver, una prolongació de la nostra existència més enllà de nosaltres. Quin seria el sentit de la meva creació si jo estigués totalment continguda aquí? Els meus sofriments més grans en aquest món han estat els sofriments de Heathcliff, i els he seguit i sentit tots des del seu origen; ell és la meva raó de viure. Si tothom morís i ell restés, jo continuaria vivint; i si tots els altres restessin i ell fos anorreat, l'univers esdevindria completament estrany per a mi, em semblaria que jo no en formo part. El meu amor per Linton és com el fullatge dels boscos. El temps el canviàrà, en sóc conscient, com l'hivern canvia els arbres. El meu amor per Heathcliff és com les roques eternes que hi ha a sota de tot, una font de plaer visible escassa, però necessària. Nelly, jo sóc Heathcliff, el tinc sempre, sempre present en la ment, no com a plaer, com jo, que no sóc un plaer per a mi mateixa, sinó com el meu propi ésser; no tornis a parlar, doncs, de la nostra separació, és impracticable, i...

-No, it's not¹²³ – repeated – it's the best! The others were for the satisfaction of my whims and Edgar's as well, to satisfy him. This is for someone's sake that includes in his person my feelings for Edgar and for me. I don't know how to say it, but I'm sure that you and everybody believe that there is, or there should be, an extension of our life beyond us. What would be the sense of my creation if I wasn't absolutely held back here? My biggest sufferings in this world have been Heathcliff's sufferings, and I have followed and felt all of them since their beginning; he is my reason for living. If everybody died and he remained, I would continue living; and if all the rest remained and he was destroyed, the universe would become completely strange for me, I wouldn't feel that I am part of it. My love for Linton is like the foliage of the woods. Time will change it, I'm aware of it, as winter changes the trees. My love for Heathcliff is like the eternal rocks there are underneath, a source of visible pleasure, lacking but necessary. Nelly, I'm Heathcliff,¹²⁴ I have him always in mind, not as a pleasure, like me, that I'm not a pleasure for myself, but like my own person; don't talk again, so, about our separation, it's impossible, and...

S'aturà i amagà la cara entre els plecs del meu vestit! Però jo la'n vaig arrencar d'una estrebada. M'havia acabat la paciència, la seva bogeria!

-Si puc trobar algun sentit a les seves insensateses, senyoreta –vaig dir-, només és per acabar-me de convèncer que vostè ignora les obligacions que contreu en casar-se; o si no, que és perversa, una noia sense principis. Però, no m'atabali amb més secrets. No he promès de guardar-los.

She stopped and she hid her face between my dress folds! But I suddenly¹²⁵ pulled her up. Her madness exhausted my patience!¹²⁶

-If I can find a sense for your stupidity¹²⁷, young lady – I said-, it's only to convince myself that you ignore the responsibilities that you get marrying him; or if not, that you are wicked, a woman without principles. But, don't overwhelm me with more secrets. I haven't promised to keep them.

¹²³ **Amplificació.** He volgut remarcar la negació, per tant, he fet explícits elements que en el text original eren implícits.

¹²⁴ **Omissió.** He omès les paraules *el tinc sempre* perquè al text original ho repeteix i no he trobat la necessitat de repetir-ho també en el text meta.

¹²⁵ **Substitució per un equivalent.** No he trobat l'equivalència en anglès d'*una estrebada*, per tant, ho he traduït per un equivalent; suddenly.

¹²⁶ He canviat l'ordre de l'oració ja que m'agradava més com quedava.

¹²⁷ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi del plural al singular; *insensateses* (plural); *stupidity (singular)*

-Aquest el guardaràs? –preguntà, impacient.

-No, no li ho prometo –vaig repetir.

Estava a punt de tornar-hi a insistir, quan l'entrada de Joseph posà fi a la nostra conversa; I Catherine se n'anà amb la cadira al racó i es posà a bressolar Hareton mentre jo feia el sopar.

-Will you keep this one? – She asked, anxious.

-No, I don't promise you – I repeated.

She was about to insist again, when Joseph's entrance ended our conversation; and Catherine went to the corner with the chair ¹²⁸and she started to rock Hareton while I was preparing the dinner.

Chapter 11 (pages 138-141)

-He estat molt sovint massa condescendent amb vostè senyor –digué, tranquil·lament-; no perquè ignorés el seu caràcter miserable i degradat, sinó perquè pensava que vostè no n'era del tot culpable; i, com que Catherine desitjava conservar la seva relació, vaig tolerar-la... insensatament. La seva presència és un verí moral que contaminaria fins la màxima virtut. Per això, i per tal d'evitar conseqüències pitjors li prohibeixo, d'ara endavant, l'entrada en aquesta casa i prengui nota, ara, que exigeixo la seva desaparició instantània. Tres minuts de retard la convertiran en involuntària i ignominiosa.

Heathcliff mesurà l'alçada i la corpulència de Linton amb una mirada burleta.

-I have been very often too agreeable with you, sir – he said calmly -; not because I ignored your mean and degrading personality, but because I thought that you were not entirely guilty; and as Catherine wished to keep your relationship, I allowed her... carelessly. Your presence is moral venom that would pollute even the highest virtue. That's why, and to avoid worse consequences I forbid you, from now on, the entrance into this house and take note, now, that I require your instant disappearance. Three minutes of delay will become involuntary and insulting.

Heathcliff measured Linton's height and corpulence with a sardonic looking.

-Cathy, aquest anyellet teu amenaça com un brau! –digué-. Corre el perill de partir-se el crani contra els meus punys. Per Déu, senyor Linton, em sap molt greu que no valgui ni perquè jo em prengui la molèstia de tirar-lo a terra!

El senyor llançà una mirada al corredor i em féu senyal que anés a buscar als homes. No tenia pas intenció d'arriscar-se a un enfrontament personal.

-Cathy, your lamb threatens like a fierce! –he said-. It's in danger ¹²⁹of breaking the cranium against my fists. For God, Mr Linton, I'm really sorry it isn't even worth ¹³⁰throwing you onto the floor!

---

¹²⁸ He canviat una mica l'ordre de l'oració perquè em semblava un ordre més natural en anglès.

The master had a look into the corridor and he made me a sign to go and warn the men. He didn't have the intention to expose himself to danger for a personal confrontation.

Vaig obeir la indicació, però la senyora Linton, sospitava alguna cosa, em seguí quan jo anava a cridar-los, em va estirar cap enrere, tancà la porta de cop i després amb la clau.

-Quins procediments! –digué ella, en resposta a la mirada d'indignada sorpresa del seu marit-. Si no tens el valor d'atacar-lo, demana-li disculpes o deixa que et colpegi ell. Això t'ensenyarà a no fingir més valor del que posseeixes. No, m'empassaré la clau abans que la puguis agafar! Em sento deliciosament recompensada per l'amabilitat que he tingut amb tots dos! A canvi de la meva condescendència amb la naturalesa feble de l'un i la malvada de l'altre, rebo, com a gratificació, dues mostres de cega ingratitud, estúpida fins a l'absurditat! Edgar, jo et defensava a tu i els teus i ara voldria que Heathcliff t'assotés fins a fer-te posar malalt, per haver gosat pensar malament de mi!

I obeyed the order, but Mrs Linton, suspecting something, followed me when I was going to call them, she stretched me back, she closed the door suddenly and afterwards she locked¹³¹ it.

-What procedures! –she said, answering to her husband's look of angry surprise, - . If you don't have the courage to attack him, apologise to him or let him hit you. This will teach you not to pretend having more courage than you own. No, I will swallow the key before you can take it! I'm delightfully rewarded for the kindness I had with both of you! In exchange for my condescendence with the weak nature from one and the evil from the other, I get, as a reward, two proofs of blind disaffection, stupid to absurdity! Edgar, I defended you and yours and now I would like Heathcliff to lash you until he makes you sick, because you dared to think badly about me!

No hi hagué necessitat d'una pallissa per produir aquest efecte sobre el senyor. Va intentar arrabassar la clau de la mà de Catherine i ella, per seguretat, la llançà al part més cremant de la llar de foc, la qual cosa féu que al senyor Edgar li agafés un tremolor nerviós i el seu rostre empal-lidís fins al color de la mort. Ni per la seva vida no va poder evitar aquesta manifestació emotiva: una barreja d'angoixa i humiliació el vencé completament. Es recolzà en el respatlles d'una cadira i es tapà la cara amb les mans.

There was no need for a beating to produce this effect on the master. He tried to wrest the key from Catherine's hand and, for safety, she threw it to the most burning part of the fire¹³², which made Mr Edgar have a nervous trembling and to turn as pale as dead. ¹³³Not even for his life he couldn't avoid this moody reaction: a mix of anxiety and humiliation beat him completely. He supported him on the back of a chair and covered his face.¹³⁴

-Oh, Déu meu! En els temps antics, això t'hauria fet merèixer el títol de cavaller! – exclamà la senyora Linton-. Estem vençuts! Estem vençuts! És tan probable que Heathcliff

---

¹²⁹ Doubtant entre les expressions *to be in danger* i *to run the risk*, he optat per la primer ja que es refereix a estar en perill, i això és el que vol dir al text original. L'altra expressió vol dir arriscar-se.

¹³⁰ **Omissió.** He omès les paraules *que jo em prengui la molèstia* perquè no he trobat l'equivalència en anglès.

¹³¹ En anglès l'equivalent a *tancar amb clau* s'expressa amb una sola paraula: *to lock*.

¹³² **Modulació.** He substituït la part concreta (*llar de foc*) per l'abstracte (*fire*).

¹³³ **Ídem.** No he trobat l'equivalència en anglès de l'expressió en català *empal-lidir fins al color de la mort*, per tant, he canviat les paraules sense canviar el significat utilitzant una comparació. És a dir, he convertit la metàfora en símil amb la paràfrasi del sentit.

¹³⁴ **Omissió.** He omès les últimes paraules ja que trobo que l'oració ja té sentit sense elles.

aixequi un dit contra tu com que un rei envii el seu exèrcit a lluitar contra un batalló de ratolins. Anima't home, no et faran res! Tu no ets pas ni un anyell, ets un llebretó de llet.

-Oh, my God! In old days¹³⁵, this would have made you deserve knighthood¹³⁶– Exclaimed Mrs Linton -. We are defeated! We are defeated! It's as probable that Heathcliff is against you¹³⁷, as a king sends his army to fight against a mouse battalion. Cheer up man, they won't do anything to you! You aren't even a lamb, you are a milk leveret.

-Et desitjo que et diverteixis amb aquest covard sense sang a les venes, Cathy! –digué el seu amic-. Et felicito per la teva elecció! Aquest és l'ésser servil i poruc que vas preferir a mi! Jo no el colpejaria pas amb el puny, sinó que l'aixafaria amb el peu i experimentaria una satisfacció considerable. Plora o està a punt de desmaiar-se de por?

L'individu s'apropà i va donar una empenta a la cadira en què Linton es recolzava. Més li hauria valgut guardar la distància, perquè l'amo es dreçà d'un salt i li donà un cop al coll que hauria tirat a terra un home més feble.

-I wish that you had fun with this cowardly without blood in the veins, Cathy! –Her friend said -. I congratulate you for your choice! This is the servile and faint-hearted person that you preferred before me! I wouldn't hit him with the fist, but I would crush him with my foot and I would feel a considerable satisfaction. Is he crying or is he going to faint for fear?

The man got close and pushed the chair which Linton was leaning on. He should have kept the distance, because the master stood up straight and the hit he gave him to his neck would have made a weaker man fall onto the floor.

Heathcliff va quedar un minut sense respiració i, mentre es recuperava, el senyor Linton anà, per la porta del darrere, cap al pati des d'allí a l'entrada principal.

-Ja està! S'han acabat les teves visites! –crijà Catherine-. Vés-te'n, ara! Tornarà amb un parell de pistoles i mitja dotzena de servents. Si per casualitat ens ha sentit, segur que mai no et perdonarà. M'has fet una mala jugada, Heathcliff! Però vés-te'n! De pressa! Prefereixo veure acorralat Edgar que no pas a tu!

Heathcliff was out of breath¹³⁸for one minute and, while he was recovering, Mr Linton went, through the back door, to the courtyard and from there to the main entrance.

-That's over! Your visits have ended! – Catherine shouted -. Get out, now! He will come back with a pair of pistols and a half dozen of servants. If by chance he has heard us, I'm sure he will never forgive you. You have played a dirty trick on me, Heathcliff! But get out! Quick! I'd rather see Edgar cornered than you.

-Et penses que me n'aniré amb aquest cop cremant-me la gola? –vociferà-. Per l'infern, que no! Li esclafaré les costelles com una avellana podrida, abans de traspasar aquest llindar! Si no el tiro a terra ara, el mataré un altre dia; per tant, si valores la seva vida, deixa que m'hi torni ara!

¹³⁵ Es podria dir *in old days* o *in old times*. Jo prefereixo la primera opció.

¹³⁶ En anglès existeix una paraula per referir-se al *títol de cavaller*: *knighthood*.

¹³⁷ Paràfrasi. No he trobat l'equivalència en anglès d'*aixecar un dit contra algú*, per tant he canviat les paraules sense canviar el significat.

¹³⁸ Substitució per un equivalent. He utilitzat una collocation enlloc d'utilitzar la traducció paraula per paraula.

-No ve cap aquí –vaig interrompre, inventant-me una mentida-. Hi ha el cotxer i els dos jardiners; suposo que vostè no té ganes que aquests homes l'arrosseguin pel camí! Tots porten un bastó i l'amo segur que estarà observant des de la finestra de la sala com es compleixen les seves ordres.

-Do you think that I will leave with that lump burning my throat? – he yelled -. For the hell, of course not! I will heat his ribs up like a rotten hazelnut, before running through this threshold! If I don't push him onto the floor now, I will kill him another day; so, if you value his life, let me pay him back now!

-He's not coming¹³⁹ – I interrupted, making up a lie -. The coachman and the two gardeners are here; I guess that you don't want these men drag you along the way! Everyone brings a cane and I'm sure that the master will be watching you how his orders are accomplished from the lounge window.¹⁴⁰

Els jardiners i el cotxer hi eren, però Linton també. Ja havien entrat al pati. Heathcliff, després de pensar-s'ho, decidí evitar un combat contra tres subordinats; va agafar l'atiador, rebentà el pany de la porta interior i es féu escàpol just en el moment que ells entraven.

La senyora Linton, que estava molt excitada, em va dir que l'accompanyés a dalt. Ella no sabia que jo hagués contribuït a tot aquell enrenou i jo tenia el màxim interès a mentir-la en la ignorància.

The gardeners and coachman were there, but Linton too. They had already entered the courtyard. Heathcliff, on second thoughts¹⁴¹, decided to avoid a struggle against three subordinates; he seized the poker, he blew out the lock of the inside door and he ran away just in the moment that they were getting into.

Mrs Linton, who was overexcited, asked me to accompany her upstairs. She didn't know that I had contributed to that entire bustle and I had the maximum interest in lying to her in the ignorance

-Estic gairebé boja, Nelly! –exclamà, deixant-se caure al sofà-. Un miler de martells m'estan colpejant el cap! Digues a Isabella que procuri evitar-me, tot el que ha passat és per culpa seva i si ella o qualsevol altre em fa enfurismar encara més, em tornaré rabiosa. I, Nelly, digues a Edgar, si el tornes a veure aquesta nit, que corro perill d'estar greument malalta. Voldria que fos veritat. M'ha esparverat i entristit terriblement! El vull espantar. A més, podria venir i deixar anar un torrent d'insults o de lamentacions. Estic segura que jo els hi recriminaria i Déu sap on aniríem a parar! Ho faràs, estimada Nelly? Saps prou bé que jo no sóc pas culpable d'aquest afer. Què el deu haver portat a escoltar darrere la porta? Les paraules de Heathcliff, després d'anar-te'n tu, han estat molt ultratjants, però jo hauria pogut apartar-lo aviat d'Isabella i tota la resta no tenia cap importància. Ara tot se n'ha anat en orris, per aquesta funesta mania que tenen algunes persones d'escoltar com els altres diuen mal d'elles, que les posseeix com un dimoni! Si Edgar no hagués sabut mai la nostra conversa, no s'hauria arribat a trobar tan malament. Realment, quan s'ha dirigit a mi en aquell forassenyat to de disgust, després d'haver estat jo esclidassant Heathcliff fins a tornar-me ronca, gairebé m'era igual el que es fessin l'un a l'altre, sobretot perquè he vist que, fos quin fos el final de l'escena, era

¹³⁹ Omissió. He omès la paraula *here* ja que crec que no té rellevància en el text.

¹⁴⁰ He canviat l'ordre de l'oració ja que quedava més bé i més natural.

¹⁴¹ Traducció com a expressió fixada. A la primera traducció havia traduït *després de pensar-s'ho* per *after thinking about*, per tant vaig utilitzar la traducció paraula per paraula. Després vaig buscar més i vaig veure que *on second thoughts* era la seva equivalència.

segur que acabaríem separats per vés a saber quant de temps! Bé, si no puc conservar Heathcliff com a amic, si Edgar es torna mesquí i gelós, procuraré destrossar-los el cor destrossant-me el meu.

-I'm nearly crazy, Nelly –she exclaimed, letting herself fall into the sofa -. A thousand hammers are hitting me in the head! Tell Isabella to shun¹⁴²me, everything that happened is her fault and if she or anybody else makes me madden even more, I will become rabid. And, Nelly, tell Edgar, if you see him again tonight, that I'm in danger of being seriously ill. I would like it to be true. He has terrified and upset me in a terrible way¹⁴³! I want to scare him. In addition, he would come and let fly¹⁴⁴insults or lamentations. I'm sure that I would reproach him and God knows where we would end up! Will you do it, dear Nelly? You know quite well that it's not my fault. Why did he listen from behind the door? Heathcliff's words, after you left us, have been very insulting, but I would have been able to separate him from Isabella and all the rest wasn't important at all. Now everything went to rack¹⁴⁵, for this terrible fixation that some people have to listen how the others say bad things about them, which possess them like a demon! If Edgar had never known our conversation, he wouldn't have felt so bad. Actually, when he has talked to me in that crazy tone of annoyance, after having chewed Heathcliff out until getting hoarse, I almost didn't care about what they did to each other, especially because I've seen that, whatever the end of the scene might be, it was sure that we would grow apart for I don't know how long! Well, if I can't keep Heathcliff as a friend, if Edgar became mean and jealous, I will try to destroy their heart destroying mine.

Chapter 15 (pages 188-194)

-Oh, Cathy! Oh, vida meva! Com ho podré suportar? –fou la primera frase que pronuncià, en un to que no intentava dissimular la seva desesperació.

I llavors la va mirar fixament de manera tan intensa que vaig pensar que la mateixa intensitat de la mirada li faria venir llàgrimes als ulls; però de fet estaven encesos d'angoixa, no pas de plors...

-Oh, Cathy! Oh, my life! How will I bear it? – it was the first sentence he pronounced,¹⁴⁶without trying to conceal his desperation.

And then he stared¹⁴⁷ at her in such an intense way that I thought that the same intensity of her gaze would make her cry¹⁴⁸; but in fact they were bright of anguish, not of tears.

¹⁴² El verb *to shun* s'utilitza per referir-se al verb i preposició *evitar a*.

¹⁴³ Podria haver utilitzat la paraula *terribly* però he preferit escriure *in a terrible way* perquè li doni un to més dramàtic.

¹⁴⁴ **Omissió.** He omès *un torrent* ja que trobo que no és imprescindible en el text.

¹⁴⁵ **Traducció com a expressió fixada.** En la primera traducció no vaig saber trobar l'equivalència de l'expressió *anar-se'n en orris*. Buscant més, he trobat que hi ha diverses maneres de dir-ho, però *go to rack* és la que em va agradar més.

¹⁴⁶ **Omissió.** He omès les paraules *en un to* ja que trobo que no són imprescindibles en el text.

¹⁴⁷ L'expressió en català *mirar fixament* té una equivalència en anglès d'una sola paraula: *to stare*.

-I ara què? —digué Catherine, deixant-se anar enrere i tornant-li una mirada sobtadament entenebrida, perquè el seu humor era un penell a mercè dels seus canviants capricis -. Tu i Edgar m'heu trencat el cor, Heathcliff! I tots dos veniu a lamentar-vos-en a mi, com si fossiu vosaltres els dignes de compassió! No et compadiré pas, no. Tu m'has matat, i crec que hi has reeixit. Tu sí que ets fort! Quants anys penses viure després d'haver-me'n anat jo?

Heathcliff s'havia agenollat per abraçar-la; intentà aixecar-la, però ella l'agafà pel cabell i el mantingué agenollat.

-And now what? —Catherine said, leaning back and sending him a sudden dark looking, because his mood was a weather-vane at the mercy of his changing cravings-. You and Edgar have broken my heart, Heathcliff! And both of you come here complaining about everything, as if you were worthy of sympathy! I won't feel sorry for you, no. You have killed me, and I think that you have triumphed. You are strong! How many years do you plan to live after I leave?

Heathcliff had knelt down to hug her; he tried to pick her up, but she caught him by the hair and she kept him kneeling down.

-Voldria tenir-te agafat —va continuar, amargament- fins que tots dos estiguéssim morts! No m'importaria que tu sofrissis. No m'importen els teus sofriments. Per què no has de sofrir? Jo ho faig! M'oblidaràs, seràs feliç quan jo sigui sota terra? Diràs d'aquí a vint anys: "Aquesta és la tomba de Catherine Earnshaw. La vaig estimar fa molt de temps i la seva pèrdua em féu molt desgraciat, però això ja és passat. N'he estimat moltes altres des de llavors, i ara estimo més els meus fills que no a ella i, quan mori, no m'alegrarà tornar a estar amb ella, sinó que lamentaré deixar-los a ells!". Diràs això, Heathcliff?

-No em torturis fins que em torni tan boig com tu —va cridar, alliberant el cap i carrisquejant de dents.

-I would like to hold you -she continued, bitterly – until our death¹⁴⁹! I wouldn't care if you suffered. I don't care your sufferings. Why don't you have to suffer? I do! You will forget me, will you be happy when I am dead¹⁵⁰? Twenty years from now you will say: "This is Catherine Earnshaw's tomb. I had loved her a long time ago and her death¹⁵¹ made me really miserable, but this is the past. I've loved many others since then, and now I love more my children than her and, when I die, I won't be happy to be with her again, but I will be sorry for leaving my children!" Will you say this, Heathcliff?

-Don't torment me until I become as insane as you – He shouted, releasing the head and grinding his teeth.

Per a un espectador fred, ambdós feien una escena estranya i horrible. Bé podia creure Catherine que el cel seria per a ella una terra d'exili, a no ser que, amb el seu cos mortal, es desembarassés també del seu caràcter mortal. En aquell moment el seu aspecte mostrava desitjos d'una venjança salvatge: en les galtes pàl-lides, en els llavis esblanqueïts, en els ulls

¹⁴⁸ **Paràfrasi.** L'expressió en català *fer venir llàgrimes als ulls* vol dir plorar, per tant he fet servir aquesta paraula en anglès (*to cry*).

¹⁴⁹ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; *fins que tots dos estiguéssim morts* (adjectiu); *until our death* (nom).

¹⁵⁰ **Paràfrasi.** *Estar sota terra* vol dir *estar mort*. Per tant, jo ho he traduït per *to be dead*.

¹⁵¹ *La seva pèrdua* (en aquest context) és el mateix que *la seva mort* i he optat per aquesta traducció ja que la trobava més natural i més apropiada pel text.

espurnejants; i retenia, en els dits closos, un floc de cabells que havia estat aferrant. Pel que fa al seu company, mentre s'aixecava amb una mà, havia agafat el braç d'ella amb l'altra; i tan inadequada era la seva reserva de tendresa als requeriments de l'estat de Catherine que, quan la va deixar anar, vaig veure quatre empremtes blaves, ben nítides, sobre la seva blanca pell.

For a cold spectator, both of them made a strange and horrible scene. Catherine could really believe that Heaven would be an exile land for her, unless, with her corpse, she cleared away her mortal personality. At that moment her appearance showed wishes of a savage revenge: on her pale cheeks, in her whitened lips, in her sparkling eyes; and she restrained, in her closed fingers, a lock of hair that she had been grasping. Regarding her companion, while she was standing up with one hand, he had held her arm with the other; and so unsuitable was her tenderness reserve to the requirement of Catherine's condition that, when he released her, I saw four blue fingerprints¹⁵² over her white skin.

-És que estàs posseïda pel dimoni –proseguí ell, salvatgement -, que em parles d'aquesta manera quan estàs a punt de morir? Ets conscient que totes aquestes paraules quedaran gravades en la meva memòria i em rosegaran eternament, quan tu m'hagis deixat? Saps molt bé que menteixes quan dius que jo t'he matat; Catherine, tu saps que no puc oblidarte més del que podria oblidar la meva pròpia existència! No és suficient per al teu infernal egoisme que, quan tu estiguis ja en pau, jo em retorçaré en els turments de l'infern?

-Jo no estaré en pau –gemegà Catherine, recuperant la sensació de debilitat física a causa del violent i desigual batec del seu cor, que es podia veure i sentir, sota aquell excés d'agitació.

-Are you possessed by a demon – he continued, wildly-, that you talk to me in this way when you are about to die? Are you aware that all these words will be kept in my mind and will be there eternally, when you leave me? You know very well that you are lying when you say that I've killed you; Catherine, you know that I can't forget you more than I could forget my own existence! Is it not enough for your terrible selfishness that, when you rest in peace, I will be in the hell's torment?

-I won't be in peace -moaned Catherine, recovering the feeling of physical weakness due to the violent and varied heartbeat,that could be seen and felt, under that excess of anxiety.

No va dir res més fins que li passà aquell paroxisme; després continuà, més tendrament:

-Jo no et desitjo més turment del que jo pateixo, Heathcliff. Només vull que no ens separem mai. I si en endavant alguna paraula meva et fa sofrir, pensa que jo sento el mateix dolor sota terra i, per la meva salvació, perdona'm! Vine i agenolla't com abans! Tu mai a la vida no m'has fet mal. I si ara alimentes la rancúnia, el seu record et serà pitjor que el de les meves dures paraules! No tornes aquí al meu costat? Vine!

She didn't say anything else until that fever pitch had passed; then she continued, more tenderly:

-I don't wish you more suffering than mine¹⁵³, Heathcliff. I only want us not to grow apart. And if from now on some of my words make you suffer, think that I feel the same pain underground and, for my salvation, forgive me! Come here and kneel like before!

¹⁵² **Omissió.** He omès les paraules *ben nítides* ja que crec que ja es sobreentén amb el context.

¹⁵³ He evitat una repetició d'idees substituint *del que jo pateixo* per *mine*.

You have never ¹⁵⁴hurt me. And if now you feed my resentment, his memory will be worse than my tough words! Don't you come back here next to me? Come here!

Heathcliff s'apropà al respalder de la cadira i s'inclinà vers Catherine, però no prou perquè ella li pogués veure la cara, que estava lívida d'emoció. Ella es girà per mirar-lo, però ell no ho va permetre; s'apartà bruscament i anà cap a la llar de foc, on es quedà dret, silencios, d'esquena a nosaltres.

Catherine el va seguir recelosament amb la mirada: cada moviment despertava en ella un nou sentiment. Després d'una pausa, durant la qual el contemplà llargament, prosseguí, adreçant-se a mi en un ton d'indignada decepció:

Heathcliff moved closer to the back of the chair and he bent towards Catherine, but not enough so that she could see his face, which was pallid of emotion. She turned to look at him, but he didn't let her; he moved aside coarsely and he went to the fireplace, where he stood still, quiet, with his back towards us.

Catherine kept suspiciously her eye on him: every movement brought back on her a new feeling. After a break, during which she gazed at him for a long time, continued, talking to me with an angry and disappointing tone.

-Oh Nelly, ja ho veus! No cedirà ni un moment per salvar-me de la tomba! Així és com m'estima! Bé, tant se val! Aquest no és el meu Heathcliff. Jo continuaré estimant el meu; i me l'enduré amb mi, és en la meva ànima. I –afegí, pensativament-, al capdavall, el que em resulta més penós és aquesta presó ruïnosa. Estic cansada, cansada d'estar aquí tancada. Em deleixo per fugir cap a aquell món gloriós i quedar-m'hi per sempre més; i no solament veure'l borrós entre les llàgrimes i sospirar per ell a través dels murs d'un cor malalt, sinó ser-hi realment, i formar-ne part. Nelly, tu creus que ets millor i més afortunada que jo; plena de salut i de força, estàs preocupada per mi, però ben aviat això canviarà. Jo estaré preocupada per tu. Perquè estaré incomparablement més enllà i per sobre de tots vosaltres. Em sorprèn que ell no vulgui estar a prop meu!

-Oh Nelly, you see it! He won't give in to save me of the tomb! This is how he loves me! Well, anyway! This is not my Heathcliff. I will keep on loving mine; and I will take him with me, he's in my soul. And –she added, thoughtfully-, in the end, what seems to me the most embarrassing is this shattered prison. I'm tired, tired to be here closed. I am eager to run away towards that glorious world and stay there for ever and ever; and not only see him blurred with tears and sigh for him through the walls of a sick heart, but to be really there, and to be part of him. Nelly, you think that you are better and luckier than me; full of health and strength, you are worried about me, but this will early change. I will be worried about you. Because I will be further and beyond all of you. I am surprised that he doesn't want to be close to me.

Llavors continuà, parlant per a ella mateixa:

-Em pensava que ho desitjava. Heathcliff, estimat! No hauries de ser esquerp, ara. Vine amb mi, Heathcliff.

Moguda pel deliri, s'aixecà i es recolzà en el braç de la cadira. En sentir aquella sincera súplica, Heathcliff es girà vers ella, reflectint en el rostre la desesperació més absoluta. Els seus ulls,

---

¹⁵⁴ **Omissió.** He omès les paraules *a la vida* ja que crec que si s'utilitza la paraula *mai*, ja no cal afegir-hi res més per remarcar-ho.

molt oberts i humits, espurnejaven ferotgement en mirar-la; el seu pit s'agitava convulsivament. Durant un instant es van mantenir separats; després, se'm fa difícil dir com s'uniren, però Catherine féu un salt i ell la va agafar i quedaren enllaçats en una abraçada de la qual vaig pensar que la meva senyora no sortiria viva. De fet, als meus ulls, semblava que ja havia perdut els sentits. Heathcliff es deixà caure sobre el seient més proper en veure que jo m'acostava per comprovar si ella s'havia desmaiat, m'ensenyà les dents, començà a treure escuma per la boca com un gos rabiós i la premé més fort amb zelosa cobejança. Jo no creia estar en companyia d'un ésser de la meva pròpia espècie; semblava que no m'entendria, encara que li parlés; per tant, em vaig quedar quieta i vaig callar, dominada per la perplexitat.

Then she continued, talking to herself:

-I thought that I wished it. Heathcliff, dear! You shouldn't be unsociable, now. Come on with me, Heathcliff.

Moved for the delirium, she stood up and she supported her arm onto the chair. In hearing her sincere plea, Heathcliff turned towards her, reflecting in her face the total desperation. His eyes, wide opened and wet, were sparkling ferociously in watching her; his breast was shaking convulsively. For a moment they kept the distance¹⁵⁵; then, it was difficult for me to say how they got together, but Catherine jumped and he caught her and they got connected in a hug from which I thought my mistress wouldn't get out alive. In fact, in my eyes, it seemed that I had already lost my senses. Heathcliff dropped over the nearest seat in seeing that I was approaching to check if she was in a faint, he showed me his teeth, he started to throw foam from his mouth like a rabid dog and he squeezed it harder with jealous greed. I couldn't believe I was in company with a person from my own species¹⁵⁶; it seemed that he wouldn't understand me, although I talked to him; so, I kept still and quiet, controlled by the perplexity.

Al cap d'un moment, un moviment de Catherine em tranquil·litzà una mica. Va alçar la mà per abraçar-lo pel coll i acostà la seva galta a la d'ell, que la continuava tenint abraçada. Mentre Heathcliff, en resposta al seu gest, la cobria de frenètiques carícies i deia salvatgement:

After a moment, a movement from Catherine calmed me down a little bit. She raised her hand to hug him through his neck and put her cheek closer to him, who continued having her in his hands¹⁵⁷. While Heathcliff, in response to her gesture, was covering her up of frenetic caresses and he said savagely:

-Ara em demostres com has estat de cruel, de cruel i falsa. Per què em vas menysprear? Per què vas trair el teu propi cor, Cathy? No tinc cap paraula de consol, et mereixes tot això. Tu mateixa t'has matat. Sí, pots besar-me, i plorar, i arrencar-me petons i llàgrimes. T'arruïnarà, et condemnaran. Tu m'estimaves; quin dret tenies, doncs, a deixar-me? Quin dret, respon-me, per la pobra afecció que senties per Linton? Perquè ni la misèria, ni la degradació, ni la mort, ni cap desgràcia enviada per Déu o per Satanàs no ens hauria separat; tu, per la teva voluntat, ho vas fer. Jo no he destrossat el teu cor, tu l'has destrossat i, en destrossar-lo, has destrossat el meu. I per a mi és la pitjor part, perquè jo sóc fort. Jo he de voler viure? Quina mena de vida serà la meva quan tu... oh, Déu meu! Voldries, tu, viure amb la teva ànima a la tomba?

¹⁵⁵ En català diem mantenir-se separats com també podríem dir guardar la distància. Jo he optat per la segona opció ja que trobo que queda més bé estèticament.

¹⁵⁶ Transposició. Hi ha hagut un canvi en el nombre de la paraula; *espècie* (singular); *species* (plural)

¹⁵⁷ Al text original diu *la continuava tenint abraçada*, però jo ho he volgut traduir per *who continued having her in his hands*, ja que quedava més natural i m'agradava més.

-Now you show me how cruel you have been, cruel and dishonest. Why did you look down on¹⁵⁸ me? Why did you betray your own heart, Cathy? I don't have any comforting word, you deserve all this. You have killed yourself. Yes, you can kiss me, and cry, and pull up kisses and tears. They will destroy you, they will condemn you. You loved me; which right did you have, then, to leave me? Which right, answer me, for the little affection you felt for Linton? Because neither the misery, nor the deterioration, nor the death, nor any misfortune sent from God or from Satan wouldn't have separated us; you, for your will, you did it. I haven't broken your heart, you have broken it and, in breaking it, you have broken mine. And for me it's the worst part, because I'm strong. Do I want¹⁵⁹ to live? What kind of life will be mine when you... oh, My God! You would like to live with your soul in the tomb?

-Deixa'm sola. Deixa'm sola –sanglotà Catherine-. Si he fet mal fet, ja ho estic pagant amb la mort. És suficient! Tu també em vas deixar; però no t'ho retrauré! Et perdono. Perdona'm tu també!

-És difícil perdonar si miro aquests ulls i toco aquestes mans demacrades –respongué ell-. Torna'm a besar i no em deixis veure els teus ulls! Et perdono el que m'has fet a mi. Estimo la meva assassina, però, la teva! Com podria...?

-Leave me alone. Leave me alone. –sobbed Catherine-. If I did wrong, I am dying for it¹⁶⁰. It's enough! You left me too; but I won't reproach you! I forgive you. Forgive me!¹⁶¹

-It's difficult to forgive if I see these eyes and touch these gaunt hands – he answered-. Kiss me again and don't let me see your eyes! I forgive what you have done to me. I love my murderer, but, yours! How could I...?

Quedaren en silenci, els seus rostres amagant-se l'un en l'altre i banyant-se en les llàgrimes de tots dos. Si més no, suposo que tots dos ploraven, perquè em semblà que Heathcliff era capaç de plorar en una situació tan greu com aquella.

Mentrestant jo m'anava sentint molt incòmoda; perquè la tarda passava de pressa, l'home que havia enviat a fer un encàrrec ja havia tornat i vaig poder distingir a la llum del sol ponent sobre la vall una munió de gent que sortia del porxo de la capella de Gimmerton.

They kept quiet, their faces hiding with each other and coating into tears both of them. At least, I guess that both of them were crying, because it seemed that Heathcliff was capable to cry in a situation as serious as that one.

Meanwhile I was feeling very uncomfortable; because the afternoon was passing quickly, the man that I had sent to run an errand¹⁶² had already returned and I could distinguish in

---

¹⁵⁸ La paraula *menysprear* es pot traduir per to *despise* o to *look down on somebody*. La primera opció es refereix més a odiar molt a una persona, en canvi, l'altra significa considerar inferior. Per tant, jo he escollit la segona ja que crec que és la més adient pel context.

¹⁵⁹ Si es tradueix literalment *jo he de voler viure?* hauria de dir: *Do I have to want to live?* Tot i ser correcte, expressa una repetició d'idea i per tant ho he simplificat sense alterar el sentit original.

¹⁶⁰ **Paràfrasi.** L'expressió *ja ho estic pagant amb la mort* vol dir que s'està morint, per tant, jo ho he volgut traduir directament.

¹⁶¹ **Omissió.** He omès la paraula *també* perquè crec que no és rellevant en el text.

¹⁶² Doubtant de quina era l'expressió correcta a la primera traducció, he vist que l'equivalent del català més precís de *fer encàrrecs* és *run errands*.

the sunlight setting over the valley a group of people that were leaving from the porch of Gimmerton's chapel.

-El servei religiós s'ha acabat –vaig anunciar-. El meu senyor serà aquí abans de mitja hora.

Heathcliff engegà un renec i estrenyé Catherine més fort; ella no es mogué.

Al cap de poc vaig sentir un grup de criats que passaven pel camí cap a l'ala de la cuina. El senyor Linton no venia gaire més enrere; ell mateix va obrir el reixat i anà caminant a poc a poc, probablement gaudint de la deliciosa tarda i de la brisa, suau com la de l'estiu.

-The religious service is over—I announced-. My master will be here before half an hour.

Heathcliff grumbled¹⁶³ and held Catherine harder; she didn't move.

After a while I heard a group of servants who were crossing through the road towards the kitchen wing. Mr Linton was a few steps back; he opened the gate himself and he went walking slowly, probably enjoying the lovely afternoon and the breeze, as pleasant as the summer one.

-Ja és aquí –vaig exclamar -. Si us plau, per Déu, baixi corrents! No trobarà ningú per les escales del davant. Afanyi's; i quedí's entre els arbres fins que ell hagi entrat.

-He de marxar, Cathy –digué Heathcliff, mirant d'alliberar-se dels braços de la seva companya -. Però, si visc, tornaré a veure't abans que t'adormis. No m'allunyaré ni cinc iardes de la teva finestra.

-No te'n vagis –respongué ella, agafant-lo tan fort com les seves forces li ho permetien -. No te'n vagis, et dic.

-He's already here –I exclaimed -. Please, for God's sake, go down quickly! You won't find anybody in the entrance stairs. Hurry up; and stay between the trees until he has entered.

-I have to go, Cathy –said Heathcliff, trying to free himself from her companion's arms -. But, if I live, I will return to see you before you fall asleep. I won't move away not even five yards from your window.

-Don't leave –she answered, holding him as hard as her strength allowed her -. Don't leave, I tell you.

-Només durant una hora –suplicà ell.

-Ni un sol minut –replicà ella.

-Ho he de fer, Linton està a punt d'arribar –insistí l'intrús, alarmat.

Va voler aixecar-se i desprendre's dels seus dits ràpidament, però ella s'hi aferrà més fort, panteixant; hi havia una resolució pròpia en el seu rostre.

---

¹⁶³ **Paràfrasi.** La paraula *to grumble* en anglès vol dir *rondinar*, que és el mateix que *engegar un renec*, per tant, s'ha substituït l'expressió pel sentit que expressa.

-No! –xisclà -. Oh, no te'n vagis, no te'n vagis. És l'última vegada! Edgar no ens farà mal, Heathcliff, em moro! Em moro!

-Only for one hour – he begged.

-Not even a single minute – she replied.

-I have to do it, Linton is about to arrive – the intruder insisted, frightened.

He wanted to stand up and to get rid of her fingers quickly, but she grasped them even harder, panting; there was a typical resolution in her face.

-No! – she shouted -. Oh, don't leave, don't leave. It's the last time! Edgar won't hurt us, Heathcliff, I'm dying¹⁶⁴! I'm dying!

-Maleït estúpid! Ja és aquí –cridà Heathcliff, deixant-se anar altre cop en el seient -. Calla, estimada! Calla, calla, Catherine! Em quedaré. Si em mata, expiraré amb una benedicció als llavis.

I tornaven a estar abraçats. Vaig sentir que el meu amo pujava les escales. Una suor freda em corria pel front; estava horroritzada.

-Stupid! ¹⁶⁵He's already here –cried Heathcliff, dropping again into his¹⁶⁶ seat -. Hush¹⁶⁷, my darling! Hush, hush, Catherine! I'll stay. If he kills me, I will pass away with a blessing on my lips.

And they were hugging again. I heard that my master was climbing the stairs. A cold sweat was running down my forehead; I was terrified.

-És que farà cas dels seus desvaris? –vaig dir, amb vehemència -. No sap el que diu. És que la vol arruïnar? No veu que ella no té prou seny per vetllar per ella mateixa? Marxi! Encara és a temps d'alliberar-se. Aquest és l'acte més diabòlic que hagi comès mai. No tenim res a fer: senyor, senyora i serventa.

Em retorçava les mans i cridava; i el senyor Linton apressà el pas en sentir el soroll. Enmig de la meva agitació, em vaig alegrar sincerament en observar que els braços de Catherine havien caigut relaxats i el seu cap s'havia inclinat.

-Will you listen to his insanity¹⁶⁸? –I said with enthusiasm-. You don't know what you're saying. Do you want to destroy her? Aren't you able to see that she's not sensible¹⁶⁹ enough to stand on her own feet¹⁷⁰? Go away! You are still in time to free

---

¹⁶⁴ **Modulació.** Hi ha hagut un canvi en el temps verbal. En català fa servir el present d'indicatiu, en canvi, jo ho he traduït a l'anglès amb un gerundi.

¹⁶⁵ **Omissió.** He omès la paraula *maleït* ja que crec que no és imprescindible pel text.

¹⁶⁶ **Amplificació.** He fet explícit un element que era implícit en el text original ampliant el significat de l'oració: *el seient* → *his seat*.

¹⁶⁷ Doubtant entre les paraules *to shut up* i *to hush*, he optat per la segona ja que s'utilitza quan algú necessita que una altra persona estigui en silenci o calmada. Per l'altra banda, la paraula *to shut up* és per dir a una persona que està parlant que calli.

¹⁶⁸ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en el nombre; *els seus desvaris* (plural); *his insanity* (singular).

¹⁶⁹ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; *no té prou seny* (nom); *she's not sensible* (adjectiu).

¹⁷⁰ **Substitució per un equivalent.** Aquí no he utilitzat la traducció paraula per paraula sinó que he buscat una expressió en anglès que tingués el mateix significat que *vetllar per un mateix*; *stand on somebody's own feet*.

yourself. This is the more diabolical act I've ever committed. We can't do anything: master, mistress and servant.

I was twisting my hands and shouting; and Mr Linton hurried up in hearing the noise. In the middle of my nervousness, I was sincerely happy¹⁷¹ when I saw that Catherine's arms had fallen down relaxed and her head was leaning.

"Està desmaiada o morta –vaig pensar -; molt millor. Molt millor que s'hagi mort, que no que continuï essent una càrrega i una causa de desgràcies per a tots els qui l'envolten."

Edgar saltà cap al seu inesperat visitant, pàl·lid per la sorpresa i la ràbia. Què pensava fer, no ho puc dir; tanmateix, l'altre aturà a l'acte qualsevol demostració dipositant aquella figura inanimada en els seus braços.

-Mira! –digué -. Si no ets un dimoni, primer ajuda-la a ella; després ja parlaràs amb mi!

"She's fainted or dead – I thought -; much better. Much better if she has died, than if she continued being a burden and a cause of misfortunes for everyone who surrounds her."

Edgar jumped towards his unexpected visitor, pale for the surprise and the anger. What was he thinking about, I can't say it: even so, the other one stopped all demonstrations¹⁷², leaving that no-living figure in his arms.

-Look! – he said -. If you are not a demon, help her first; then you will talk to me!

Va anar cap al salonet i s'assegué. El senyor Linton em va cridar amb moltes dificultats i després de recórrer a tota mena de mitjans, vam aconseguir fer-la tornar en si; però estava totalment trastornada; sospirava, gemegava i no coneixia ningú. Edgar, angoixat com estava per ella, va oblidar-se del seu odiat amic. Jo no. A la primera ocasió, hi vaig anar i li vaig suplicar que marxés; li vaig dir que Catherine estava millor i que ja li'n donaria notícies al matí següent, de com havia passat la nit.

He went to the little hall¹⁷³ and he sat down. Mr Linton called me with difficulty¹⁷⁴ and after turning to all kinds of means, we reached to make her to come back down to earth¹⁷⁵; but she was totally deranged; she was sighing, moaning and she didn't know anybody. Edgar, worried for her, forgot his hated friend. I didn't. At the first opportunity, I went towards Heathcliff and I begged him to leave; I told him that Catherine was better and that I would give him news the next morning, about how she had passed the night.

-No em negaré a anar-me'n a fora –respongué ell -, però em quedaré al jardí; Nelly, procura complir la teva paraula demà. Seré sota aquells alerços, recorda-ho! Si no, tornaré a entrar, hi sigui Linton o no.

Va llançar una ràpida mirada a través de la porta mig oberta de la cambra i, comprovant que el que jo havia afirmat era aparentment cert, alliberà la casa de la seva funesta presència.

---

¹⁷¹ Transposició. Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; em vaig alegrar sincerament (verb); I was sincerely happy (adjectiu).

¹⁷² Transposició. Hi ha hagut un canvi en el nombre de la paraula; demostració (singular); demonstrations (plural)

¹⁷³ En anglès no existeixen els diminutius, per tant la traducció en anglès de la paraula *salonet* només es pot traduir per *little hall*.

¹⁷⁴ Transposició. Hi ha hagut un canvi en el nombre de la paraula; dificultats (plural); difficulty (singular)

¹⁷⁵ Substitució per un equivalent. No he trobat l'equivalent en anglès de l'expressió *fer tornar en si a algú*. Per tant, he hagut de buscar una altra expressió en anglès que tingués més o menys el mateix significat.

-I agree ¹⁷⁶to go out –He answered -, but I will stay in the garden; Nelly, you have to fulfil your promise tomorrow. I will be under those hawthorns, remember! Otherwise, I will come back, whether Linton is here or not.

He gave me a fast look through the half-opened door of the bedroom and, verifying what I had told him was apparently true, he freed the house of his terrible presence.

Chapter 17 (pages 201-205)

Aquell divendres fou l'últim dia, durant un mes. Al vespre el temps s'espatllà, el vent canvià de sud a nord-est i portà primer pluja i després aiguaneu i neu.

Al matí següent era difícil imaginar-se que havíem tingut tres setmanes d'estiu; les primules i les flors de safrà s'amagaven sota la capa de neu, les aloses restaven silencioses, les fulles tendres dels arbres joves es veien marcides i ennegrides. I així, trist, fred, llòbrec, s'anà esmunyint aquell matí! El meu amo es quedà a la seva cambra. Jo vaig prendre possessió del solitari salonet, per convertir-lo en l'habitació de la nena; i allí vaig estar, amb una nina ploranera a la falda, bressant-la i contemplant, mentrestant, com els flocs de neu que encara queien s'amuntegaven a la finestra sense cortines, quan s'obrí la porta i algú entrà, gairebé sense alè i rient!

That Friday was the last day of good weather, for a month. In the evening the weather was ruined, the wind changed from south to northeast and it first brought rain and then sleet and snow.

The next morning it was difficult to imagine that we had had three weeks of summer; the primroses and the saffron flowers were hidden under the layer of snow, the larks kept quiet, the tender leafs of the young trees were withered and darkened. And like this, sad, cold, gloomy, that morning was slipping away! My master stayed in his bedroom. I took possession of the lonely little hall¹⁷⁷, to turn it into the girl's bedroom; and there I stayed, with a weepy doll on my lap, rocking her and contemplating, meanwhile, how the snowflakes that were still falling off were stacking into the window without curtains, when the door opened and someone came into, almost breathless and laughing!

Durant un minut la meva indignació fou superior a la meva sorpresa; vaig suposar que devia ser una de les criades i vaig cridar:

-Molt bé! Com goses exhibir la teva frivolitat, aquí? Què diria el senyor Linton si et sentís?

-Perdona'm! –respongué una veu familiar -, però sé que Edgar és al llit i no em puc controlar.

¹⁷⁶ Modulació. Ha passat de ser una expressió negativa a una d'affirmativa.

¹⁷⁷ En anglès no existeixen els diminutius, per tant la traducció en anglès de la paraula *salonet* només es pot traduir per *little hall*.

For a minute my outrage was greater than my surprise; I supposed¹⁷⁸ that it was one of the servants and I shouted:

-Well done! How do you dare to show your frivolity, here? What would Mr Linton say if he hears you?

-Excuse me! –a familiar voice answered -, but I know that Edgar is in bed and I can't control myself.

Dit això, la intrusa avançà fins a la llar de foc, panteixant i posant-se la mà a un costat.

-He corregut tot el camí des dels Cims Borrascosos! –continuà, després d'una pausa -. Llevat de quan he volat; no he pogut comptar les vegades que he caigut. Oh, em fa mal tot! No t'alarmis. Tindràs l'explicació de seguida que sigui capaç de donar-te-la; tingues primer la bondat d'ordenar que el carruatge em porti a Gimmerton i digues a una criada que em vagi a buscar algunes peces de roba al meu armari.

Having said this, the intruder advanced toward the fireplace, panting and putting her hand on one side.

-I've run the whole way from Wuthering Heights! –she continued, after a pause -. Excepting for when I've been flying; I wasn't able to count how many times I've fallen down. Oh, my whole body hurts! Don't panic. You will have an explanation when I'm capable of telling you; first, please¹⁷⁹, order the carriage to take me to Gimmerton and tell a servant to look for a few clothes in my wardrobe.

La intrusa era la senyora Heathcliff. No semblava pas en una situació divertida: el cabell li queia deixat anar sobre les espatlles, regalimant de neu i aigua; anava vestida amb la roba juvenil que solia portar i que s'ajustava més a la seva edat que no pas a la seva condició, un vestit escotat, de màniga curta, i el cap i el coll descoberts. El vestit era de seda fina i amb la humitat se li arrapava al cos. Als peus hi duia només unes lleugeres xinel·les. A això s'hi pot afegir un tall profund sota una orella que, si no hagués estat pel fred, li hauria sagnat abundantment, una cara pàl·lida plena d'esgarrinxades i de blaus i un cos que amb prou feines es podia aguantar dret a causa de la fatiga. Ja es pot afigurar, doncs, que els meus primers temors no es van alleujar gaire quan vaig tenir temps per observar-la.

The intruder was Mrs Heathcliff. She didn't seem to be in a funny situation: her hair was hanging¹⁸⁰ over the shoulders, dripping with water and snow; she wore the youthful clothes she used to wear and it fitted more at her age than at her condition, a low-cut dress, short-sleeve, and the head and the neck were clear. The dress was made of thin silk and with the dampness it gripped in her body. On her feet she only wore light mules. Moreover, a deep cut under an ear that, if it wasn't for the cold, it could have been bleeding abundantly, a pale face full of scratches and bruises and a body that could barely stand up due to the fatigue. You can already guess so, that my first fears didn't soothe much when I had time to observe her.

-Estimada senyoreta –vaig exclamar -, jo no aniré enlloc ni escoltaré res fins que no s'hagi tret tota la roba i se n'hagi posat d'eixuta; i tingui per segur que aquesta nit no anirà a Gimmerton; per tant, no cal que encarregui un carruatge.

¹⁷⁸ Doubtant entre les paraules *supposed* i *figured out*, he optat per la primera.

¹⁷⁹ L'expressió *tenir la bondat de* és el mateix que dir *si us plau* d'una manera molt formal. Per tant, jo ho he traduït, senzillament, per *please*.

¹⁸⁰ **Omissió.** He omès les paraules *deixat anar* ja que crec que ja se suposa que els cabells estan deixats anar.

-Tingues per segur que hi aniré –digué-, a peu o a cavall. En canvi, no tinc cap inconvenient a vestir-me decentment i... ah!, mira com em sagna ara el coll! La calor fa que em cogui.

-Dear young lady¹⁸¹—I exclaimed -, I won't go anywhere nor I won't listen anything until you take all your clothes off and you put dry clothes on; and take for granted that tonight you won't go to Gimmerton; so, there's no need¹⁸² to order a carriage.

-Take for granted that I will —she said-, on foot or on horseback. However, I don't have any problem to dress up decently and... ah!, look how my neck is bleeding now! The heat makes it boil.

Va insistir que jo complís les seves instruccions, abans de deixar que la toqués; i fins que no vaig haver dit al cotxer que estigués a punt i a la criada que emboliqués la roba més imprescindible, no em va donar permís per embenar-li la ferida i ajudar-la a canviar-se.

She insisted on fulfilling her instructions, before letting me touch her; and until I hadn't told to the driver to be ready and to the servant to cover the most essential clothes, she didn't give me the permission to bandage her¹⁸³ injury and help her to get changed.

-Ara, Ellen –digué, quan vaig haver acabat la feina i ella estava asseguda en una còmoda cadira al costat del foc, amb una tassa de te al davant -, seu davant meu i deixa la nena de Catherine. No m'agrada veure-la! No has de creure que el fet que hagi entrat d'aquella manera tan esbojarrada vulgui dir que no m'importa el que ha passat a Catherine. Jo també he plorat, amargament... sí, amb més raó que ningú per plorar... ens vam separar sense haver-nos reconciliat, te'n recordes?, i no m'ho podré perdonar mai. Però tot això no era prou raó perquè hagués d'venir-me amb ell, la bèstia ferotge! Oh, dóna'm l'atiador! Aquesta és l'última cosa d'ell que porto amb mi.

Es va treure l'anell que duia al dit anular i el llençà a terra.

-Now, Ellen —she said, when I had finished the tasks and she was sitting in a comfortable chair next to the fireplace¹⁸⁴, with a cup of tea in front of her. -, sit in front of me and leave Catherine's daughter. I don't like to see her! You mustn't believe that the fact that I entered in that crazy way means that I don't care about what has happened to Catherine. I've cried too, bitterly... yes, with more reasons than nobody else¹⁸⁵... We separated without making it up, do you remember?, and I will never be able to forgive myself. But all this wasn't enough to get on well with him, the wild beast! Oh, give me the poker! This is the last thing of him that I wear with me.

She took out the ring that she was wearing in her ring finger¹⁸⁶and she threw it onto the floor.

-L'esmicolaré! –continuà, colpejant-lo amb ràbia infantil -. I ara el cremaré! –va recollir i tirar el maltractat objecte entre les brases -. Aquí! Ja en comprrà un altre, si aconsegueix que

¹⁸¹ En anglès no existeixen els diminutius, així que he de traduir la paraula *senyoreta* per *young lady*.

¹⁸² **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; *no cal* que (verb); *there's no need* (nom).

¹⁸³ **Amplificació.** He fet explícits elements que al text original eren implícits, per tant, ha augmentat una mica el significat.

¹⁸⁴ **Modulació.** S'ha substituït allò abstracte (*foc*) per una cosa concreta (*fireplace*).

¹⁸⁵ **Omissió.** He omès les paraules *to cry* per evitar repeticions.

¹⁸⁶ La traducció de *dit anular* pot ser *ring finger* o *annualry finger*. Jo he optat per la primera opció ja que és la més habitual.

torni. És capaç de venir aquí a buscar-me, d'enfrontar-se amb Edgar; no m'atreveixo a quedar-me, per por que aquesta idea pugui assaltar la seva ment malvada! I a més d'això, Edgar no ha estat amable, oi que no? I no vull venir a suplicar el seu ajut ni causar-li més problemes. La necessitat m'ha portat a cercar aixopluc aquí, però si no hagués sabut que ell no era a casa, hauria entrat per la cuina, m'hauria rentat la cara i escalfat una mica, t'hauria demanat que em portessis el que necessitava i hauria marxat de seguida a qualsevol lloc fora de l'abast del meu execrable... d'aquest dimoni encarnat! Ah, estava tan furiós... si m'hagués atrapat! És una llàstima que Earnshaw no l'iguali en força; llavors no hauria fugit, fins que l'hagués vist completament esclafat, si Hindley hagués estat capaç de fer-ho.

-I will shred it! –she continued, hitting it with childish anger -. And now I'm going to burn it! –she picked up and threw away the battered object among the embers-. Here! He will buy another one, if he gets me to come back. He has the courage ¹⁸⁷to come here looking for me, to quarrel with Edgar; I don't dare staying here, for fear that his idea could strike in his evil mind! And in addition, Edgar hasn't been nice, has he? And I don't want to come to beg his help nor cause more problems. The necessity has taken me to seek shelter here, but if I hadn't known that he wasn't at home, I would have entered through the kitchen, I would have cleaned my face and heated up a little bit, I would have asked you to bring me what I needed and I would have left immediately to any place out of reach of my execrable... this flesh-coloured demon! Ah, he was so furious... if he had reached me! It's a pity that Earnshaw doesn't equal him in strength; then I wouldn't have run away, until I had seen him completely flattened, if Hindley had been able to do it.

-Bé, no parli tan de pressa, senyoreta! –vaig interrompre -, se li desfarà el mocador que li he lligat al voltant de la cara i la ferida li tornarà a sagnar. Begui's el te i prengui alè; i deixi de riure. La rialla és tristament inadequada sota aquest sostre i en la seva situació!

-Well, don't talk so fast, young lady! – I interrupted -, the kerchief that I've tied around your face will undo and the wound will bleed again. Drink the tea and breathe; and stop laughing. Laughter is sadly unsuitable under this roof and in your situation!

-Una veritat inqüestionable –replicà -. Escolta aquesta criatural! No para de ploriquejar; porta-la on jo no la senti, durant una hora; no em quedaré pas més estona.

Vaig tocar la campaneta i vaig deixar la nena encomanada a una criada; després vaig preguntar a Isabella què és el que l'havia impulsada a fugir dels Cims Borrascosos en unes condicions tan desfavorables i on tenia la intenció d'anar, ja que refusava de quedar-se amb nosaltres.

-An unquestionable truth –she replied -. Listen to this child! She doesn't stop weeping; take her where I can't hear her, for an hour; I won't stay more.

I rang the small bell ¹⁸⁸and I left the girl entrusted to a servant; afterwards I asked Isabella what was the reason that had motivated her to run away from Wuthering Heights in that unfavourable conditions and where she had the intention to go, considering that she refused to stay with us.

-Jo desitjaria de quedar-me i hauria de fer-ho –respongué – per animar Edgar i tenir cura de la nena, per aquestes dues coses i perquè la Granja és la meva autèntica casa... Però

¹⁸⁷ Transposició. Hi ha hagut un canvi en la categoria grammatical; és capaç de (adjectiu); *he has the courage* to (nom).

¹⁸⁸ En anglès no existeixen els diminutius, així que he de traduir la paraula *campaneta* per *small bell*.

ara t'ho explicaré, ell no em deixaria! Creus que Heathcliff podria suportar veure com em vaig engreixant i posant contenta; creus que podria suportar la idea que nosaltres visquéssim tranquil·s, sense decidir d'enverinar la nostra pau? Ara tinc la satisfacció d'estar segura que em detesta fins al punt que li provoca un autèntic fàstic tenir-me a prop, sentir-me o veure'm. M'adono que, quan m'hi acosto, els músculs de la cara se li converteixen involuntàriament en una expressió d'odi; en part pel fet de saber tots els motius que jo tinc per experimentar aquest sentiment envers ell i en part per una aversió natural contra mi. És prou forta per fer-me tenir la certesa que no em perseguirà per tot Anglaterra, en cas que aconsegueixi escapar de debò; per això he de marxar de seguida. M'he recuperat ja del meu primer desig de ser assassinada per ell. M'estimaria molt més que es matés! Ha aconseguit extingir totalment el meu amor i, per tant, em sento ben tranquil·la. Encara puc recordar com l'estimava; i puc imaginar-me vagament que encara el podria estimar, si... No, no! Encara que ell m'hagués idolatrat, la seva diabòlica naturalesa hauria mostrat la seva existència un moment o altre. Catherine havia de tenir un gust espantosament pervertit per estimar-lo tan profundament, coneixent-lo tan bé... Monstre! Tant de bo se'l pogués esborrar de la creació i de la meva memòria!

-I'd rather stay here¹⁸⁹ and I should do it –she answered – to encourage Edgar and to look after the little girl, for these two reasons and because Thrushcross Grange is my real home... But now I will tell you, he wouldn't let me! Do you think that Heathcliff could bear to see how I am gaining weight and getting happy; do you think that he could bear the idea that we live calmly¹⁹⁰, without deciding to poison our peace? Now I have the satisfaction to be certain that he hates me to the point of causing him a real repugnance to have me around, hear me or see me. I realise that, when I get close, the muscles of his face turn unintentionally into an expression of hate; partially by knowing all the reasons that I have to experience this feeling towards him and in part for a natural aversion against me. It's strong enough to make me have the certainty that he won't follow me around England, in case that I really manage to run away; that's why I have to leave immediately. I have already recovered from my first wish to be murdered by him. I'd much rather he killed himself! He has succeeded in dying out my love completely and so, I feel very calm. I can already remember how much I loved him; and I can vaguely imagine that I would still love him, if... No, no! Although he had idolized me, his diabolical nature would have shown its existence sooner or later¹⁹¹. Catherine must have had a taste appallingly perverted to love him so deeply, knowing him so well... Monster! I wish he could be deleted from the creation and from my mind!

-Calli, calli! És un ésser humà –vaig dir-. Sigui més caritativa; encara hi ha homes pitjors que ell!

-No és un ésser humà –discrepà- i no té dret a la meva caritat. Jo li vaig lliurar el cor i ell el va agafar i el va destrossar fins a la mort; després me'l tirà per tornar-me'l... les persones sentim amb el cor, Ellen, i com que ell ha destruït el meu, no puc sentir res per ell, ni podré mai, encara que per això estigués plorant fins al dia de la seva mort, i que plorés llàgrimes de sang per Catherine! No, t'ho juro, t'ho juro, no podria! –i aquí Isabella començà a plorar; però immediatament, eixugant-se els ulls, continuà:

---

¹⁸⁹ **Amplificació.** He afegit la paraula *here* per augmentar el significat de l'oració, per tant he fet explícits elements que al text original eren implícits.

¹⁹⁰ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; *visquéssim* *tranquils* (adjectiu); *we live* *calmly* (adverbii).

¹⁹¹ **Substitució per un equivalent.** L'expressió en català *un moment o altre* no es pot traduir paraula per paraula ja que no existeix. Per tant, he hagut de buscar un equivalent; *sooner or later*.

-Hush, hush! He's a human being –I said-. Be more charitable; there are worse men than him!

-He's not a human being – she disagreed – and he hasn't the right of my kindness. I gave him my heart and he took it and destroyed it until the death; afterwards he threw it to me again... people feel with their hearts¹⁹², Ellen, and as he has destroyed mine, I can feel¹⁹³ nothing for him, I never will, although for this I had been crying until the day of his death, and I cried blood tears for Catherine! No, I swear you, I swear you, I couldn't! –and here Isabella began to cry; but immediately, wiping her eyes off, she continued:

-M'has preguntat què és el que m'ha portat al final a volar? Estava obligada a intentar-ho, perquè havia aconseguit despertar la seva ràbia fins a un punt que superava la seva malignitat. Arrencar els nervis amb tenalles roents requereix més sang freda que donar cops al cap. El vaig excitar tant que arribà a oblidar la diabòlica prudència de què presumia i començà a actuar amb violència assassina. Jo experimentava autèntic plaer de ser capaç d'exasperar-lo i la consciència del plaer em despertà l'instint de conservació: així doncs, he pogut escapar i, si mai torno a caure a les seves mans, li haurà arribat l'oportunitat d'una venjança sonada.

-Have you asked me what it has finally made me fly? I was obliged to try it, because I reached to awaken his anger to the point of overtaking his malignity. Pulling up the nerves with burning pliers requires more cold blood than hitting the head. I overexcited him so much that he managed to forget the diabolical caution that he boasted about and he started to act with killing violence. I felt an authentic pleasure to be able¹⁹⁴ to get under his skin¹⁹⁵ and the awareness of pleasure aroused my conservation instinct; so, I could run away and, if I never fall into his hands again, he will have the opportunity of revenge.¹⁹⁶

Chapter 21 (pages 250-258)

Cathy havia estat atrapada en l'acte de saqueig o, si més no, de recerca de nius de galls boscans.

Els Cims eren propietat de Heathcliff i ell estava renyant la caçadora furtiva.

-Ni n'he agafat cap ni n'he trobat cap –digué, mentre jo m'escarrassava per arribar fins on eren, estenenent les mans per corroborar la seva afirmació -. No tenia intenció d'agafar-ne; però el meu papa em va dir que aquí n'hi havia molts i tenia ganes de veure els ous.

Cathy had been caught looking for wild cooks' nests.¹⁹⁷

Wuthering Heights were Heathcliff's property and he was yelling at the poacher hunter.

¹⁹² **Amplificació.** He fet explícits elements que al text original eren implícits, per tant, ha augmentat una mica el significat: *el cor* → *their hearts*.

¹⁹³ **Modulació.** El pas d'una oració negativa a una d'affirmativa.

¹⁹⁴ La locució verbal *ser capaç de*, en anglès es pot traduir de diverses maneres, però en aquest cas, el més adient era traduir-ho per *to be able to*, que, literalment, vol dir poder.

¹⁹⁵ El verb en català *exasperar* té l'equivalent en anglès de *exasperate*. Però si no utilitzem la traducció paraula per paraula, també hi trobem l'expressió *to get under someone's skin*.

¹⁹⁶ **Omissió.** He omès la paraula *sonada* ja que crec que no té rellevància en el text.

¹⁹⁷ **Condensació.** He reduït el significat de l'oració ja que la volia simplificar perquè s'entengués és bé.

-Neither I've caught none nor I've found none –she said, while I was making an effort to reach where they were, reaching out my hand to corroborate her statement – I didn't have the intention to take them; but papa¹⁹⁸ told me that here there were lots and I feel like seeing the eggs.

Heathcliff em clavà una mirada i somrigué malèvolament, donant a entendre que coneixia la seva interlocutora i que, per tant, estava mal predisposat contra ella, i li preguntà qui era el seu “papa”.

-El senyor Linton, de la Granja dels Tords –respongué ella -. Ja em pensava que no m'havia conegit, si no, no m'hauria parlat d'aquesta manera.

-Vostè suposa que el seu papa és molt estimat i respectat, oi? –digué ell, sarcàsticament.

Heathcliff glanced at me and smiled malevolently, pretending that he knew his interlocutor and that, therefore, he was bad predisposed against her, and he asked her who his “papa” was.

-Mr Linton, of Thrushcross Grange –she answered -. I thought that you hadn't recognised me, otherwise, you wouldn't have talked to me in this way.

-You think that your papa is well loved and respected, don't you? –he said, sarcastically.

-I vostè qui és? –preguntà Catherine, observant-lo amb curiositat -. Aquest home ja el coneixia. És el seu fill?

Assenyalava Hareton, l'altre individu, que en aquells dos anys no semblava haver guanyat en res més que en corpulència i força; pel que feia a la resta, se'l veia tan desmanyotat i rude com sempre.

-Senyoreta Cathy –vaig interrompre -, ara ja fa tres hores, i no una, que som fora de casa. Hem de tornar.

-And who are you? –asked Catherine, observing him with curiosity -. I already knew this man. Is he your son?

She was pointing at Hareton, the other person, who in those two years he didn't seem to gain in nothing else than in size and strength; for the rest, he looked as clumsy and rude as always.

-Miss Cathy –I interrupted -, now three hours have passed, and not one, since we are away from home. We have to come back.

-No, aquest home no és fill meu –respongué Heathcliff, apartant-me -. Però en tinc un, i també el coneix. I, tot i que la seva accompanyant té molta pressa, crec que el millor que podrien fer totes dues és reposar una estona. Només cal que voregem aquest tossal cobert de bruc i ja serem a casa meva, on les acolliran amablement. Després de descansar podran tornar a casa més de pressa.

Vaig xiuxuejar a Catherine que, sota cap concepte, no havia d'acceptar la proposta; que era totalment impossible.

---

¹⁹⁸ He canviat *daddy* per *papa*, perquè la paraula *papa* és utilitzada, a vegades, per nens petits.

-No, this man is not my son –answered Heathcliff, pushing me aside¹⁹⁹. But I have one, and you know him too. And, despite your nurse²⁰⁰ is in a hurry, I think that the best you could both of you do, is to rest a while. We only need to border this hill covered by heather and we will already be in my home, where they will take you in kindly. After having rest you can go back home more quickly.

I whispered Catherine that, under no circumstance, she had to accept the proposal; which was completely impossible.

-Per què? –preguntà, en veu alta -. Estic cansada de córrer i el terreny és humit. Aquí no puc seure. Anem, Ellen! A més, diu que coneix el seu fill. Suposo que s'equivoca, però endevino on viu, en aquella casa que vaig visitar en tornar dels Cingles de Penistone. Oi que sí?

-Sí. Anem, Nelly, no diguis res més, serà una festa per a ella visitar casa nostra. Hareton, avança't amb la noia. Tu, Nelly, vine amb mi.

-No, ella no anirà a un lloc així –vaig cridar, lluitant per alliberar el meu braç, que Heathcliff retenia; però la noia ja gairebé era a les lloses de l'entrada, perquè havia vorejat el pujol a tota velocitat. El company que li havien assignat no es prengué la molèstia d'escortar-la, es desvià pel camí i desaparegué.

-Why? –she asked, aloud -. I'm tired of running and the land is damp. I can't sit here. Let's go, Ellen! Furthermore, he says that I know his son. I guess he is mistaken, but I figure out where he lives, in that house I visited coming from Penistone Craggs. Am I right?

-Yes. Come on, Nelly, hold your tongue²⁰¹, it will be a party for her to visit our house. Hareton, move forward with the girl. You, Nelly, come with me.

-No, she won't go to a place like this –I shouted, struggling to release my arm, which Heathcliff had seized; but the girl was already in the entrance's slabs, because she had bordered the hill at full speed. The comrade they had assigned didn't have the courtesy to escort her, he diverted from the road and vanished.

-Senyor Heathcliff, això està molt malament –vaig continuar -; vostè sap que no té cap bona intenció; i allí ella veurà Linton i ho explicarà tot, tan bon punt tornem a casa, i jo en tindré la culpa.

-Jo vull que vegi Linton –respongué; aquests darrers dies té més bon aspecte; no és freqüent que estigui prou bé per rebre visites. I segur que podrem convèncer-la perquè guardi el secret; quin mal hi ha?

-El mal és que el seu pare m'odiaria si s'assabenta que he tolerat que Cathy entri a casa seva; i estic convençuda que vostè l'encoratja a fer-ho perquè porta males intencions –vaig replicar.

---

¹⁹⁹ He canvia *moving me away* per *pushing me aside* ja que el primer “phrasal verb” no concorda amb el significat. *To push someone aside* vol dir apartar algú a un costat.

²⁰⁰ He optat per la paraula *nurse* (mainadera) en comptes de *companion*, ja que en el context es refereix a la mainadera i d'aquesta manera s'especifica el significat.

²⁰¹ L’idiom en anglès *to hold someone’s tongue* vol dir callar, mantenir la boca tancada. He optat per aquesta traducció ja que és una expressió bastant usada en la llengua anglesa i la trobava adient pel context.

-Mr Heathcliff, this is really wrong -I continued -; you know that you haven't got good intentions²⁰²; and there she will see Linton and she will tell everything, when we get home, and it will be my fault.

-I want her to see Linton -he answered -; these last days he looks better; it's not frequent that he is well enough to receive visits. And I'm sure that we will be able to convince her to keep the secret; what's wrong with that?

-What's wrong is that his father will hate me if he is told²⁰³ that I've allowed Cathy to enter your house; and I'm sure that you encourage her to do it because you have bad intentions -I replied.

-Les meves intencions no poden ser més honestes. T'informo del seu abast -digué-. Els dos cosins es poden enamorar i casar-se. Estic actuant generosament envers el teu amo; la seva criatura no té expectatives d'erència, i si s'avé als meus plans, n'adquirirà perquè compartirà amb Linton els drets a heretar els meus béns.

-Si Linton morís -vaig respondre -, i de fet la seva vida és ben incerta, Catherine en seria l'hereva.

-My intentions can't be more honest. I'm telling you about their scope-he said-. The two cousins can fall in love and marry. I am behaving kindly towards your master; her daughter doesn't have expectations of inheritance, and if she goes along with my plans, she will acquire it because she will share with Linton the rights to inherit my property.

-If Linton died -I answered -, and in fact his life is quite uncertain, Catherine would be the heir.

-No, no ho seria -digué-. No hi ha cap clàusula en el testament que ho garanteixi; la seva propietat passaria a mi. Però, per evitar discussions, desitjo la seva unió i estic decidit a realitzar-la.

-I jo estic decidia a evitar que torni a acostar-se a casa seva amb mi -vaig insistir, quan arribàvem al reixat, on la senyoreta Cathy ens esperava.

Heathcliff em va dir que estigués callada, s'avançà pel camí i s'apressà a obrir la porta. La meva senyoreta se'l mirà diverses vegades; com si no sabés exactament què pensar d'aquell home; però ara ell somrigué en trobar-se amb la mirada de la noia i suavitjà la veu en dirigir-se a ella, i jo vaig ser prou beneita per pensar que la memòria de la seva mare li impediria de voler-li mal.

-No, she wouldn't-he said-. There is no clause in the will that proves it; his property would belong to me. But, to avoid an argument²⁰⁴, I want their union²⁰⁵ and I am determined to achieve it.

-And I'm determined to avoid her to get close to your house again with me -I insisted, when we were arriving to the fence, where Miss Cathy was waiting for us.

²⁰² Transposició. Hi ha hagut un canvi en el nombre de la paraula; *bona intenció* (singular) – *good intentions* (plural).

²⁰³ Podria haver utilitzat l'activa en anglès (calc sintàctic), però he canviat l'oració a passiva ja el seu ús en anglès és molt més habitual que en català.

²⁰⁴ Transposició. Hi ha hagut un canvi en el nombre de la paraula; *discussions* (plural) – *an argument* (singular).

²⁰⁵ Doubtant entre les paraules *marriage* i *union* he optat per la segona ja que la trobo més adequada pel context.

Heathcliff told me to shut up, he moved forward the road and he hurried to open the door. My young lady gave him several looks; as if she didn't know exactly what to think about that man; but now he smiled finding the girl's looking and he softened his voice to talk to her, and I was quite stupid to think that her mother's memory would stop him to hurt her.

Linton estava dret davant del foc. Havia estat passejant pel camp, perquè encara portava el barret posat i estava ordenant a Joseph que li portés sabates eixutes.

Havia crescut molt per l'edat que tenia, ja que encara li faltaven alguns mesos per als setze. Les seves faccions continuaven essent boniques i tenia els ulls i la pell més brillants del que jo recordava, tot i que amb una lluentor purament temporal, manllevada de l'aire pur i la llum del sol.

Linton stood in front of the fire. He had been walking around the field, because he was still wearing the hat²⁰⁶ and he was ordering Joseph to bring him dry shoes.

He had grown up a lot for his age, considering he will be sixteen in a few months²⁰⁷. His features were still beautiful²⁰⁸ and he has the eyes and the skin shinier than I could remember, although with a shine purely temporary, taken from the fresh air and the sunlight.

-A veure, qui és aquest? –preguntà el senyor Heathcliff, mirant cap a Cathy -. Ho sap?

-El seu fill? –digué, després d'haver-se'l mirat tots dos, amb cara de dubte.

-Sí, sí –contestà ell -; però és la primera vegada que el veu? Pensi! Ah! Té ben poca memòria. Linton, no recordes la teva cosina, no recordes la llauna que ens vas donar perquè volies tornar-la a veure?

-Let me see, who is he? –asked Mr Heathcliff, looking at Cathy -. Do you know?

-Is it your son? –she said, after looking at both of them, with a doubt face.

-Yes, yes –he answered-; but is it the first time that you see him? Think! Ah! You haven't²⁰⁹ good memory. Linton, don't you remember your cousin, don't you remember how you bothered²¹⁰ us because you wanted to see her again?

-Què? Linton? –crijà Catherine, encenent-se de joiosa sorpresa en sentir el nom -. Aquest és el petit Linton? És més alt que jo! Ets tu, Linton?

El jove féu un pas endavant i es donà a conèixer. Ella el besà efusivament i tots dos van observar meravellats el canvi que el pas del temps havia provocat en l'aspecte de l'altre.

Catherine ja havia crescut del tot; la seva figura era alhora robusta i esvelta, elàstica com l'acer, i tot el seu aspecte exultava de salut i vitalitat. Les mirades i els moviments de Linton eren molt lànguids i la seva complexió extremadament delicada; però hi havia una gràcia en el seu posat que mitigava aquests defectes i feia que no resultés desagradable.

---

²⁰⁶ **Omissió.** He omès la paraula *posat* ja que crec que no és imprescindible.

²⁰⁷ He canviat l'ordre de l'oració ja que, per raons culturals, queda més natural d'aquesta manera.

²⁰⁸ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en el nombre de la paraula; *boniques* (plural) – *beautiful* (singular).

²⁰⁹ **Modulació.** El pas d'una oració afirmativa a una de negativa.

²¹⁰ En anglès, l'equivalent de la locució verbal *donar la llauna* és *to bother*. Per tant, s'ha convertit en una sola paraula.

-What? Linton? -Catherine shouted, turning red of pleasant surprise in hearing his²¹¹ name-. This is little Linton? He's taller than me! Is that you, Linton?

-The young man took a step forward and he made himself known²¹². She kissed him heartily and both of them observed delighted the change that the pass of time caused to the other one's appearance.

Catherine had already completely grown up; her figure was at the same time strong and slender, elastic as steel²¹³, and her appearance rejoiced of health and vitality. Linton's looks and movements were very downhearted and his constitution was extremely sickly; but there was a grace in his gesture that relieved these imperfections and made him not look so unpleasant.

Després de bescanviar nombroses mostres d'afecte amb ell, la seva cosina es dirigí al senyor Heathcliff, que s'havia quedat al costat de la porta, repartint la seva atenció entre el que hi havia a dins i el que hi havia a fora; fingint, de fet, que observava a fora, però atent només al que passava a dins.

-O sigui que vostè és el meu oncle! -cridà, apropiant-s'hi per saludar-lo-. Des del primer moment m'ha caigut bé, encara que es mostrés tan antipàtic. Per què no vénen a veure'ns a la Granja amb Linton? Mira que viure tan a prop tots aquests anys i no haver-nos vist mai, ja és ben estrany. Per què ha passat?

After exchanging many signs of affection with him, his cousin went to Mr Heathcliff, who stayed next to the door, dividing his attention between inside and outside; pretending, in fact, that he was observing outside, but he was only focused on what was happening inside.

-So you are my uncle! -she shouted, getting close to greet him-. From the first moment you made me a good impression, although you were so unpleasant. Why don't you come to see us in Thrushcross Grange with Linton? You've been living so close all these years and we have never seen each other, it's quite odd²¹⁴. Why has it happened?

-Vaig visitar la Granja massa sovint abans que vostè nasqués -respongué-. Però, què diable! Si li sobreixen petons, doni'ls a Linton; no els malbarati amb mi.

-Mira que ets dolenta, Ellen! -exclamà Catherine, corrent per atacar-me a mi amb les seves generoses carícies-. Malvada Ellen! Intentar impedir-me d'entrar. Però d'ara endavant cada dia faré aquest passeig, tinc el seu permís, oncle? I portaré de tant en tant el papa. No estarà content de veure'ns?

-I visited Thrushcross Grange too often before you were born -he answered-. But, what the hell! If kisses are left over²¹⁵, give them to Linton; don't waste them with me.

-You are so naughty²¹⁶, Ellen! -exclaimed Catherine, running to attack me with her generous caresses-. Evil Ellen! Try to block me to enter. But from now on I will walk this

²¹¹ Amplificació. He fet explícit un element que era implícit al text original. El nom → his name

²¹² He canvia la paraula *visible* per *known*, ja que he buscat l'equivalent exacte de donar-se a conèixer en anglès i he trobat que és *to make somebody known*.

²¹³ Traducció paraula per paraula. És una comparació, però en aquest cas, és la mateixa en català que en anglès.

²¹⁴ Les paraules *odd*, *weird* i *strange* són sinònimes tot i que no tenen exactament el mateix significat. He optat per la primera ja que era la que es referia més al significat de la paraula *estrany* en el text original.

²¹⁵ Podria haver utilitzat l'activa en anglès (calc sintàctic), però he canvia l'oració a passiva ja el seu ús en anglès és molt més habitual que en català.

way every day, do I have your permission, uncle? I will bring my papa once in a while-Won't he be happy to see us?

-I tant! –replicà l'oncle, reprimint amb prou feines una ganyota, provocada per la seva profunda aversió envers els dos suposats visitants-. Però esperi –continuà, girant-se cap a la senyoreta-. Ara que hi penso, serà millor que li ho expliqui. El senyor Linton té prejudicis contra mi; fa temps ens vam barallar, amb una ferocitat poc cristiana; si li esmenta que ha estat aquí, li prohibirà que hi torni. Per tant, no n'ha de dir res, a no ser que li sigui igual de tornar a veure el seu cosí o no. Pot venir, si vol, però no n'ha de parlar.

-Perquè es van barallar? –preguntà Catherine, considerablement desencisada.

-Of course! –replied his uncle, making faces²¹⁷, due to his deep aversion towards his two supposed visitors-. But wait – he continued, turning towards the young lady -. I think that it will be better to tell her. Mr Linton has prejudices against me; a long time ago we quarrelled, with unchristian²¹⁸ ferocity; if you tell him that you have been here, he will forbid you to come back. So, you don't have to say anything, unless you don't care²¹⁹ whether you see your cousin again or not. You can come, if you want, but you don't have to talk about it.

-Why did you quarrel? –asked Catherine, significantly disillusioned.

-Trobà que jo era massa pobre per casar-me amb la seva germana –respongué Heathcliff -, i es va ofendre molt quan ho vaig fer. Se sentí ferit en el seu orgull i mai més m'ha perdonat.

-Això està molt mal fet! –digué la senyoreta-. Alguna vegada li ho diré. Però Linton i jo no tenim res a veure amb la baralla. No vindré jo, doncs, sinó que vindrà ell a la Granja.

-És massa lluny per a mi –murmurà el seu cosí-, caminar quatre milles em mataria. No, vingui aquí, senyoreta Catherine, de tant en tant, no cada matí, sinó dos o tres cops a la setmana.

-He thought that I was too poor to marry his sister –answered Heathcliff -. And he was really offended when I did it. He felt emotionally²²⁰ hurt in his pride and he has never forgiven me.

-This is not good! –said the young lady-. Someday I will tell him. But Linton and I have²²¹ nothing to do with the quarrel²²². I won't come, but he will come to the Grange.

-It's too far for me –muttered his cousin-, walking four miles would kill me. No, come here, Miss Catherine, once in a while, not every morning, but twice or three times a week.

---

²¹⁶ Doubtant entre les paraules *naughty* i *evil*, he optat per la primera, ja que l'adjectiu *evil* s'utilitza per referir-se a una persona que vol fer mal intencionadament. I en aquest context, no es refereix a aquest sentit.

²¹⁷ **Omissió.** He omès l'expressió *reprimint amb prou feines* ja que crec que no era imprescindible en l'oració i tampoc he trobat un equivalent exacte.

²¹⁸ **Modulació.** Pas d'una paraula afirmativa a una de negativa.

²¹⁹ **Modulació.** Pas d'una expressió afirmativa a una de negativa.

²²⁰ **Amplificació.** He fet explícit un element que era implícit al text original (*emotionally*)..

²²¹ **Modulació.** Pas d'una expressió negativa a una d'affirmativa.

²²² Doubtant entre les paraules *quarrel* i *fight*, he escollit la primera ja que l'altre es refereix a una baralla física i aquí no ens referim a aquest significat.

El seu pare li llançà una mirada d'amarg menyspreu.

-Em temo, Nelly, que perdré el temps –em va dir baixet -. La senyoreta Catherine, com li diu el babau, aviat descobrirà la seva vàlua i l'enviarà al diable. Si el meu fill fos Hareton... Saps que, més de vint vegades cada dia, penso que voldria que fos meu, tot i la seva degradació? Jo me l'hauria estimat, si hagués estat un altre. Però no crec que hi hagi perill que la noia se n'enamori. I si aquesta insignificant criatura no s'espavila ràpidament, convertiré Hareton en el seu rival. Calculem que no viurà més enllà dels divuit anys. Oh, maleït animal insípid! Mira-te'l, absorbit a eixugar-se els peus i sense mirar-la per res! Linton!

His father gave him a look of bitter scorn.

-I fear, Nelly, I will waste time – he said to me quietly-. Miss Catherine, as the stupid names her, will discover his value soon and she will send him to the devil. If Hareton was my son... You know that more of twenty times every day, I wish he was mine, despite his deterioration? I would have loved him, if he had been another one. But I don't think that the girl falls in love with him. And if this meaningless child doesn't get a move on quickly, I will turn Hareton into his rival. We reckon that he won't live more than his eighteen years old. Oh, wicked dull animal! Look at him, absorbed to dry his feet and without looking at her for anything! Linton!

-Sí, pare –respongué el noi.

-No tens res per ensenyar a la teva cosina en algun lloc? Algun cau de conills, o de mosteles? Porta-la al jardí, abans de canviar-te les sabates, i a l'estable, i li ensenyes el teu cavall.

-No prefereix que ens quedem aquí asseguts? –preguntà Linton, dirigint-se a Cathy en un to que delatava mandra de tornar-se a moure.

-Yes, dad –answered the boy.

-Don't you have anything to show to your cousin somewhere? Any rabbit or weasel ²²³hutch? Take her to the garden, before changing your shoes, and to the stable, and show her your horse.

-Don't you prefer staying here sitting? –asked Linton, talking to Cathy with a tone which betrayed his sloth to move again.

-No ho sé –replicà ella, llançant una mirada de desig cap a la porta i clarament impacient per sortir.

Ell continuà assegut i s'arraulí més a prop del foc.

Heathcliff s'aixecà, va anar cap a la cuina i d'allí al pati, i cridà Hareton.

Hareton respongué i després entraren tots dos. El jove s'havia estat rentant, la qual cosa era visible per la vermellor de les galtes i perquè encara tenia el cabell mullat.

-Oh, oncle, li vull fer una pregunta –cridà la senyoreta Cathy, recordant l'affirmació de la majordoma -. Aquest no és cosí meu, oi?

---

²²³ Transposició. Hi ha hagut un canvi en el nombre de dues paraules; *conills* i *mosteles* (plural) - *rabbit* i *weasel* (singular).

-I don't know- she replied, giving a wishing look towards the door and clearly impatient to go outside.

He continued sitting down and he curled up more next to the fireplace²²⁴.

Heathcliff stood up, he went to the kitchen and from there to the garden, and he called Hareton.

Hareton answered and afterwards both of them came in. The young man had been washing himself up, which was obvious for the cheek's redness and because he still had his hair wet.

-Oh, uncle, I want to ask you a question -shouted Miss Cathy, recalling the butler's statement -. This is not my cousin, is he?

-Sí –respongué -, nebot de la seva mare. No li agrada?

Catherine semblava estranyada.

-No és un xicot agradable? –continuà.

La maleducada criatura es va posar de puntetes i xiuxiuejà una frase a l'orella de Heathcliff.

Ell va riure; la cara de Hareton s'enfosquí; vaig notar que era molt sensible quan li semblava que el ferien i evidentment tenia una idea, ni que fos una mica confusa, de la seva inferioritat. Però el seu amo i guardià li aclarí el front, en exclamar:

-Yes –he answered-, he's your mother's nephew. Don't you like him?

Catherine seemed shocked.

-Isn't he a nice boy? –she continued.

The rude child tiptoed and she whispered a sentence into Heathcliff's ear.

He laughed; Hareton's face got dark; I realized that he was very sensitive²²⁵ when he thought that they were hurting him and obviously he had an idea, although it was a little bit confusing, about his inferiority. But his master and guardian clarified ²²⁶him, exclaiming:

-Seràs el favorit entre tots nosaltres, Hareton! Ella diu que ets un... què era? Bé, una cosa molt afalagadora. Vinga! Vés amb ella a donar una volta per la granja. I procura comportar-te com un cavaller! No diguis paraulotes quan la senyoreta no et miri, ni li clavis tu la mirada i afanya't a amagar la cara quan et miri; quan parlis, pronuncia les paraules a poc a poc i no et fiquis les mans a les butxaques. Au, vés, i distreu-la tan bé com sàpigues.

Va observar la parella quan passava per davant de la finestra. Earnshaw mirava en direcció oposada a la seva companya. Semblava estudiar el familiar paisatge amb l'interès d'un estranger, d'un artista.

²²⁴ Modulació. S'ha substituït allò abstracte (*foc*) per una cosa concreta (*fireplace*).

²²⁵ Aquí podrà haver fet un calc semàntic que hagués provocat un fals amic. És a dir, l'ús d'una paraula de la llengua meta en una accepció que no existeix en aquesta llengua, per la semblança amb una paraula del text original.

²²⁶ Omissió. He omès la paraula *front* ja que crec que ja té sentit sense ella.

-You will be the favourite one amongst all of us, Hareton! She says that you are... what was it? Well, a very flattering thing. Come on! Go for a stroll to the farm with her²²⁷. And try to behave like a gentleman! Don't say swear words when the young lady isn't watching you, nor gazed at her and hurry to hide your face when she is looking at you; when you talk, pronounce the words slowly and don't put your hands in your pockets. Come on, go, and amused her as well as you know.

He observed the couple when they were crossing pass the window. Earnshaw was looking at his partner in the opposite direction²²⁸. He seemed to study the familiar landscape with the same interest as a foreigner, as an artist.

Catherine li dirigí una mirada dissimulada, que expressava ben poca admiració. Després dedicà la seva atenció a buscar la manera de divertir-se tota sola, i se n'anà corrent alegrement, taral-lejant una tonada per suplir la manca de conversa.

-Li he lligat la llengua –observà Heathcliff -. No s'arriscarà ni a pronunciar una sola síl·laba en tota l'estona! Nelly, tu em recordes a la seva edat, no, una mica més jove? Vaig tenir mai un aspecte tan estúpid, tan tanoca, com diria Joseph?

-Pitjor –vaig replicar-, perquè encara era més esquerp.

Catherine directed him a concealed look, which expressed small admiration. Afterwards she turned her attention to amuse herself alone, and she went running happily, humming a tune to make up for the lack of conversation.

-I've tied his tongue–observed Heathcliff-. He won't take the risk to pronounce even a syllable in the whole time! Nelly, do you remember me in his age, no, a little bit younger? Do I have such a stupid appearance, so fool, as Joseph would say?

-Worse –I replied-, because you were even more dour.

-Em produex un gran plaer! –continuà, reflexionant en veu alta-. Ha satisfet totes les meves aspiracions; si hagués nascut imbècil no en gaudiria ni la meitat. Però no és imbecil; i jo puc comprendre tots els seus sentiments, perquè també els he experimentat. Sé perfectament el que està patint ara, per exemple; però només és el començament de tot el que arribarà a patir. I mai no serà capaç d'emergir d'aquest abisme de grolleria i d'ignorància. Jo el tinc més dominat del que el poca-vergonya del seu pare em tenia a mi, i l'he fet caure més avall; perquè està orgullós del seu embrutiment. L'he educat de tal manera que qualsevol cosa que no sigui animal, estrictament animal, la menysprea i li sembla absurda, feble. No creus que Hindley estaria orgullós del seu fill, si el pogués veure? Gairebé tan orgullós com jo del meu. Però hi ha una diferència, l'un és or usat per fer llambordes; l'altre és llauna polida per tal que sembli plata. El meu no té per ell mateix res de valor, però jo tindré el mèrit de fer-lo arribar tan lluny com aquest pobre material permeti. El seu posseeix qualitats de primera categoria, però s'han perdut, i ara són pitjors que inútil. No tinc res de què penedir-me; ell tindria més del que ningú, llevat de mi, es pot imaginar. I la més bona és que Hareton m'estima com un condemnat! Estaràs d'acord amb mi que en això he superat Hindley. Si el bandarra mort s'alcés de la tomba per insultar-me pel mal que he fet al seu descendent, jo em divertiria veient com el seu descendent el tornava a matar, indignat pel fet que hagués gosat criticar l'únic amic que té en el món!

---

²²⁷ He canviat l'ordre de l'oració ja que quedava més natural d'aquesta manera

²²⁸ He canviat l'ordre de l'oració ja que quedava més natural d'aquesta manera.

-It causes me a great pleasure! –he continued, thinking aloud-. He has satisfied all my expectations²²⁹; if he was born fool he wouldn't enjoy it even the half. But he's not fool; and I can understand all his feelings, because I have experienced them as well. I perfectly know ²³⁰what he's suffering right now, for example; but it's just the start of what he is going to suffer. And he will never be capable of springing up this barrier of coarseness and ignorance. I have dominated him more than his mischievous father did with me, and I have made him fall lower; because he's proud of his brutalisation. I have raised him in such a way that anything that it's not animal, strictly animal, he underestimates it and he thinks it's absurd, weak. Don't you think that Hindley would be proud of his son, if he could see him? Almost as proud as I am of mine. But there's one difference, one is used to pave cobblestones²³¹; the other polished brass to pretend he is silver. My son has nothing of value for himself, but I will have achieved to make him going as far as this poor material allows it. His son ²³²owns first category attributes, but they got lost, and now they are worse than worthless. I don't have anything to regret; he would have more than anybody, with the exception of me, you can imagine. And the best is that Hareton loves me like a convict! You will agree with me that in this,²³³ I've beaten Hindley. If the dead naughty got up from the tomb to insult me for the harm I've made to his descendant, I would have fun seeing his descendant killing him again, outraged because he dared to criticise the only friend he has in the world!

Mentre deia això, Heathcliff deixà anar una diabòlica riallada; jo no vaig donar cap resposta, perquè vaig veure que no l'esperava.

Mentrestant, el nostre jove company, que seia massa lluny de nosaltres per sentir el que dèiem, començà a mostrar símptomes d'incomoditat, probablement penedit d'haver-se privat de la companyia de Catherine, només per por d'una lleugera fatiga.

El seu pare va captar les inquietes llambregades que dirigia a la finestra i el moviment indecís de la seva mà allargant-se vers el barret.

While he was saying this, Heathcliff let a diabolical guffaw out; I didn't answer²³⁴, because I saw that he was expecting none²³⁵.

Meanwhile, our young companion, who was sitting too far away from us to listen what we were saying, began to show symptoms of discomfort, maybe regretting to have refused Catherine's company, only for fear of a little fatigue.

His father understood the worried glances²³⁶ he directed towards the window and the hesitating movement of his hand stretching out towards the hat.

-Vinga, aixeca't, mandrós! –exclamà amb fingida jovialitat-. Vés a fora darrere d'ells! Són just a la cantonada, on hi ha els ruscos.

²²⁹ A la primera traducció havia traduït *aspiracions* per *wishes*. Buscant més bé he vist que la paraula en anglès *expectations* s'avenia més al significat.

²³⁰ He canviat l'ordre de l'adverbii ja que en anglès es diu d'aquesta manera.

²³¹ A la primera traducció havia traduït *fer llambordes* per *to work in a quarry*, però buscant més bé, he vist que l'equivalència exacta és aquesta: *pave cobblestones*.

²³² **Amplificació.** He fet explícit un element que era implícit en el text original ampliant el significat de l'oració.

²³³ He afegit una coma per raons estètiques.

²³⁴ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; *resposta* (nom) – *answer* (verb).

²³⁵ **Modulació.** Hi ha hagut un canvi d'una expressió negativa a una d'affirmativa.

²³⁶ Doubtant entre les paraules *glance* i *look*, he optat per la primera ja que en el context no es refereix a l'acció de mirar en general, sinó que es refereix a mirades curtes, sobtades.

Linton aplegà energies i abandonà la llar de foc. La vidriera era oberta mentre ell sortia, vaig sentir que Catherine preguntava al seu insociable accompanyant què era la inscripció que hi havia sobre la porta.

Hareton mirà cap amunt i es rascà el cap com un autèntic taujà.

-És un maleït escrit –respongué-. No el sé llegir.

-Come on, stand up, lazy! –he exclaimed with pretended cheerfulness -. Go outside and run after them! They're just at the corner, close to the hives.

Linton gathered his energies²³⁷ and he left the fireplace. The vitrine was opened while he was leaving, I heard that Catherine was asking to his unsociable companion what the inscription over the door was²³⁸.

Hareton looked up and he scratched his head as a real redneck.

-It's a damned writing –he answered-. I can't read it.

-Que no el saps llegir? –cridà Catherine -. Jo el sé llegir... És en anglès... però vull saber per què és aquí.

Linton no es pogué aguantar el riure (l'única mostra d'alegria que havia exterioritzat).

-No coneix les lletres –digué a la seva cosina -. S'hauria cregut mai que podia existir un beneit com ell?

-Però, és normal? –preguntà la senyoreta Cathy seriosament-. O és que és ximplet... no està bé del cap? Li he fet dues preguntes i cada vegada ha posat una cara tan estúpida que em sembla que no m'entén; de fet, jo gairebé no l'entenc, de debò!

-You can't read it? –shouted Catherine-. I can read it... It's in English... but I want to know why it is here.

Linton couldn't repress a laugh (the only sign of happiness he had shown).

-He doesn't know the letters –he told his cousin-. Have you ever believed that a fool like him could exist?

-But, is he normal? –asked Miss Cathy seriously-. Or is he dumb... is he crazy? I asked him two questions and he made such a stupid face that I think he didn't understand me; in fact, I almost don't understand him, seriously!

Linton tornà a riure i dirigí a Hareton una mirada burleta. En aquest moment, el noi no semblava certament gaire llarg d'enteniment.

-No hi ha cap problema, més que la seva droperia, oi, Earnshaw? –digué-. La meva cosina pensa que ets idiota... Ara pots acusar les conseqüències de menyspread “l'estudi dels llibres”, com tu dius... Ha notat, Catherine, la seva espantosa pronunciació del Yorkshire?

-I bé, per què diables serveixen, els llibres? –grunyí Hareton, més disposat a respondre al seu company habitual. Anava a continuar, però els altres dos esclataren en un sorollós atac

²³⁷ A la primera traducció havia optat per l'expressió *took a breath of energy*, però més tard he trobat l'equivalència exacta: *gathered his energies*.

²³⁸ He canviat el verb d'ordre dins l'oració per raons sintàctiques de la llengua meta.

de riure; la meva eixelebrada senyoreta estava encantada de descobrir que podia convertir l'estrany parlar del noi en objecte de diversió.

-De què serveix la paraula *diabes* en aquesta frase? —digué Linton, rient-. El pare t'ha dit que no diguis paraulotes, i tu no saps obrir la boca sense deixar-ne anar alguna... Procura portar-te com un cavaller, d'una vegada!

Linton laughed again and he directed Hareton a sardonic look. In this moment, the boy didn't seem certainly very clever²³⁹.

-There is no other problem, than his laziness, right, Earnshaw? —he said-. My cousin thinks that you are an idiot... Now you can know the consequences of looking down on the “study of books”, as you say... Have you observed, Catherine, his awful Yorkshire pronunciation?

-And well, how the hell are books for? —groaned Hareton, more prepared to answer his usual companion. I was about to continue, but the other two broke out in a noisy laughter; my crazy young lady was glad to discover that she could turn the odd speech of the boy into a fun object.

-“What’s the purpose of the word “devil” in this sentence?” —said Linton, laughing -. Dad has told you not to curse, and you can’t talk²⁴⁰ without doing it... Try to behave like a gentleman, once and for all!

-Si tu fossis més aviat una noia que no pas un noi, et tiraria a terra en un moment, miserable escòria! —replicà l'irritat taujà, i se n'anà, amb la cara encesa per una barreja de ràbia i humiliació, ja que era conscient que l'estaven insultant i no sabia ben bé com reaccionar.

El senyor Heathcliff, que havia sentit tota la conversa, igual que jo, somrigué quan el veié marxar, però immediatament després llançà una mirada de singular aversió a la frívola parella, que continuava xerrant a l'entrada. El noi havia trobat prou ànims per discutir els defectes i les deficiències de Hareton i per relatar anècdotes del seu comportament; i la noia assaboria les seves paraules poca-soltes i desdenyoses sense considerar la maldat que demostraven: però jo vaig començar a odiar Linton, més que compadir-lo, i a disculpar el seu pare, en certa manera, pel menyspreu que per ell sentia.

-If you were a girl rather than a boy, I would throw you to the ground,²⁴¹ miserable scum! —replied the annoyed coarse, and he left, with a face showing a mix of anger and humiliation, considering that he was aware that they were insulting him and he didn’t know how to react.

Mr Heathcliff, who had listened to all the conversation, the same as me, smiled when he saw that he was leaving, but right after that he gave a look of special aversion to the frivolous couple, who continued speaking in the entrance. The boy had found enough spirit²⁴² to argue Hareton’s defects and deficiency²⁴³ and to tell some anecdotes of his

²³⁹ Doubtant entre les paraules *clever* i *intelligent*, he optat per la primera ja que es refereix a la intel·ligència que una persona adquireix al néixer. En canvi, la paraula *intelligent* es refereix a les habilitats intel·lectuals que pot tenir una persona després d'una educació. A més, no he fet una traducció literal, sinó que he utilitzat una **paràfrasi**, és a dir, he substituït l'expressió pel sentit.

²⁴⁰ **Paràfrasi.** He substituït l'expressió pel sentit.

²⁴¹ **Omissió.** He omès les paraules *en un moment* ja que trobo que no són necessàries perquè el text tingui sentit.

²⁴² **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en el nombre de la paraula; *ànims* (plural) - *spirit* (singular)

²⁴³ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en el nombre de la paraula; *deficiències* (plural) - *deficiència* (singular)

behaviour; and the girl was enjoying his crackpot and disdainful words without considering the malice they showed: but I started hating Linton, more than feeling sorry for him, and to forgive his father, in one way, for the scorn that he felt for him.

Chapter 27 (pages 317-322)

-Quedar-me tota la nit? No! –digué la noia, mirant lentament al seu voltant -. Ellen, si cal, calaré foc a la porta, però jo sortiré.

I hauria començat immediatament l'execució de la seva amenaça si no hagués estat perquè Linton, alarmat altra vegada per la seva seguretat, l'aferrà amb els seus dèbils braços i sanglotà:

-No em vols amb tu, no em vols salvar i que pugui anar amb tu a la Granja? Oh! Estimada Catherine! No pots anar-te'n i deixar-me, després de tot. Has d'obeir el meu pare, ho has de fer!

-He d'obeir el meu –replicà ella-, i alleujar-lo d'aquesta cruel incertesa! Tota la nit! Què pensaria? Ara ja deu estar patint. O esbotzaré o calaré foc a una porta, però sortiré de casa. Tu calla! Tu no corres perill; però si intentes impedir-m'ho, Linton, jo estimo el meu pare molt més que a tu!

-Stay all night? No –said the girl, looking slowly around her -. Ellen, if needed, I will set fire to the door, but I will leave.

And she immediately would have carried out ²⁴⁴her threat if it hadn't been for Linton, frightened again for his safety, he took hold of his weak arms and he sobbed:

-You don't want me to be with you, you don't want to save me and so I could go to Thrushcross Grange with you? Oh! Dear Catherine! You can't go away and leave me, after all. You must²⁴⁵ obey my father, you have to do it!

-I must obey mine –she replied-, and soothe him from this cruel uncertainty! All night! What would he think? He might be already suffering now. I will either break or burn the door, but I will leave home. Shut up! You aren't in danger; but if you try to stop me, Linton, I love my father further more than you!

El terror mortal que li inspirava la càlera del senyor Heathcliff retornà al xicot la seva covarda eloqüència. Catherine estava mig trastocada, però persistia en la idea d'anar-se'n a casa i assajà al seu torn el sistema de la súplica per fer-li dominar la seva por egoista.

Mentre ells estaven ocupats en això, el nostre carceller tornà.

-Els vostres cavalls s'han escapat –digué-, i... Què, Linton, altre cop ploriquejant? Què t'ha fet? Vine, vine, deixem-ho córrer i vés-te'n al llit. D'aquí a un mes o dos, xicot, podràs pagar-li les presents tiranies amb una mà vigorosa. Tu estàs defallint únicament d'amor, oi que

²⁴⁴ **Omissió.** He omès la paraula *execució* ja que sense ella té el mateix sentit.

²⁴⁵ A la primera traducció havia traduït amb el “modal verb” *have to*. Més endavant he vist que el *must* és la paraula més apropiada pel context i pel significat ja que s'utilitza quan una circumstància personal fa que l’obligació sigui necessària. En canvi, el *have to* s'utilitza quan es tracta d’una circumstància externa.

sí? No és res més que això... i ella t'acceptarà! Vinga, al llit! Zillah no hi serà aquesta nit; t'hauràs de despollar tot sol. Calla! No et vull sentir! Quan siguis a la teva habitació, no et vindré a veure, no cal que tinguis por. Per pura casualitat, t'has portat acceptablement. Jo ja m'ocuparé de la resta.

Mr Heathcliff inspired him with such a lethal terror that this²⁴⁶ made the boy eloquent²⁴⁷ again. Catherine was half disrupted, but she persisted in the idea of going home and she started begging²⁴⁸ him so as to control her own selfish fear.

While they were busy with this, our gaoler came back.

-Your horses have escaped –he said-, and... Linton, are you grizzling again? What has she done? Come, come, leave it and go to bed. In a month or two, boy, you will be able to pay her back for her²⁴⁹ tyrannies with a vigorous hand. You are giving in only for love, aren't you? It's nothing more than this... and she will accept you! Come on, to bed! Zillah won't be here tonight; you will have to undress on your own. Shut up! I don't want to hear you! When you are in your bedroom, I won't come to see you, you don't have to fear. By pure chance, you have behaved in a good way. I will take care of everything.

Va dir aquestes paraules mentre mantenía la porta oberta perquè el seu fill passés; Linton es dirigí cap a la seva cambra exactament igual que ho hauria fet un gosset que sospités que la persona que l'espera té la intenció d'esclaifar-lo a traïció.

Va tornar a tancar amb clau. Heathcliff s'apropà al foc, on la senyoreta i jo estàvem callades. Catherine alçà la vista i instinctivament es portà la mà a la galta, perquè la proximitat d'aquell home li revifava una sensació de dolor. Qualsevol altra persona hauria estat incapàc de contemplar impossible aquell gest infantil, però ell la mirà irat i murmurà:

-Oh, no té por de mi? Dissimula molt bé el seu coratge... Sembla terriblement atemorida!

He said these words while he was holding the door open so that his son could pass; Linton went to his bedroom like a dog suspecting that the person who is waiting is about to betray him.

He locked the door again. Heathcliff got close to the fire, where the young lady and I were quiet. Catherine looked up and instinctively she put her hand on her²⁵⁰ cheek, because the proximity of that man caused her a painful feeling. Nobody else would have been capable²⁵¹ to contemplate that childish gesture in such an unaffected way²⁵², but he looked at her angrily and he muttered:

-Oh, aren't you scared of me? You hide your courage really well ... You seem terribly frightened!

²⁴⁶ He canvia l'ordre de l'oració per motius sintàctics.

²⁴⁷ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en la categoria gramatical; eloquència (nom) - eloquent (adjectiu).

²⁴⁸ **Omissió.** He omès gran part de l'oració ja que trobo que no és imprescindible en el text.

²⁴⁹ **Omissió.** He omès la paraula *presents* ja que trobo que no té importància en el text. A més, també hi ha una **amplificació** ja que s'amplia el significat utilitzant el determinant possessiu *her*.

²⁵⁰ **Amplificació.** He fet explícits elements que eren implícits al text original, per tant he ampliat una mica el significat de l'oració; *a la galta* → *on her cheek*.

²⁵¹ **Modulació.** Pas d'una expressió afirmativa a una de negativa.

²⁵² No he volgut traduir la paraula *impassible* literalment, per tant, ho he traduït amb una altra expressió que té el mateix significat: *unaffected way*

-Ara li tinc por –replicà ella-, perquè si em quedo, el meu pare serà desgraciat; com puc suportar que sigui desgraciat per culpa meva? Quan ell... quan ell... Senyor Heathcliff, deixí'm anar a casa! Li prometo que em casaré amb Linton... al meu pare li semblarà bé, i jo l'estimo... i, per què vol forçar-me a fer una cosa que jo ja faria voluntàriament?

-Que s'atreveixi a forçar-la! –vaig cridar-. En aquest país hi ha unes lleis, gràcies a Déu, i tant!, encara que estiguem en un racó de mòn. Jo el denunciaria, encara que fos el meu propi fill, i aquest és un crim sense “benefici de clergat”.

-I am frightened now –she replied-, because if I stay, my dad will be miserable; how can I put up with it²⁵³? It's only my fault.²⁵⁴ When he... when he... Mr Heathcliff, let me go home! I promise you that I will marry Linton... my dad will accept it, and I love him... and, why do you want to force me to do something that I would be willing to do?

-Don't dare²⁵⁵ to force her! –I shouted-. In this country there're laws, thank God, of course! although we are in a corner of the world. I would report you, even if you were my own son, and this is a crime without benefit of clergy.

-Silenci! –digué el brètol-. Al diable els teus crits! No vull que parlis. Senyoreta Linton, la idea que el seu pare es pugi sentir desgraciat em produex immensa joia; no podré dormir de satisfacció. No podia haver trobat una manera més eficaç de fixar la seva residència sota el meu sostre, durant les pròximes vint-i-quatre hores, que la d'informar-me que això provocarà un esdeveniment com aquest. I pel que fa a la seva promesa de casar-se amb Linton, ja m'encarregaré jo que la mantingui, perquè no sortirà d'aquesta casa fins que l'hagi complerta.

-Enviï Ellen, doncs, perquè digui al meu pare que estic bé! –exclamà Catherine, plorant amargament -. O casi'm aral! Pobre papa! Ellen, es pensarà que ens hem perdut. Què farem?

-Silence! –said the despicable-. Go to hell with your shouts! I don't want you to talk. Miss Linton, the idea that your father could feel miserable causes me a great happiness; I won't be able to sleep due to²⁵⁶ my satisfaction. I wouldn't have found another more effective way to set your home under my roof, for the following twenty-four hours, than being informed that this will cause an event like this one. And regarding to your promise of marrying Linton, I will take charge of it, because you won't leave this home until you have accomplished it.

-Send Ellen, then, to tell papa²⁵⁷ that I'm fine! –exclaimed Catherine, crying bitterly-. Or marry me now! Poor papa! Ellen, he will think we are lost. What shall we do?

-I ca! Es pensarà que ja està cansada de vetllarlo i que ha fugit per distreure's una mica –respongué Heathcliff-. No pot negar que ha entrat a casa meva per voluntat pròpia, desobeint les prohibicions del seu pare. I és molt natural que vostè tingüés ganes de divertir-se a la seva edat i que estigui avorrida d'atendre un malalt, que no és més que el seu pare. Catherine, els dies feliços del seu pare ja havien acabat quan els dies de vostè començaren. Ell la va maleir, n'estic segur, per haver vingut al mòn (jo, almenys, ho vaig fer). També és just, doncs, que la maleeixi en abandonar-lo. Jo també ho faig. Jo no l'estimo, Catherine! Com ho podria fer? Prou de plors. Si no m'erro, aquesta serà la seva principal diversió a partir d'ara, a no ser que Linton

²⁵³ He substituït elements del text original per la paraula *it* per no tornar-ho a repetir.

²⁵⁴ **Compensació.** És l'expressió d'elements en un punt del text diferent d'on apareixen a l'original a causa d'una pèrdua de significat.

²⁵⁵ **Modulació.** Pas d'una expressió afirmativa a una de negativa.

²⁵⁶ **Amplificació.** He fet explícits elements que eren implícits en el text original (*my*).

²⁵⁷ He canviat *my father* per *papa*, perquè la paraula *papa* és utilitzada, a vegades, per nens petits.

la compensi d'altres pèrdues, i sembla que el seu clarivident pare pensa que ho pot fer. Les seves cartes de consell i consol em divertien d'allò més. En l'última recomanava a la meva joia que tingués cura de la seva, i que fos amable amb ella quan ja fossin casats. Atent i amable, que paternal! Però Linton necessita totes les reserves d'atenció i amabilitat per a ell mateix. Linton pot ser un petit tirà perfecte. Pot encarregar-se de torturar tants gats com calgui, sempre que prèviament els hagin arrencat les dents i tallat les unges. Vostè podrà explicar al seu pare històries delicioses sobre la seva amabilitat quan torni a casa, li ho puc assegurar.

-I don't think so! ²⁵⁸He will think that you are tired of looking after him and that you have run away to have a good time – answered Heathcliff-. You can't deny that you have come into my house for your own will, disobeying your father's prohibitions. And it's really natural that you are willing to have fun at your age and that you are bored of looking after a sick person, who is your father. Catherine, your father's happiest days had already passed when you were born. He cursed you, I'm sure, for coming into the world (I did it, at least). It's fair, then, that he curses you to have abandoned him. I do it as well. I don't love you, Catherine! How could I do it? No more crying. As far as I can see²⁵⁹, this will be your main amusement from now on, unless Linton makes up for other losses, and it seems that your clever father thinks that he can do it. I found his letters of advice and comfort really funny. ²⁶⁰In the last one he advised my gem to take care of her, and to be kind with her when they have already got married. Attentive and kind, very fatherly! But Linton needs all the caution of attention and kindness for himself. Linton can be a little perfect tyrant. He can be in charge of torturing as many cats as needed, provided that they had previously pulled up their teeth and cut their nails. You will be able to tell your father lovely stories about his kindness when you return home, I can guarantee you.

-En això, té raó! –vaig dir-. Expliqui el caràcter del seu fill. Mostri-li la seva semblança amb vostè, i aleshores espero que la senyoreta Cathy s'ho pensarà dues vegades, abans de casar-se amb aquest basilisc!

-No tinc cap interès a parlar ara de les seves simpàtiques qualitats –respongué-, perquè ella l'ha d'acceptar o, si no, continuarà presonera i tu amb ella, fins que el teu amo es mori. Us puc retenir totes dues aquí, ben amagades. Si en dubtes, anima-la a retractar-se de la seva paraula i tindràs l'oportunitat de jutjar-ho.

-In this, you're right! –I said-. Tell about your son's character. Show her his similarity with you, and then I wish Miss Cathy will think about it twice, before marrying this basilisk!

-I don't have any interest in talking now about his kind qualities –he answered-, because she has to accept him or, otherwise, she will continue prisoner and you with her, until your master dies. I can hold both of you prisoner, well hidden. If you doubt about it, encourage her to take her word back and you will have the opportunity to judge it.

-No em retractaré –digué Catherine -. M'hi casaré, ara mateix, si me'n puc anar després a la Granja dels Tords. Senyor Heathcliff, vostè és un home cruel, però no és un diable i no deu voler, només per malddat, destruir irrevocablement la meva felicitat. Si el meu pare pensés que

²⁵⁸ **Paràfrasi.** L'expressió *i ca!* no existeix en anglès, per tant he hagut d'utilitzar altres paraules sense que canviï el significat.

²⁵⁹ A la primera traducció, havia utilitzat la traducció paraula per paraula però finalment, he optat per traduir-ho per una expressió equivalent.

²⁶⁰ He canviat l'ordre de l'oració per raons sintàctiques.

I'he abandonat deliberadament i morí abans que jo tornés, podria jo suportar la vida? Ja he deixat de plorar; però ara m'agenollaré aquí, davant de vostè, i no m'aixecaré ni apartaré els ulls de la seva cara fins que em mirí! No, no es giri! Mirí'm! No pot veure res que l'irriti. Jo no l'odio. No li guardo rancor per haver-me pegat. No ha estimat mai ningú, en tota la seva vida, oncle? Mai? Ah! M'ha de mirar almenys un cop. Sóc tan desgraciada... Per força li ha de saber greu i ha de tenir compassió de mi.

-Tregui'm de sobre aquests dits de rèptil i aparti's, si no vol que li clavi una guitza! –crijà Heathcliff, rebutjant-la brutalment-. Preferiria que m'abracés una serp. Com diables se li pot acudir d'acariciar-me? La detesto.

-I won't take it back –said Catherine-. I will marry him, right now, if later I can go to Thrushcross Grange. Mr Heathcliff, you are a cruel man, but you are not devil and you mustn't want, only because of malice, to destroy irrevocably my happiness. If my father thought that I abandoned him intentionally and died before I could return, could I put up with life? I have already stopped crying; but now I will kneel down here, in front of you, and I neither won't stand up nor I won't take my eyes off you²⁶¹ until you look at me! No, don't turn! Look at me! You can't see anything that irritates you. I don't hate you. I don't bear a grudge for hitting me. Have you ever loved anybody, in all your life, uncle? Never? Ah! You have to watch me at least once. I am so miserable... You must feel sorry and pity for me.

-Take these reptile's fingers out and move aside, if you don't want me to kick you!–shouted Heathcliff, rejecting her brutally-. I'd rather be held by a snake. How do you dare caressing me? I hate you.

Arronsà les espalles; de fet, s'estremí tot ell, com si se li posés la pell de gallina de pura aversió; tirà enrere la seva cadira mentre jo m'aixecava i obria la boca per deixar anar un xàfec d'insults, però vaig haver d'emmutdir a meitat de la primera frase, perquè em va amenaçar de tancar-me tota sola en una habitació si pronunciava una síl·laba més.

Es feia fosc, vam sentir unes veus que provenien de la porta del jardí. Heathcliff sortí corrent de seguida; ell conservava la sang freda, nosaltres no. Hi hagué una conversa de dos o tres minuts i després tornà sol.

-Em pensava que era el seu cosí Hareton –vaig dir a Catherine-. Voldria que arribés! Qui sap si no es posaria de part nostra?

He shrugged his²⁶² shoulders; in fact, all his body²⁶³ was shaking as if, for pure aversion, he got goose bumps; he moved his chair back while I was standing up and I was opening my mouth to say a lot of insults, but I had to shut up in the middle of the first sentence, because he threatened me to lock me alone in a room if I pronounced one more syllable.

It was getting dark, we heard some voices that came from the garden's door. Heathcliff immediately ran away; he kept cold blood, we didn't. There was a talk for two or three minutes and then he came back alone.

-I thought it was your cousin Hareton –I said to Catherine-. I wish he came! Who knows if he wouldn't be on our side?

²⁶¹ Condensació. He fet implícits elements que eren explícits al text original.

²⁶² Amplificació. He fet explícits elements que eren implícits al text original; *les espalles* → *his shoulders*.

²⁶³ Amplificació. He fet explícits elements que eren implícits al text original; *all his body*

-Eren tres criats que venien de la Granja a buscar-vos –digué Heathcliff, en sentir-me-. Hauries pogut obrir una finestra i cridar, però juraria que aquesta nena està contenta que no ho hagis fet. Està contenta de veure's oblidada a quedar-se, n'estic segur.

En veure l'oportunitat que acabàvem de desaprofitar, totes dues vam donar curs lliure a la nostra pena sense cap mena de control. Ell deixà que continuéssim lamentant-nos fins a les nou i llavors ens va dir que pugéssim a dalt, passant per la cuina, cap a la cambra de Zillah, i jo vaig dir baixet a la meva companya que obeís. Potser un cop allí podríem trobar alguna manera de sortir per la finestra o d'arribar a les golfes i sortir per una claraboia.

Però la finestra era estreta, com les de baix, i la trapa de les golfes estava fora del nostre abast, perquè ens van tancar amb clau com abans.

-They were three servants who came from the Grange looking for you –said Heathcliff, hearing me-. You could have opened the window and shout, but I am almost certain that this girl is happy that you haven't done it. She is happy to see herself forced to stay, I'm sure.

When we saw the opportunity we had missed, we let our sorrow go without control²⁶⁴. He let us to go on wailing until nine o'clock and then he told us to go upstairs, going through the kitchen, towards Zillah's bedroom, and I quietly told my companion to obey. Maybe once there we could find some way to leave through the window or arrive to the attic²⁶⁵ and leave through a skylight.

But the window was narrow, like the downstairs ones, and the attic's trap door was out of our reach, because they locked us like before.

Cap de les dues no va dormir; Catherine s'instal·là davant de la finestra, esperant ansiosament que es fes de dia; un profund sospir fou l'única resposta que vaig poder obtenir a les meves repetides súpliques perquè descansés una estona.

Vaig seure en una cadira i m'anava gronxant amunt i avall, mentre em feia a mi mateixa retrets molt durs per les moltes faltes de negligència que havia comès i per culpa de les quals, a mi m'ho semblà aleshores, s'havien produït totes aquelles desgràcies a la família dels meus amos. Ja sé que, de fet, no era aquest el cas, però això és el que em deia la meva imaginació en aquella nit tenebrosa, i fins i tot Heathcliff em semblava menys culpable que jo mateixa.

None of us slept; Catherine settled in front of the window, waiting anxiously for the crack of dawn²⁶⁶; a deep sigh was the only answer that I could get from my repeated pleas asking her to rest for a while.

I sat down on a chair and I was swinging up and down, while I was feeling guilty for my negligence²⁶⁷, which, although I didn't realise then, was the cause of my master's family misfortunes. I know that, in fact, this was not the case, but that's what my imagination told me that gloomy night, and even Heathcliff seemed less guilty than me.

A les set del matí vingué i preguntà si la senyoreta Linton estava llevada.

Ella corregué immediatament cap a la porta i respongué:

²⁶⁴ **Omissió.** He omès alguns elements del text original.

²⁶⁵ **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en el nombre d'una paraula; golfes (plural) - attic (singular)

²⁶⁶ He traduït l'expressió *fer-se de dia* per una locució adverbial: *the crack of dawn*.

²⁶⁷ **Omissió.** He omès alguns elements del text original ja que no tenien importància en el significat de l'oració.

-Sí.

-Doncs anem –digué, obrint la porta i estirant la noia cap enfora.

Em vaig aixecar per seguir-los, però va tornar a tancar amb clau. Vaig demanar que em deixessin lliure.

-Tingues paciència –replicà-. D'aquí a una estona et faré enviar l'esmorzar.

Vaig donar cops a la porta i vaig sacsejar furiosament la balda; Catherine preguntà per què em tenien encara tancada. Ell respongué que jo havia de procurar aguantar una hora més i després van marxar.

-At seven o'clock in the morning he came and asked if Miss Linton was awake.

She ran immediately towards the door and she answered:

-Yes.

-So let's go –he said, opening the door and stretching the girl outside.

I stood up to follow them, but he locked the door again. I asked them to free me.

-Be patient –he replied-. We will give you the breakfast in a while.

I hit the door and I shook the shelf furiously; Catherine asked why they still kept me locked. He answered that I had to try to resist for one more hour and then they left.

Vaig aguantar dues o tres hores; al final vaig sentir passos, però no de Heathcliff.

-He portat alguna cosa de menjar –digué una veu-; obri la porta!

Vaig obeir l'ordre ràpidament i vaig veure Hareton, carregat amb prou menjar per passar un dia sencer.

-Agafi-ho –va afegir, col·locant-me la safata a les mans.

-Espera't un minut –vaig començar.

-No! –va cridar, i es retirà, sense fer cas de les súpliques que vaig assajar per retenir-lo.

I allí em vaig quedar tancada, tot el dia, i tot el dia següent; i un altre i un altre. Cinc nits i quatre dies vaig restar-hi, en total, sense veure ningú llevat de Hareton, un cop cada matí, i ell era un carceller modèlic, rude, mut i sord a qualsevol intent de despertar el seu sentit de la justícia o de la compassió.

I could resist for two or three hours; finally I heard steps, but not Heathcliff's.

-I've brought some food –said a voice-; open the door!

I obeyed the order quickly and I saw Hareton, carrying enough food for one day.

-Take it –he added, putting the tray in my hands

-Wait a minute –I started.

-No! –I shouted, and he went away, without listening to my pleas I had practised to retain him.

And there I was locked in, all day, and the following day; and another and another. Five nights and four days,²⁶⁸ without seeing anyone else except Hareton, once every morning, and he was an exemplary, rude, mute and deaf warden to any attempt to awaken his justice or compassion sense.

Chapter 34 (pages 387-392)

-No és pas culpa meva si no puc menjar ni dormir –replicà-. T'asseguro que no ho faig amb cap propòsit deliberat. Dormiré i menjaré tan aviat com podré. Però és com si pretenguessis que un home que es debat dins l'aigua reposés quan està a una braçada de la riba! Primer hi he d'arribar, i després descansaré. Bé deixem estar el senyor Green i pel que fa a penedir-me de les meves injustícies, no n'he comès cap i no em penedeixo de res. Sóc massa feliç i, malgrat tot, encara no sóc prou feliç. La beatitud de la meva ànima mata el meu cos, però no se satisfà a si mateixa.

-Feliç, senyor? –vaig cridar-. Estranya felicitat! Si em volgués escoltar sense enfadar-se, li podria donar algun consell que contribuiria a augmentar la seva felicitat.

-It's not my fault if I can't eat nor sleep –he replied-. I don't do it on purpose, be sure. I will sleep and eat as soon as I can. But it's as if you were expecting that a man who struggles in the water, have a rest when he is about to reach the shore. First of all I have to arrive, and then I will rest. Let's not talk about Mr Green and as far as regretting about my injustices, I didn't cause any and I don't regret about anything. I'm too happy and, despite everything, I'm not happy enough. My goodness²⁶⁹ kills my body, but it doesn't satisfy itself.

-Happy, man? –I shouted-. Odd happiness! If you wanted to listen to me without going mad, I could give you some advice which would contribute to increase your happiness.

-Quin és? –preguntà -. Dóna-me'l.

-Vostè ja sap, senyor Heathcliff –vaig dir-, que des que tenia tretze anys ha portat una vida egoista i allunyada del cristianisme i probablement en tot aquest temps amb prou feines ha tingut una Bíblia a les mans. Ja deu haver oblidat el contingut d'aquest llibre i no deu tenir temps per buscar-lo, ara. Creu que li faria algun mal que enviéssim a buscar algú, algun pastor de qualsevol secta, no importa quina, perquè l'hi expliqués i li fes veure fins a quin punt s'ha allunyat dels seus preceptes i com seria indigne del seu cel, si no canvia de conducta abans de morir?

-Which one²⁷⁰? –he asked-. Give it to me.

-You already know, Mr Heathcliff –I said-, since you were thirteen years old you have spent a selfish life and far away from Christianity and maybe in all this time you

---

²⁶⁸ Omissió. He omès alguns elements del text original per no repetir conceptes.

²⁶⁹ Omissió. He omès elements del text original ja que trobo que no són imprescindibles.

²⁷⁰ He suprimit el verb i ho he substituït per una altra expressió que ve a dir el mateix.

have barely had the Bible in your²⁷¹ hands. You might have forgotten the contents²⁷² of this book and you might not have time to look for it, now. Do you think that it would hurt you if we sent somebody to look for, some priest from any sect, it doesn't matter which one, to tell you and show you to what an extent you have got away from its precepts and how you would be unworthy of your Heaven, if you don't change your behaviour before dying?

-Més aviat t'estic agrait que no pas enfadat, Nelly –digué-, perquè m'has recordat de quina manera desitjo ser enterrat. Vull que em portin al cementiri al vespre. Tu i Hareton podeu accompanyar-me si voleu. Vigila, sobretot, que l'enterramorts obeeixi les meves ordres amb relació als dos taüts! No cal que vingui cap sacerdot; no cal que ningú digui res sobre mi. Et dic que ja gairebé he assolit el meu cel; i el cel dels altres, ni el valoro ni el desitjo!

-I si vostè persevera en el seu obstinat dejuni i es mor a causa d'això i es neguen a enterrar-lo al recinte del cementiri? –vaig dir, afectada per la seva descreguda indiferència-. Què li semblaria?

-I am rather grateful than mad, Nelly –he said-, because you have reminded me in which way I wish to be buried. I want someone to take me to the cemetery in the evening. You and Hareton can accompany me if you want. Watch out, especially, that the gravedigger obeys my orders regarding the two coffins. No priest has to come²⁷³; I don't want anything be said over²⁷⁴me. I tell you that I have almost reached my heaven; and, I neither value nor do I wish other's heaven.

-And if you continue in your obstinate fast and you die due to this and if they deny burying you in the cemetery? –I said, affected for his unbelieving indifference-. What would you think?

-No ho faran –replicà-; si ho fessin, m'has de fer traslladar secretament i, si incompleixes l'encàrrec, comprovaràs, a la pràctica, que els morts no deixen d'existir!

Tan bon punt sentí el moviment dels altres habitants de la casa, es reclogué en el seu cau i jo vaig respirar més tranquil·la. Però a la tarda, mentre Joseph i Hareton eren a les seves feines, Heathcliff tornà a entrar a la cuina amb una mirada salvatge, em digué que m'acostés i m'assegués amb ell a la sala... volia estar amb algú.

Jo m'hi vaig negar i li vaig dir clarament que tant les seves paraules com el seu comportament eren molt estranys i em feien por i que jo no tenia ni el valor ni la voluntat de fer-li companyia, tota sola.

-They won't do it –he replied-; If they did it, you have to move me in secret and, if you don't follow the order, you will realise, that dead people doesn't go on existing.

After hearing the movement of the other inhabitants of the house, he locked up in his bedroom²⁷⁵and I breathed calmer. But in the afternoon, while Joseph and Hareton were

²⁷¹ **Amplificació.** Hi ha hagut una ampliació en el significat, per tant, he fet explícits elements que són implícits al text original; *a les mans* → *in your hands*

²⁷² **Transposició.** Hi ha hagut un canvi en el nombre de la paraula; *contingut* (singular) -*contents* (plural).

²⁷³ He canviat l'ordre de l'oració, ja que m'agradava més com quedava.

²⁷⁴ Podria haver utilitzat l'activa en anglès (calc sintàctic), però he canviat l'oració a passiva ja el seu ús en anglès és molt més habitual que en català.

²⁷⁵ **Amplificació.** He ampliat el significat de l'oració, per tant, he fet explícits elements que eren implícits al text original.

in their work²⁷⁶, Heathcliff came back again to the kitchen with a wild look, he told me to get close and to sit down next to him in the living room... He wanted to be with someone.

I denied and I told him clearly that both his words and his behaviour were really strange and they frightened me and that I had neither the courage nor the will to be with him, alone.

-Sembla que em consideris un dimoni! —digué, rient d'aquella manera sinistra -. Un ésser massa horrible per viure sota un sostre decent!

Llavors es girà vers Catherine, que havia entrat i es posà darrere meu en veure que ell s'apropava, i afegí, mig sarcàsticament:

-Vols venir, gallineta? No et faré mal. No! Per a tu, sóc més dolent que el mateix diable. Bé, aquí hi ha algú que no defuig la meva companyia! Déu meu; és implacable. Maleïda sigui! És incomparblement més del que pot suportar la naturalesa humana, ni que sigui la meva!

-It looks as if that you consider me a demon! —he said, laughing in that sinister way-. A too horrible human to live under a decent roof!

Then he turned towards Catherine, who had entered and she went behind me when she saw that he was getting closer, and he added, half sarcastically:

-Do you want to come, little hen? I won't hurt you. No! For you, I'm worse than the Devil. Well, here there's someone who doesn't avoid my company! Oh my God; she's implacable. Bloody hell! She's incomparably more than the human nature can bear, even mine!

No volgué la companyia de ningú més. Al capvespre, se n'anà a la seva cambra i, durant tota la nit i fins ben entrada la matinada, el vam sentir gemigar i murmurar en veu baixa. Hareton tenia el desfici d'entrar, però jo li vaig dir que anés a buscar el senyor Kenneth, i ell ja entraria i se'l miraria.

Quan el senyor Kenneth arribà, vaig trucar a la porta i vaig intentar d'obrir-la, però vaig veure que era tancada amb clau, i Heathcliff ens envia a l'infern. Estava millor i volia que el deixéssim sol i, per tant, el doctor se n'anà.

El vespre següent va ser molt humit; de fet, va ploure fins que es féu de dia. Quan feia la meva passejada matinal al voltant de la casa, vaig observar que la finestra de l'amo era oberta de bat a bat i que la pluja entrava a raig a l'interior.

He didn't want of anyone else as company. ²⁷⁷At dusk, he went to his bedroom and, during all night and until early morning, we heard him moaning and whispering. Hareton had the unease to enter, but I told him to look for Mr Kenneth, and he would come into and he would look at him.

When Mr Kenneth arrived, I knocked on the door and I tried to open it, but I saw that it was locked, and Heathcliff sent us to hell. He was better and he wanted us to leave him alone and, therefore, the doctor went away.

---

²⁷⁶ Transposició. Hi ha hagut un canvi en el nombre de la paraula; *feines* (plural) - *work* (singular)

²⁷⁷ He canvia una mica l'estructura i l'ordre de l'oració per raons de la llengua del text meta.

The following evening was very damp²⁷⁸; in fact, it rained until the crack of dawn. When I was doing my morning walk around the house, I observed that the master's window was wide-open²⁷⁹and that the rain was pouring inside.

-No pot ser que sigui al llit –vaig pensar-, aquesta pluja el deixaria xop! O bé ja s'ha llevat, o ha sortit. Però no penso fer més complimentos, entraré decididament i miraré!

Després d'aconseguir entrar amb una altra clau, vaig córrer a obrir els plafons, perquè la cambra era buida; ràpidament els vaig empènyer cap a un costat i vaig mirar a dins. El senyor Heathcliff era allí, de panxa enlaire. Els seus ulls em miraven, tan penetrants, tan ferotges, que em vaig espantar; i després va semblar que somreia.

No podia creure que fos mort, però tenia la cara i el coll amarats per la pluja; els llençols degotaven i estava absolutament immòbil. La finestra, batent aquí i allà, li havia esgarrapat una mà que reposava a l'ampit. De la ferida, no en rajava sang, i quan la vaig tocar amb els dits, ja no en vaig tenir cap dubte: era mort i rígid!

-He can't be in bed –I thought-, he will²⁸⁰get soaked! He may be already out of bed, or he may have left. But I won't hesitate any more, I will definitely come in and I will look!

After entering with another key, I ran to open the panels, because the bedroom was empty; quickly I pushed them to a side and I peeped in²⁸¹. Mr Heathcliff was there, facing up. His eyes were looking at me, so penetrating, so wild, that I got scared; and then it was as if he was smiling.

I couldn't believe he was dead, but his face and neck were soaked due to the rain; the sheets were dripping and he was absolutely still. The window, beating to and fro²⁸², had scratched one hand that was on the windowsill. The wound wasn't bleeding, and when I touched it with the fingers, I didn't have any doubt: he was dead and rigid!

Vaig tancar la finestra; li vaig enretirar els cabells del front. Vaig intentar tancar-li els ulls... per fer desaparèixer, si era possible, abans que ningú altre el pogués veure, aquella espantosa mirada d'exultació, que semblava d'un ésser viu. No es van voler tancar, semblava que es burlaven dels meus intents, i els seus llavis oberts i les seves dents blanques i afuades també se'n burlaven! Presa d'un altre atac de covardia, vaig cridar Joseph. Joseph pujà arrossegant els peus i féu molt soroll, però es negà decididament a ficar-se en res.

-El diable s'ha endut la seva ànima! –crijà-. I pot emportar-se també la carcassa com a torna! M'és ben igual! Mira quina cara de malvat que fa, somrient a la mort! –i el vell pecador somreia burleta.

I closed the window; I removed the hair from his forehead. I tried to close his eyes... to make him disappear, if it was possible, before anybody else could see him, that horrible look of exultation, which seemed of a human being. They didn't want to close, it seemed that they were teasing about my efforts, and his open lips and his white and sharp teeth

²⁷⁸ Doubtant entre les paraules *dump* i *wet*, he optat per la primera ja que és la que s'avé més al significat del context.

²⁷⁹ Traducció com a expressió fixada. L'expressió *obert de bat a bat* no es pot traduir paraula per paraula per tant he hagut de buscar l'equivalent ; *to be wide-open*.

²⁸⁰ Omissió. He omès *la pluja* ja que crec que ja es sobreentén.

²⁸¹ A la primera traducció havia traduït *vaig mirar a dins* per *I looked inside*, per tant vaig utilitzar la traducció paraula per paraula, però llavors he trobat la paraula equivalent que vol dir mirar a dins; *to peep in*.

²⁸² He trobat l'equivalència exacta de *aquí i allà*; *to and fro*.

were teasing me too! With another cowardice attack, I cried out for Joseph. Joseph went upstairs dragging his feet and he made a lot of noise, but he definitely refused getting involved in anything.

-The Devil has stolen his soul! –he shouted-. And he can steal the carcase as compensation! I don't even care! Look what an evil face he has, smiling to the death! – and the old sinner was smiling sarcastically.

Vaig pensar que tenia intenció de fer cabrioles al voltant del llit; però de sobte s'asserenà, caigué de genolls i aixecà les mans i donà gràcies que l'amo legítim i l'antic llinatge haguessin recuperat els seus drets.

Jo vaig quedar aclaparada per aquell horrible esdeveniment, i la meva memòria inevitablement reculava als temps passats amb una mena de tristesa opressiva. Però el pobre Hareton, el més maltractat, fou l'únic que sofrí de debò. Restà assegut al costat del cadàver tota la nit, plorant amb autèntica amargor. Li estrenyia la mà i besava aquell rostre salvatge i sarcàstic del qual tothom apartava la mirada. I ell plorava amb aquell dolor profund que brolla naturalment dels cors generosos, encara que siguin resistents com l'acer trempat.

I thought that he had the intention to do somersaults around the bed; but he suddenly calmed down, he fell down on his knees and he raised his hands and he thanked for the fact that the authentic master and the old lineage had recovered his rights.

I felt stunned by that horrible event, and my memory, inevitably, was going back to the old times with a kind of oppressive sadness. But poor Hareton, the more battered, was the only who really suffered. He was sitting down next to the corpse all night, crying with real sorrow. He shook his hands and he kissed that wild and sarcastic face from which everyone took their eyes off. And he cried with that deep sorrow that naturally arises from kind hearts, even if they are as tough as tempered steel.

Kenneth estava molt desorientat a l'hora de pronunciar-se sobre la malaltia de què havia mort l'amo. Jo vaig amagar el fet que no havia menjat res durant quatre dies, per por de provocar problemes i perquè aleshores estava convençuda que el seu dejuni no fou deliberat; va ser una conseqüència de la seva estranya malaltia, no una causa.

El vam enterrar, amb gran escàndol de tot el veïnat, tal com ell desitjava. Earnshaw i jo, l'enterramorts i sis homes que transportaven el taüt constituírem tot el seguici.

Kenneth was really disoriented when he had to talk about the illness which killed his master. I concealed²⁸³ the fact that he hadn't eaten anything for four days, so as not to cause problems and because then I was sure that his fast wasn't deliberate; it was a consequence of his odd disease, not a cause.

We buried him, making a fuss in the neighbourhood, as he wished. Earnshaw and I, the gravedigger and six men who were carrying the coffin took part in all the entourage.

Els sis homes se n'anaren quan hagueren dipositat el taüt a la fossa; nosaltres ens vam quedar fins que el vam veure cobert de terra. Hareton, amb la cara amarada de llàgrimes, arrencà terrossos d'herba i els diposità sobre la terra fosca, i ara la tomba és tan suau i verda com les seves veïnes i desitjo que el seu ocupant hi dormi tan profundament com els seus veïns. Però la gent del poble, si algú els pregunta, li juraran sobre la Bíblia que Heathcliff passea. N'hi ha que diuen que se l'han trobat prop de l'església, o a l'erm, o fins i tot dins de casa. Històries

²⁸³ Doubtant entre les paraules *hide* i *conceal*, he optat per la segona ja que es refereix més a un sentit figurat.

absurdes, dirà vostè, i jo també. Tanmateix, el vell que és allà, al costat del foc de la cuina, afirma que els ha vist tots dos, mirant per la finestra de la seva habitació, cada nit de pluja des que Heathcliff va morir... i a mi em va passar una cosa estranya ara deu fer un mes.

The six men left when they placed the coffin to the grave; we stayed until we saw it covered.²⁸⁴ Hareton, with his face soaked with tears, pulled up clods of grass and he put over the dark sand, and now the tomb is soft and green like his neighbours and I wish that his occupant slept as deeply as his neighbours. But the people from the village, if someone asks you, will swear on the Bible that Heathcliff walks. There are the ones who say that they have found him near the church, or in the wasteland, or even inside the house. Absurd stories, you will say, and I do as well. Even , the old man who is there, next to the kitchen fire, states that he has seen both of them, looking through his bedroom window, every rainy night since Heathcliff died... and an odd thing happened to me a month ago.

Un vespre anava cap a la Granja –un vespre fosc que amenaçava tempesta – i, just al revolt dels Cims, em vaig trobar un noiet que portava una ovella i dos xais, plorava abundantment i vaig pensar que els xais estaven nerviosos i no es deixaven guiar.

-Què et passa, xicotet? – vaig preguntar.

-Heathcliff i una dona són allà baix, sota la punta del roquissar –somicà-, i no goso passar pel seu costat.

Jo no veia res, però ni ell ni els animals no volien continuar i jo li vaig dir que agafés el camí de baix.

One evening I was going to Thrushcross Grange –a dark evening which was threatening a storm –and just in the bend of Wuthering Heights, I found a little boy who was carrying a sheep and two lambs, he was crying heavily and I thought that the lambs were nervous and they didn't let him guide them.

-What's the matter, little boy? –I asked

-Heathcliff and a woman are downhill, below the rocks – he grizzled-, and I don't dare to pass next to them.

I didn't see anything, but neither he nor his animals wanted to continue and I told him to take the downhill way.

És probable que, en travessar l'erm tot sol, ell mateix hagués creat aquests fantasmares, tot pensant en el que havia sentit repetir als seus pares i companys. De totes maneres, ara no m'agrada ser fora quan és de nit, ni m'agrada quedar-me sola en aquesta casa tan trista... No ho puc evitar, estaré molt contenta quan la deixin i es traslladin a la Granja! –vaig dir.

-Sí –respongué la senyora Dean-, de seguida que es casin, i això serà el dia de Cap d'Any.

-I llavors qui viurà aquí?

-Doncs, Joseph tindrà cura de la casa, i potser un noi que li faci companyia. Viuran a la cuina i la resta de la casa restarà tancada.

---

²⁸⁴ Omissió. He omès elements del text original ja que crec que ja té sentit sense ells.

It's possible that, in crossing the wasteland alone, he would have created these ghosts, thinking about what he had heard from his parents and friends. In any case, I don't like to stay out at night, nor I like to be alone in this sad house... I can't help it, I will be very happy when they move to the Grange! -I said.

-Yes –Mrs Dean answered -, when they get married, and this will be on New Year's Eve.

-And then who will live here?

-Well, Joseph will take care of the house, and maybe a boy who keeps him company. They will live in the kitchen and the rest of the house will be closed.

-Per a ús dels fantasma que la vulguin ocupar –vaig observar.

-No, senyor Lockwood –digué Nelly, fent que no amb el cap-. Jo crec que els morts estan en pau i que no tenim dret a parlar-ne amb frivitat.

En aquell moment s'obrí el reixat del jardí; els excursionistes tornaven.

-Ells no tenen por de res –vaig rondinar, mentre els veia venir per la finestra-. Mentre estiguin junts, desafiaran Satanàs i totes les seves legions.

-Ready for the ghosts that want to live there –I observed.

-No, Mr Lockwood –Nelly said, shaking her head²⁸⁵-. I think that dead people rest in peace and we don't have any right to talk about them with such frivolity.

In that moment the garden fence opened; the hikers had come back.

-They are scared of nothing ²⁸⁶–I grumbled, while I was watching them through the window-. As long as they are together, they will face Satan and all his legions.

---

²⁸⁵ **Condensació.** S'ha reduït una mica el significat del text ja que s'han fet implícits elements del text que eren explícits al text original.

²⁸⁶ **Modulació.** Pas d'una expressió negativa a una d'affirmativa.

10. COINCIDÈNCIES I DIFERÈNCIES AMB EL TEXT ORIGINAL

Com ja he dit en la introducció, l'objectiu del treball ha estat fer una primera traducció sense coneixements previs i una segona, aplicant els procediments que he après havent llegit diferent bibliografia. En cap moment, no he pretès (ja que seria un objectiu impossible i fins i tot un atreviment) comparar la segona traducció amb el text original. En un principi, no havia pensat fer aquest apartat, tot i així, em sembla interessant veure les coincidències i diferències de les dues traduccions amb aquest, amb l'objectiu de comprovar, si la segona traducció s'apropa una mica més a la novel·la original.

Així doncs, he seleccionat diferents paràgrafs dels fragments traduïts prèviament. Seguidament veureu el text original escanejat i emmarcat i a sota, les meves dues traduccions. Les coincidències les he subratllades en verd i les diferències en vermell.

/ Before I came to live here, she commenced, waiting no further invitation to her story, I was almost always at Wuthering Heights; because my mother had nursed Mr Hindley Earnshaw, that was Hareton's father, and I got used to playing with the children – I ran errands too, and helped to make hay, and hung about the farm ready for anything that anybody would set me to.

Primera traducció

Before coming to live here – she has started her story without waiting for another invitation -, I almost always stayed at Wuthering Heights, because Mr Hindley Earnshaw, who was raised by my mother, was Hareton's father, and I usually played with the children and I also completed some assignments and I helped to make straw and I walked around the farm ready for whatever someone could order me.

Segona traducció

Before coming to live here – she has started her story without waiting for another invitation-, I was almost always at Wuthering Heights, because Mr Hindley Earnsaw, who was raised by my mother, was Hareton's father, and I used to play with the children and run errands, I helped to make hay and I walked around the farm ready for whatever I was ordered.

He did not forget me, for he had a kind heart, though he was rather severe, sometimes. He promised to bring me a pocketful of apples and pears, and then he kissed his children good-bye, and set off.

Primera traducció

He didn't forget me either, because, although sometimes he was very severe, he had a kind heart. He promised that he would bring me a handful of apples and pears. Then he said goodbye to his children with a kiss and he left.

Segona traducció

He didn't forget me, because he had a kind heart, although he was rather severe sometimes. He promised that he would bring me a handful of apples and pears. Then he kissed his children good-bye, and he left.

'Here! and here!' replied Catherine, striking one hand on her forehead, and the other on her breast. 'In whichever place the soul lives – in my soul, and in my heart, I'm convinced I'm wrong!'

Primera traducció

-Here and here! – Catherine answered, hitting her forehead with one hand and with the other one on the chest -. Wherever there's the soul, inside my soul and my heart, I'm sure that I'm mistaken!

Segona traducció

-Here and here! – Catherine replied, hitting her forehead with one hand and with the other one on her breast -. Wherever there's the soul, in my soul and in my heart, I'm sure that I'm wrong!

My companion, sitting on the ground, was prevented by the back of the settle from remarking his presence or departure; but I started, and bade her hush!

Primera traducció

To my partner, who was sitting on the floor, the high back of the seat impeded her to realise about his presence or departure, but I startled and I told her to shut up.

Segona traducció

My companion, who was sitting on the floor, was prevented by the high back of the seat from realising about his presence or departure, but I startled and I told her to hush.

The gardeners and coachman were there; but Linton was with them. They had already entered the court – Heathcliff, on second thoughts, resolved to avoid a struggle against three underlings; he seized the poker, smashed the lock from the inner door, and made his escape as they tramped in.

Primera traducció

The gardeners and the coachman were there, but Linton too. They had already entered the courtyard. Heathcliff, after thinking about it, decided to avoid a fight against three subordinates; he seized the poker, he blew out the lock of the inside door and he ran away just in the moment that they were getting into.

Segona traducció

The gardeners and coachman were there, but Linton too. They had already entered the courtyard. Heathcliff, on second thoughts, decided to avoid a struggle against three subordinates; he seized the poker, he blew out the lock of the inside door and he ran away just in the moment that they were getting into.

'Let me alone. Let me alone,' sobbed Catherine. 'If I've done wrong, I'm dying for it. It is enough! You left me too; but I won't upbraid you! I forgive you. Forgive me!'

Primera traducció

-Leave me alone. Leave me alone. -sobbed Catherine-. If I did wrong, I am already paying it dearly with the death. It's enough! You left me too; but I won't reproach you! I forgive you. Forgive me too!

Segona traducció

-Leave me alone. Leave me alone. -sobbed Catherine-. If I did wrong, I am dying for it. It's enough! You left me too; but I won't reproach you! I forgive you. Forgive me!

'Damn the fool. There he is,' cried Heathcliff, sinking back into his seat. 'Hush, my darling! Hush, hush, Catherine! I'll stay. If he shot me so, I'd expire with a blessing on my lips.'

Primera traducció

-Stupid! He's already here -cried Heathcliff, dropping again into the seat -. Shut up, my darling! Shut up, shut up, Catherine! I'll stay. If he kills me, I will pass away with a blessing on my lips.

Segona traducció

-Stupid! He's already here -cried Heathcliff, dropping again into his seat -. Hush, my darling! Hush, hush, Catherine! I'll stay. If he kills me, I will pass away with a blessing on my lips.

/That Friday made the last of our fine days, for a month. In the evening, the weather broke; the wind shifted from south to north-east, and brought rain, first, and then sleet, and snow.

Primera traducció

That Friday was the last day that the weather was fair, for a month. In the evening the weather was destroyed, the wind changed from south to northeast and it first started to rain and then sleeted and snowed.

Segona traducció

That Friday was the last day of good weather, for a month. In the evening the weather was ruined, the wind changed from south to northeast and it first brought rain and then sleet and snow.

'He's not a human being,' she retorted; 'and he had no claim on my charity – I gave him my heart, and he took and pinched it to death; and flung it back to me – people feel with their hearts, Ellen, and since he has destroyed mine, I have not power to feel for him, and I would not, though he groaned from this, to his dying day; and wept tears of blood for Catherine! No, indeed, indeed, I wouldn't!' And here Isabella began to cry; but, immediately dashing the water from her lashes, she recommenced.

Primera traducció

-He's not a human being – she disagreed – and he hasn't the right of my kindness. I gave him my heart and he took it and destroyed it until the death; afterwards he threw it to me again... people feel with the heart, Ellen, and as he has destroyed mine, I can feel nothing for him, I never will, although for this I had been crying until the day of his death, and I cried blood tears for Catherine! No, I swear you, I swear you, I couldn't! –and here Isabella started to cry; but right away, wiping her eyes off, she continued:

Segona traducció

-He's not a human being – she disagreed – and he hasn't the right of my kindness. I gave him my heart and he took and destroyed it until the death; afterwards he threw it to me again... people feel with their hearts, Ellen, and as he has destroyed mine, I can feel nothing for him, I never will, although for this I had been crying until the day of his death, and I cried blood tears for Catherine! No, I swear you, I swear you, I couldn't! –and here Isabella began to cry; but immediately, wiping her eyes off, she continued:

‘No, she would not,’ he said. ‘There is no clause in the will to secure it so; his property would go to me; but, to prevent disputes, I desire their union, and am resolved to bring it about.’

Primera traducció

-No, she wouldn't-he said-. There isn't any clause in the will that proves it; his property would belong to me. But, to avoid an argument, I want their marriage and I am determined to achieve it.

Segona traducció

-No, she wouldn't-he said-. There is no clause in the will that proves it; his property would belong to me. But, to avoid an argument, I want their union and I am determined to achieve it.

‘Send Ellen then, to let papa know I'm safe!’ exclaimed Catherine, weeping bitterly. ‘Or marry me now. Poor papa! Ellen, he'll think we're lost. What shall we do?’

Primera traducció

-Send Ellen, then, to tell my father that I'm fine! –exclaimed Catherine, crying bitterly-. Or marry me now! Poor daddy! Ellen, he will think that we are lost. What shall we do?

Segona traducció

-Send Ellen, then, to tell papa that I'm fine! –exclaimed Catherine, crying bitterly-. Or marry me now! Poor papa! Ellen, he will think we are lost. What shall we do?

Comentari final

Com heu pogut veure, hi ha més coincidències entre el text original i la segona traducció que amb la primera. Com ja explicaré de manera més detallada en les conclusions del treball, l'ús de diferents procediments de traducció i una recerca més exhaustiva en diccionaris, han fet possible una traducció més contextualitzada, natural i precisa.

11. CONCLUSIONS

Amb la realització d'aquest treball, crec haver aconseguit els objectius inicials que m'havia proposat; per una banda, l'anàlisi de la novel·la i les dues traduccions dels fragments escollits, i per altra banda, la iniciació en el món de la traducció.

He gaudit d'una segona lectura de Cims Borrascosos que m'ha servit per aprofundir en tots els aspectes de la novel·la i descobrir-ne de nous. Durant la lectura i l'anàlisi posterior, he pogut conèixer més detalls sobre la vida de l'autora, l'època en la qual va viure, el moviment literari al qual pertany, les seves fonts d'inspiració, entre molts d'altres aspectes.

En aquest projecte he comprovat, des de la meva pròpia experiència, que traduir és una tasca molt minuciosa i complexa, i no és tan fàcil com sembla. He pogut entendre, per tant, tot el volum de feina que hi ha darrera de cada traducció. A més, també he pogut comprovar, com he dit prèviament a les reflexions sobre la traducció, que traduir és una presa de decisions. M'he trobat davant de diferents opcions (a nivell sintàctic, semàntic i lèxic) i, aplicant els coneixements elementals que he après i contextualitzant l'obra, he hagut de triar la que em semblava més correcta.

Segurament he comès errors: errors de comprensió, errors de redacció... No domino completament la llengua meta i, encara que pugui semblar estrany, no domino la de partida. Tampoc tinc cultura literària suficient per conèixer del tot Emily Brontë i la seva obra. Un altre aspecte a considerar és el poc coneixement que tinc de les tècniques i procediments de traducció. I tal com diu Joan Fontcuberta i Gel²⁸⁷, “*una bona traducció ha de semblar natural al lector de la llengua d'arribada, com si hagués esta escrit originàriament en aquesta, la seva; no ha de semblar traducció, no ha de grinyolar (és a dir, desafinar, com quan es canta o s'interpreta música.)*”

Com ja heu vist en el treball, un dels objectius ha estat fer una segona traducció millorada respecte la primera. Aquesta part ha estat la més dificultosa a causa de la falta de domini de la llengua anglesa; m'ha resultat complicat a vegades, trobar altres paraules o expressions diferents de les utilitzades a la primera traducció ja que per mi, d'entrada, aquelles ja eren les correctes.

Des del moment que vaig decidir fer aquest treball de recerca, l'adaptació va formar part del projecte. Ha estat un repte per mi, encabir en poques pàgines, una història tan complexa i amb tants personatges. Ha calgut, a més, utilitzar un vocabulari i unes estructures gramaticals adequades al nivell “intermediate” al qual jo l'he volgut dirigir. Cal dir que he gaudit molt realitzant aquesta adaptació, ja que, en aquest cas, els meus coneixements d'anglès són

²⁸⁷ Joan Fontcuberta i Gel (Argentona, 1938). Traductor i professor de traducció.

suficients per escriure un llibre d'aquest nivell. Seria una satisfacció per a mi que aquest llibre es pogués utilitzar com a lectura en algun curs de la nostra escola i, així, fer arribar *Wuthering Heights* als alumnes.

Per acabar, només em cal dir que tot i que he traduit només una petita part d'un llibre, l'experiència m'ha aportat molts coneixements sobre traducció i m'ha donat la oportunitat de posar-me dins la pell del traductor. Tot i així, sé que encara em queda tot el camí per recórrer.

12. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

Llibres

AINAUD, Jordi; i d'altres; *Manual de traducció anglès-català*. Ed. Eumo Editorial. Vic. 2003.

BRONTË, Emily (traducció de Montserrat de Gispert); *Cims Borrascosos*. Ed. La butxaca. 1996.

BRONTË, Emily; *Wuthering Heights*. Ed. Penguin Books. London. 2012.

FONTCUBERTA I GEL, Joan; *Tots els colors del camaleó (un assaig sobre la traducció)*. Ed. Arola Editors. UAB. 2008.

NEWMARK, Peter; *A textbook of translation*. Ed. Prentice Hall. Hertfordshire. 1988.

PASCUA FEBLES, Isabel; *Las múltiples cares de la Historia de la traducción*. Ed. Anroart Ediciones. Madrid. 2011

Pàgines web

CCUC/CBUC - http://ccuc.cbuc.cat/*cat

WORDREFERENCE - <http://www.wordreference.com/>

REVERSO TRADUCCIÓN - <http://context.reverso.net/traducion/>

USING ENGLISH - <https://www.usingenglish.com/>

SOFTCATALÀ - <https://www.softcatala.org/>

DICCIONARIS.CAT - <http://www.diccionaris.cat/>

EDUCATION FIRST (Reporting verbs) - <http://www.ef.com/english-resources/english-grammar/reporting-verbs/>

SPARK NOTES - <http://www.sparknotes.com/lit/wuthering/>

READER'S GUIDES BLOG - <http://www.wuthering-heights.co.uk/index.php>

CLIFFS NOTES - <https://www.cliffsnotes.com/literature/w/wuthering-heights/>

CIMS BORRASCOSOS - <https://sites.google.com/site/cborrascosos/>

